

Latvijai jāklūst par ziemeļvalstu loģistikas centru

Latvijai jāklūst par loģistikas platformu un centru ne tikai Baltijas reģionā, bet arī ziemeļvalstīs kopumā, – tā Amerikas Tirdzniecības palātas rīkotajās biznesa pusdienās uzsvēra ASV vēstnieks Latvijā Marks Pekala.

centru. Turklāt, ja Latvija nostiprinātos kā loģistikas centrs, tas varētu veicināt sadarbību ar Krieviju un Āziju.

Runājot par Latvijas un ASV turpmāko sadarbību, M. Pekala sacīja, ka viņa darbības galvenie

bības un tirdzniecības jomās, kā arī investīciju piesaisti Latvijas un Baltijas tautsaimniecībā. Kā potenciālas jomas investīciju piesaistei M. Pekala minēja izglītību, zinātni un uzņēmējdarbību.

“Lai izdotos piesaistīt investorus, Latvijai no savas puses jāiegulda finanču līdzekļi un resursi ekonomikā un uzņēmējdarbības vides caurspīdīguma veicināšanā, jo tas būs tiešs signāls investoriem ASV, ka Latvijā darbojas godīgi uzņēmēji un valsts vadītāji. Pretējā gadījumā investori negribēs neko ieguldīt,” uzsvēra M. Pekala.

Marks Pekala uzsvēra, ka patlaban nozare ar visaugstāko potenciālu ir informācijas tehnoloģiju nozare, kuŗas pārstāvji sevi apliecinājuši par izcilie nozares

profesionāļiem. Atzinīgi vērtējama arī transporta un loģistikas nozares līdzšinējā darbība un nākotnes perspektīva.

Par perspektīvām nozarēm vēstnieks minēja enerģētiku un kokapstrādi, kas Latvijā ir jau tradicionāla joma, kuŗas attīstību varētu veicināt, apvienojot Latvijas kokapstrādes uzņēmēju prasmes ar ASV tehnoloģijām.

Pērn Latvija uz ASV eksportēja preces par 72 miljoniem latu, kas ir par 9% vairāk nekā 2010. gadā, bet importēja par 54,4 miljoniem latu, kas ir par 62% vairāk nekā 2010. gadā. 2011.gadā preču eksports uz ASV bija 1,2% no kopējā Latvijas preču eksporta, imports – 0,7% no kopējā preču importa. Savukārt 2012.gada pirmajā

ceturksnī ASV bija Latvijas 19. lielākais preču eksporta un 21. lielākais preču importa partneris.

Galvenās eksporta preces uz ASV ir mašīnas un mehānismi, elektriskās iekārtas un pārtikas preces. No ASV pārsvarā tiek ievestas mašīnas un mehānismi un elektriskās iekārtas.

Pēc Latvijas Bankas statistikas datiem, 2012.gada pirmā ceturksņa beigās ASV uzkrātās tiešās investīcijas Latvijā sasniedza 183,9 miljonus latu, kas ASV ierindoja 10.vietā ārvalstu investoru sarakstā.

Galvenās nozares, kuŗās uzkrātās investīcijas no ASV, ir operācijas ar nekustamo īpašumu, apstrādes rūpniecība un tirdzniecība.

Viņš norādīja, ka Latvijai ir labi ģeopolitiskie priekšnosacījumi, lai tā varētu izveidoties par šādu virzieni ir stiprināt Latvijas un ASV diplomātisko sadarbību, veicināt sadarbību uzņēmējdar-

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš Amerikā

Svētdien, 23. septembrī, pēc ierašanās Ņujorkā no Rīgas, Valsts prezidents Andris Bērziņš no lidostas devās uz pilsētas centru, lai piedalītos Latvijas izstādē Leksingtonas avēnijā.

Izstādi rīkoja Latvijas Republikas Goda konsulāts Ņujorkā, lai iepazīstināt Ņujorkiešus ar Latviju, ar slaveniem latviešiem, kas dzīvo Ņujorkā vai šeit viesojušies.

Izstādē piedalījās arī Latvijas Valsts archīva pētniece Rīta Bogdanova, kas klātesošiem pastāstīja, kā izveidot savu latviešu ģimenes ciltskoku.

LR Valsts prezidents Andris Bērziņš Ņujorkā apmeklēs ANO gadskārtējo ģenerālsapulci un 30.septembrī, Salas baznīcā tiksies ar Ņujorkas latviešiem.

No kreisās: Oskars Eiduks, LR vēstnieks ASV Andris Razāns, Džordzs Švābs (George Schwab), LR Valsts prezidents Andris Bērziņš, vēsturniece Rīta Bogdanova, LR goda konsuls Ņujorkā Daris Dēliņš

Ņudžersijas latviešu skolas jaunais mācību gads

Jaunas ģimenes un jauni bērni ir katras skolas nākotne. Tā ir arī Ņudžersijas skolā, kas šoruden var nopriecāties par vairāku jaunu ģimeņu piedrošanos skolas saimē. Šogad Ņudžersijas latviešu skolā būs 52 skolēni. Pirmajā šī

kur jau bija sapulcējušies vecāki un vairāki skolas labvēļi.

Pārziņas Ilze Kancāne un Linda Zālite uzrunāja klātesošos, izsakot apsveikumus jaunajiem skolēniem un prieku, atkal tīkoties ar agrākiem skolēniem pēc vasaras brīv-

stipendiju un lai apstiprinātu to, ka centīga, kārtīga mācīšanās latviešu skolā ir veicināmā un atbalstāma, Dzeņa kungs atkal piesolījis \$1000. stipendiju vislabākajam skolēnam. Savlaicīgs palīdzības Dzeņa kungam par atbalstu!

Foto: Edgars Zālītis

mācību gada sestdienā klašu audzinātājas sagaidīja savus skolēnus skolas priekšelpā un uzreiz devās uz klasēm, taču jaunajiem skolēniem kāds no vecākiem gāja līdz, lai nedaudz atvieglinātu pirmo iepazīšanos. Visiem, protams, interesēja kas būs klases audzinātāja, kuŗa telpā šogad mācīsies, vai agrākie skolas biedri visi atgriezušies. Skolēniem ātrāk gribējās saņemt jaunās grāmatas un burtnīcas. Kad šī ziņkārība bija apmierināta, visi devās svinīgā gājienā uz dievnamu

dienām. Kārtējās mācību sestdienas sākas ar kopēju lūgšanu un tā arī šī diena sākas ar māc. Saivara vadītu svētbriēdi. Viņš sarunājās ar bērniem par to, ko viņi ņem līdzī uz skolu, lai labāk mācītos. Sarunu gaitā viņš atgādināja, ka svarīgi neaizmirst lūgšanu, jo tad arī Dievs stāvēs klāt. Pēc svētbriēža klātesošos iepazīstināja ar visām klasēm un skolotājām. Viens no skolas dāsnajiem labvēļiem V. Dzeņa kungs bija ieradies un lūdzis vārdu. Atkārtotot pagājušā gadā pieteikto

Pārziņa Ilze pieminēja to, ka katrai skolai ir savas tradīcijas, kas veicina kopības un piederības sajūtu. Tāpēc, ka Ņudžersijas pamatskolā ir daudz Latvijā dzimušu un skolojušos skolotāju, iedzīvināja Latvijā iemīļotu skolas gada sākuma tradīciju, proti – jaunā mācību gada iezvanīšanu. Pirmskolniece Madara Bungs spārīgi savicināja skolas zvaniņu, un, tam skatot, klases atkal devās pie mācībām.

K. Putene

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Kantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 136.00;
6 mēn. US \$ 78.00; 3 mēn. US \$ 45.00.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora

Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,

e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1

Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5

Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us

ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us

ABONĒJIET LAIKRAKSTU

"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$45,-
6 mēnešiem US \$78,-
1 gadam US \$136,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$225,-
6 mēnešiem US \$120,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanadā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-

Latvijā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-

Citur pasaulē 1 gadam US \$295,-
pusgadam US \$155,-

Abonentu bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.

"Jauno Laiks" 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.

Maksa US \$25,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT – abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic 3–4 nedēļu laikā.

LAIKU varat pasūtīt arī Rīgas redakcijā

Lietojiet www.laiks.us

LASĪTĀJU BALSIS

**PAR UZVĀRDIEM
LAIKU MAINĀ**

Paldies Džemam Apsītim par ļoti vērtīgo rakstu *Laika* š.g. 1.-7. septembra numurā 12. lpp. Endzelins ieguva doktora gradu Krievijā 1912. gadā un turpināja strādāt par profesoru Krievijā līdz 1920. gadam – tāpēc viņa uzskati par uzvārdiem bija ietekmēti no krievu valodas. Tomēr pirmās brīvvalsts laikā viņam neizdevās oficiāli "sievīšķot" uzvārdus jo Saeima pieņēma likumu, kas noteica, ka oficiālos dokumentos (pasēs) arī sieviešu uzvārdi rakstāmi ar vīriešu dzimtes galotni – tāpat vienāds uzvārds visai ģimenei. Līdz ar to man un, cik zinu, visiem kas dzimuši pirmās brīvvalsts laikā dzimšanas apliecība ir ar pareizo uzvārdu, un mēs kā ģimene izceļojām ar vienādu uzvārdu. Latvijā tas viss mainījās Padomju laikā un turpinās līdz šai dienai.

Vēl 1994. gadā man un dažām citām izdevās dabūt Latvijas pasi ar pareizo uzvārdu. Bet 2010. gadā Čikagā tāda iespēja vairs nepastāvēja, un vairākas sievietes atteicās

izņemt pasi ar mainītu (sievīšķotu) uzvārdu. 2010. gadā pasu pieprasītāju sarakstā bija daži vārdi un uzvārdi, kuri bija tā izkropļoti, ka bija neiespējams atminēt, kam tie pieder.

Izrādās ka Latvijas valodas aģentūra Latvijā ir noteicēja par to, kāds būs cilvēka uzvārds Latvijas pasē, ja viņai/viņam ir uzvārds svešvalodā. Prātiņ, nāc mājā! Cilvēka vārds ir viņa vārds, kas rakstāms oriģinālvalodā dokumentos (pasēs), vienalga, kuŗā valstī viņa/viņš atrodas, un nevienai valdībai nav tiesību to mainīt un kropļot! Bet Latvijas valdība domā citādi. Ja vēlas, iekavās var ierakstīt kā vārdu izrunā – bez kaut kādas "latviskotas" versijas.

Lasīju internetā tiesas spriedumu (Juta Mentzen 2001. gadā iesniedza sūdzību tiesā sakarā par to, ka viņai pēc stāšanās laulībā ar Vācijas pilsoni, uzvārds Latvijas pasē pārmainīts uz Mencena), kuŗā eksperte I. Druviete paziņoja, ka "vārds pastāv nevis personas, bet sabiedrības ērtību labad". Padomju Savienības laikā valsts bija noteicēja par visu "valsts un sabiedrības labā". Vai tiešām nekas nav mainījies? Ek-

spertes I. Druviete un M. Strengevicā atzinušas, ka "Svešas cilmes personvārdu lietojums to oriģinālformā esot uzskatāms par iejaukšanos latviešu valodas sistēmā", arī, starp citu, ka "nepieciešamība aizsargāt latviešu valodu un nostiprināt tās lietošanu ir cieši saistīta ar Latvijas valsts demokrātisko iekārtu".

TIESĀM??? Tajā pašā tiesas spriedumā ir vairāki man latviešu valodā nepazīstami vārdi: *legitims, rekomendējošs, diskomfortu, fiksēt*. Agrāk tie vārdi latviešu valodā bija: likumīgs, ieteicams, neērtību, nokārtot. Varbūt tamdēļ no starta (sākuma) līdz finišam (beigām) latviešu valoda ir tā mainījies, ka mums, kas atstājam Latviju Otrā pasaules kara laikā, ir grūtības šodien lasīt Latvijas literatūru. Ja nu vārds nāk no angļu valodas tad vēl kaut cik saprotams, bet ja no citām valodām, tad ir problēma. Vai tiešām tāds vārds, kā piemēram, "ieteicams", ir oficiāli mainīts uz "rekomendējošs"? Es ieteiktu Latvijas valodas ekspertiem cīnīties par latviešu valodas pastāvēšanu un nenodarboties ar cilvēku vārdu mainīšanu.

Juta Mentzen tiesā zaudēja, jo, kā liekas, vēl arvien valsts nosaka visu! Viņa nav vienīgā, kas iesniegusi sūdzību tiesā par vārda kropļošanu, un jācer ka ar laiku cilvēks būs noteicējs par sevi un savu vārdu. Būtu laiks Latvijas valdībai kā ES dalībnieci dzīvot 21. gadsimtā!

Apsīša kunga viedoklis ir **pilnīgi pareizs** and ļoti labi atspoguļo situāciju par vārdiem un uzvārdiem – piekritēju viņam ārpus Latvijas ir ļoti, ļoti daudz. Bet kā viņa ieteikto panākt?

Gunta Vilciņš

IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU

tiešie (non-stop) lidojumi Ņujorka - Rīga

AIREX - AVE SOL TRAVEL

A. JANSONS

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:

201-944-1273

Runājam angļiski:

1-866-944-1273

e-pasts: jansonsa@gmail.com

LATVIJA –

2012

Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīgu

ar FINNAIR un citām lidfirmām no Ņujorkas,

Čikāgas un citām ASV pilsētām

* *Viesnīcas* * *Pasūtiet lidojumus internetā*

* *Latvijas "Extravaganza Tour"*

VYTIS TOURS

40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-mail: VYTTOURS@EARTHLINK.NET

Web site: www.vytistours.com

Riga Ven Travel Inc.

CELOJUMI AR KUGI!

Dažādi lēti un izdevīgi piedāvājumi!

Zvaniet, pirms meklējat internetā vai citur

Inese Zaķis

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

E-pasts: rigaven@aol.com

**Cien. datoru
īpašnieki!**

Ja izdevība, lūdzu ieejiet portālā *youtoube!* Tas ir pilns ar latviešu dziesmām, Dziesmu svētku norisi, kā arī Raimonda Paula mūziku un skaistajām dejām, ko izpilda mazi bērni ar pieaugušiem, kā, piemēram, „Kas to Rīgu dimdināja?” (jaunā stilā), „Jautrās dzirnaviņas” (jaunā stilā), kādreiz „Sudmalīņas”, „Anniņa vannīnā”, „Še, kur līgo priežu meži...” un vēl kādas 20 latviešu tautas dziesmas.

Piezīme. Ievērojiet, ka visi mazie dejotāji ir ļoti disciplinēti un visi ir pastalīnās. Viņu krāsainie tērpi ir vienreizīgi, sevišķi mazajām meitenēm.

M. V.

Mīļā redakcija!

Ko jūs darāt? Es tak nevaru stundām sēdēt un lasīt abas avīzes! Visi darbi paliek nedarīti, tik interesanta lasīšana! Prieks, ka tāda autoru un tematu dažādība. Lai turas!

Lasītāja Anglijā

P.S. Abas avīzes saņēmu jau šorīt pirms deviņiem.

Galvenais – veicināt Latvijas pazīstamību pasaulē

Saruna ar Latvijas vēstnieku ASV Andri Razānu

Latvijas Republikas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks ASV Andris Razāns š. g. 30. jūlijā Baltajā namā svinīgā ceremonijā iesniedza akreditācijas rakstu ASV valsts prezidentam Barakam Obamam un sācis pildīt savus vēstnieka pienākumus.

Dienu pirms Amerikas latviešu apvienības valdes sēdes notika ALAs pārstāvju tikšanās ar vēstnieku, kurā piedalījās ALAs priekšsēde Anita Bataraga, ģenerālsēdētārs Raits Eglītis un šī raksta autore, ALAs Informācijas nozares vadītāja Taira Zoldnere. Priekš-

vēlšanu aktivitātes rada papildslodzi arī vēstniecībai, tomēr Andris Razāns laipni piekrita šai iepazīšanās intervijai.

Uz manu jautājumu, kā izdevies iedzīvoties Vašingtonā, vēstnieks atbildēja, ka ļoti labi, mājās ir pieslēgts tīmeklis, var sākt strādāt. Viņš jau paspējis izpētīt tuvāko apkaimi un, iespējams, varēšot braukt uz darbu ar divriteni. Uz Vašingtonu Andris Razāns atbraucis ar ģimeni – dzīvesbiedri Guntu, dēlu Hermani, kas mācīsies 5. klasē, un skaistu brūnu putnu suni Deksteru. Meita Zane studē Eiropā.

Jautāju arī, kādi būs vēstnieka darbības virzieni?

Andris Razāns atbildēja: „Tie būs vairāki. Vispirms, stiprinot Latvijas un ASV sakarus, gribu padarīt ASV „redzamāku” Latvijas sabiedrībā. Viena no prioritātēm ir un paliek starptautiskā drošība un sadarbība ar NATO dalībvalstīm. Nākamais – Latvijas un ASV ekonomiskā sadarbība, kur vēl daudz neizmantoju iespēju, gan paplašinot ASV ieguldījumus Latvijā, gan palielinot Latvijas

eksportu uz ASV un izmantojot Latvijas ostas. Svarīgi turpināt sadarbību izglītības iegūšanas un studiju apmaiņas programmā, izmantojot dažādu stipendiju sagādātas iespējas.”

Kā vienu no svarīgākajiem savas darbības virzieniem vēstnieks minēja sadarbību ar ASV dzīvojošiem latviešiem – gan uzrunājot ASV politiķus, gan iesaistoties Latvijas sabiedriskajās aktivitātēs, gan veicinot kultūras un izglītības attīstību. Viena no viņa iecerēm ir apmeklēt pēc iespējas vairāk latviešu centru un iepazīties ar latviešu sabiedrību.

Vēstnieks uzskata, ka jāpaplašina Latvijas goda konsulu tīkls, lai veicinātu Latvijas pazīstamību un katrā pavalstī būtu vēstniecības atbalsta centrs.

Vēstniecība vienmēr laipni piedāvās telpas dažādiem sarīkojumiem, kultūras aktivitātēm un izplatīs informāciju.

Vēstniekam plānotas darba tikšanās Valsts departamentā, Nacionālās drošības padomē, vizītes pie kollegām, citu valstu vēstniekiem. Tiek gatavota pro-

gramma Latvijas valsts prezidenta Andra Bērziņa vizītei Ņujorkā, kur viņš piedalīsies ANO Ģenerālajā asamblejā.

Vēstniecībā tāpat kā citus gadus svinēs Latvijas valsts neatkarības gadadienu – 18. novembri, savukārt Ziemsvētku svinēšana notiks par prieku bērniem un ģimenēm.

Sarunas beigās Andris Razāns atgādināja, ka 2014. gadā Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta un 2015. gadā – Eiropas Savienības prezidējošā valsts. Līdz ar šiem starptautiskajiem notikumiem vēstniecība strādās, lai populārizētu Latviju, iepazīstinātu Amerikas sabiedrību ar unikālu Eiropas valsti.

Vēstnieks 8. septembrī piedalījās Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē Rokvilā, kur iepazinās ar ALAs valdi, Vašingtonas apkaimes latviešu pārstāvjiem un stāstīja par vēstniecības darbības virzieniem tuvākam un tālākam laikposmam.

ALAs Informācijas nozares vadītāja

Taira Zoldnere

Tikšanās ar Latvijas vēstniecībā Vašingtonā, no kreisās: ALAs biroja vadītājs Raits Eglītis, ALAs priekšsēde Anita Bataraga, Latvijas vēstnieks ASV Andris Razāns, ALAs Informācijas nozares vadītāja Taira Zoldnere

Latviešu fonda priekšsēde Rīgā

Šovasar Kristīne Šimane-Laiņa uz brīdi paviesojās Latvijā un satikās ar dažiem Latviešu fonda dalībniekiem, kuri jau vairākus gadus dzīvo Latvijā. Gandrīz gads ir pagājis, kopš Kristīne ir uzņēmusies Fonda vadību, un bijušais priekšsēdis Valdis Bērziņš tagad ir Fonda Latvijas projektu un vispār Fonda darbības Latvijā pārzinis. Abi kopā viņi ir vienojušies, ka jaunajai priekšsēdei būtu lietderīgi tikties ar Fonda Latvijas biedriem. Esmu priecīga, ka aicināto vidū emu arī es, jo Fondā esmu tūkstošnieks jau ilgus gadus un vairākkārt esmu bijusi arī Fonda padomē. Mūsu tikšanās notiek 21. augusta pēcpusdienā PBLA (Pasaules brīvo latviešu apvienības) telpās. Kristīne ir sagatavojusi virkni pārrunājamo jautājumu un izsaka prieku, ka no apmēram 50 Latvijā dzīvojošajiem Fonda biedriem ir ieradušies Ilze Gulēna, Līga Smildziņa-Bērtulsone, Mudīte Upatniece, Vilis Vitols, Juris Petričeks, Pēteris Bolšaitis, Ojārs Celle, Valdis Bērziņš ĢirtsZeidenbergs un es. Tā ir jau desmitā daļa no kopskaita, un ir pietiekami labs rezultāts, lai priekšsēde par tikšanos varētu ziņot Latviešu fonda pilnsapulcē, kas paredzēta Filadelfijā 29. septembrī.

Viņa mums paskaidro, ka Līga Smildziņa – Bērtulsone Fondā ir iestājies tikai nesen, viņa ir dzimusi un augusi Latvijā. Tas arī ir iemesls pārrunām, vai Latvijā nevarējāto atjaunot kādreiz likvidēto Fonda nodaļu. Viņa ir jauna, enerģiska un gudra Latvijas meitene, kas uzņēmusies izpildītāro pienākumus „American Chamber of Commerce in Latvia”, un viņa noteikti ir par to, ka tas būtu jādara. Līga ir pārliecībā, ka tas Fondam būs izdevīgi, ja atradīsies kāds, kas pievienotos kopējam darbam. Šajā jautājumā klātesošo uzskati tomēr dalās. Tie, kas bijuši aktīvi

laikā, kad Latvijā pastāvēja atsevišķa LF nodaļa, mani ieskaitot, domā, ka šis priekšlikums ir lieks un prasa daudz pūļu bez rezultātiem. Tā arī šai jautājumā vienoties nevaram, un tas jāatstāj pārrunām pilnsapulcē.

Grupa vēl pārrunā, kā populārizēt Latviešu fondu, kā to padarīt interesantāku jau esošiem biedriem un kā viņus aktivizēt, runā par informāciju mājas lapā, par sadarbības ar citām latviešu organizācijām, kā uzlabot datu bāzi, kā samazināt administrācijas izdevumus, ko darīt ar Fonda arhīviem, kā iesaistīt jau-

vairākos veidos. Ir jāziņo, ka ziedojumi un iestāšanās ir iespējama internetā, ziņas varētu izplatīt ar *latvians.online* palīdzību, informāciju varētu izplatīt arī angļu valodā, tā varētu būt konspektīvāka, toties biežāka. Mājaslapu varētu izveidot tādu, kas neprasa tik daudz klikšķu, lai tiktu pie informācijas, pieteikuma lapai jābūt kā latviešu, tā angļu valodā. Fonda vadībai būtu jā rūpējas par to, lai darbība nedublējās ar citu organizāciju mērķiem, arī Latvijā varētu rīkot tikšanās, piemēram, Dziesmu svētku laikā, jaunu dalībnieku iesaistīšanu vislabāk

Amerikas latviešu apvienību un jauno portālu ALAIDD. Tam pilns nosaukums ir Amerikas latviešu apvienības imigrācijas datu bāze. To var internetā atrast adresē www.alaidd.org, un pirmais klikšķis tajā man uzrāda virsrakstu „Trimdas latviešu vēstures datu bāze” ar vairākiem apakšvirsrakstiem. Viens no tiem ir „Latviešu fonda arhīvs”, kas man tiešām ir liels pārsteigums, un es sāku tur klikšķināt un atrodo arvien sīkāku un senāku informāciju. Piemēram, tur ir arī 1974. gada 18. aprīlī Vernera Rūtenberga vēstule, kas rakstīta Valdim Muiž-

latviešu tautu Amerikā. Tas ir nepieciešams, jo ļoti maza daļa no Amerikas trimdas organizāciju pamatdokumentiem tiek sistemātiski apzināti un saglabāti. Vēl mazāk pamatdokumentu ir pieejami viegli pārskatāmā veidā vēsturniekiem, autoriem, biografiem, organizāciju vadītājiem, jaunu organizāciju veidotājiem un citiem. Gadu pēc gada atgādinām citam vēsturnieka Jāņa Krēšlīņa teikto: „Grupa, kas nepieraksta savu vēsturi, izzūd no vēstures”, bet to pašu gadu ritējumā aiziet aizsaulē arvien vairāk to, kas dibināja mūsu trimdas organizācijas, saprata to mērķus un rūpējās par organizāciju arhīviem. ALAIDD darba grupa ir ar nepieciešamo pieredzi, lai šo zinātnisko darbu reiz kārtīgi izdarītu, lai trimdas rosīgie sabiedriskie darbinieki un trimdas organizācijas nebūtu tā grupa, kas „izzūda no vēstures.””

Atrodo arī informāciju, ka pie šī lielā darba ir pieķērušies labi pazīstami sabiedriskie darbinieki: Ints Dzelzgalvis, Sarma Muižniece Liepiņa, Inta Šrādere, Anita Tērauda, Maija Hinkle, Biruta Abula un Lilita Berga. Interesantā kārtā tie visi ir ilggadēji vairākos sabiedriskos darbos iesaistīti cilvēki. Laikam gan taisnība ir vecam teicienam: „Ja gribi, lai kaut kas tiek padarīts, tad prasi tiem cilvēkiem, kas jau ir ļoti aizņemti”. Šķiet, ka ALA tādus ir arī atradusi. Priecājos, ka man šodien izdevās uzzināt par tik interesantu lietu kā ALAIDD. Esmu bijusi trimdiniece vairāk nekā 60 gadus, bet tik maz zinu, ko, kā un kad trimdinieki ir darījuši.

Bet, mājās ejot, man nez kādēļ prātā ienāk teikums, ar ko Latvijas TV beidzas kāda reklāma: „Vienmēr skaistas beigas!” Man šī diena tiešām beidzas skaisti, un es zinu, ka www.alaidd.org uzklīkšķināšu diezgan bieži.

Astrīda

No kreisās: Valdis Bērziņš, Ilze Gulēna, Līga Smildziņa-Bērtulsone, Pēteris Bolšaitis, Juris Petričeks, Ojārs Celle, Vilis Vitols, Astrīda Jansone, Mudīte Upatniece, Kristīne Šimane-Laiņa un Ģirts Zeidenbergs

nus dalībniekus un vēl citus, jo pārrunas ilgst vairāk nekā trīs stundas. Saprotams, ka pareizās atbildes neatrodam. Tomēr vairākiem jautājumiem esam ieteikuši dažādas iespējas kaut ko Fonda darbībā uzlabot. Vispirms jau vienojamies, ka informācija par latviešu fondu ir sabiedrībai jādara zināma daudz biežāk un

rosināt ar personiskiem kontaktiem, tāpat jādarbojas, lai gūtu ziedojumus no jau esošiem tūkstošniekiem. Vēl viens ieteikums bija par to, ka projektu pieteicēji ir vairāk jādisciplinē, diemžēl nebija skaidrs, kā to varētu panākt.

Man pašai visinteresantākais likās Kristīnes skaidrojums par tagadējo Fonda sadarbību ar

niekam. Tur var uzzināt, ka Valdis tai laikā bijis Fonda padomes priekšsēdis, bet Verners – sekretārs. Kā jau rakstīju, esmu bijusi arī Fonda padomē, bet tik sīku informāciju par to vēl nezināju.

Tur atrodo arī šo rindkopu; „ALAIDD būs līdz šim trūkstošais pamatakmens nākotnes zinātniskiem darbiem par trimdu, par

Vijas Vētras aizdejojā Latvijas vasara

Ik gadus viskrāšņākā ziedoņa plaukumā dejotāja un choreografe Vija Vētra no Ņujorkas ielido Rīgā, pasmeļas kādā noslēpumainā neizsliktošas enerģijas avotā un sāk savu dejas misiju Latvijā. Taču šī avota noslēpumainība viegli atminama – tā ir iespēja, kaut arī ierobežotu laiku, atkal būt skaistajā dzimtenē, būt saskarē ar latviešu tautu, neapslāpējamo latviešu kultūras dzīves virsmu, lai arī cik grūti laiki pārvarami, un izjust daudzējādo kultūras izpausmju patiesu novērtējumu tautā.

Mākslinieces misijas pirmais posms, kā katru gadu, bija vairāku nedēļu meistarklases Rīgas tehniskajā universitātē viņas speciālitātēs – indiešu dejā (papildinājumā ar jogu, tai chi un citām austrumnieku dvēseles un miesas labklājības līdzsvarošanas mācībām), flamenko un citas etniski sakņotas dejas, un, protams, paveicot jo plaši vārtus uz radošās modernās dejas pasauli. Interesentu ne augstskolu studentu, ne citu rīdzinieku vidū netrūkst. Turpat ducis izskatīgu, šmaugu jaunavu jau vairākus gadus ir Vijas Vētras mācekļu lokā, veidojot jau sastrādājušos deju ansambli „Rituāls”, kam ir pa spēkam kopā ar pašu mākslinieci piedalīties ikgadējā deju koncertā.

Šī gada izrāde, kurā ar dejas lasījumiem piedalījās arī aktrise Raimonda Vazdika un solo čelliste Helga Lukševica, izvērtās par īpašu notikumu ne tik vien mākslinieciski saistošās, labi sagatavotās programmas dēļ, bet arī tāpēc, ka iepriekš radiointervijās spraigās mākslinieces izstarotais magnētisms bija pievilcis vairāk interesentu nekā Techniskās universitātes (citus gadus pietiekamā) zāle spēj uzņemt, un turpat pusei potenciālo skatītāju nācās doties mājup, izrādi neredzējušiem. Vairbūt neparasti lielo atsaucību izraisīja arī mākslinieces īpašība nekad neslēpt patiesos gadus – 69 nodejoti, 89 nodzīvoti –, kas bija pat iespiests programmās. Še der pieminēt Latvijā novēroto: - Vijas Vētras atklātība un milzu enerģiju patērējoša, nenogurdināmā profesionālā aktivitāte daudzu acīs viņu vērs ne tik vien par ievēribas cienīgu radošu personību, bet arī par „paraugbūtni” veselīgai dzīves filozofijai.

Bez šī notikuma un citām rosmēm Rīgā ievēribu pelna sarīkojumi citviet Latvijā – jau *Laikā* Māra Branča aprakstītā Vijas Vētras lekcija-izrāde Jelgavā, kā arī dzejnieka Andreja Eglīša 100. dzimšanas dienas un komponistes Lūcijas Garūtas 110. dzimšanas dienas atcere Talsu baznīcā ar kantātes „Dievs, Tava zeme deg” atskaņojumu koncerta serdē. Šo koncertu bija noorganizējis (un pats arī piedalījās) šolaik Beļģijas operā iesaistītais izcilais basbaritons Aleksandrs Poļakovs, kurš daudziem Amerikas latviešiem vēl labā atmiņā no viņa agrīnajām koncertturnejām šajā kontinentā. Talsu baznīcas koncertā nozīmīga vieta bija piešķirta Vijas Vētras līdzdalībai – viņa dejoja ne tik vien Andreja Eglīša dejas vār-

smas, bet arī izcilā ērģelnieka Aivara Kalēja spēlēto J.S. Bacha mūziku. Atzīmējama arī mākslinieces kārtējā līdzdalība Daces Aperānes organizētās Starptautiskās mūzikas nometnes meistarklašu norisēs *Baltajā flīgelī* Siguldā, kur dejotāja un choreografe aplūkoja dejas mākslas un mūzikas ciešo sakarību, kā arī jogas un citu vingrinājumu nodarīgumu spriedzes atslābināšanai. Šī gada nometnes multimedā-

piedāvā jo plašu salīdzinājumu skālu, kas šo rindu rakstītājas uztverē Vijas Vētras daudzveidīgajam radošajam potenciālam un profesionālismam ļauj veidot savu „plauktiņu” dejas annālēs. Neiesaistot lielu personālu, radoši un atjautīgi izmantojot būtībā ekonomiskus skatuves telpas bagātinātājus – gaismas efektus, iespaidīgas fotoattēlu projekcijas (izplatījuma ainas, udeņus, jūras viļņus, palielinātu ziedu motīvus,

kā arī pašas choreografes darinātu abstraktu kolāžu attēlus), ar izdomu daudzveidīgi izmantojamus kostīmus ar apmetņiem un šķidrautiem, choreografei bija paveicies uzburt skatuves ainas, kas dejā ietvertu koncentrēto domu izvērta plašu un „orķestrālu”. Pārblīvētajā auditorijā sēžot, varēja izjust, ka nav jābūt rūdītam dejas mākslas cienītājam, lai tas tiktu ierauts dejojotās izteiksmīgo kustību, gaismojumu

un ēnu spēles radītajā emociju viļņojumā, jo izmantotajiem vizuālajiem elementiem nav vienīgi fona funkcijas, bet tie kļūst par integrālu daļu dejas atspoguļojamās domas koplējumā.

Der atzīmēt, ka visas dejas, arī etnografijā sakņotās, bija Vijas Vētras choreografētas. Kā kostīmi, tā skatuves vizuālais ietērs – gaismojums ieskaitot – Vijas Vētras veidoti vai vismaz simtprocentīgi viņas izplānoti. Arī ausīm tveģamais, izņemot „dzīvos” dejas lasījumus un „dzīvo” čella spēli, bija lentē ieskaņoti Vijas Vētras aranžējumi, izmantojot gongus un citus neparastus skaņu avotus. Raitā izrāde varēja notikt, vienīgi pateicoties diviem ļoti zinīgiem Techniskās universitātes aparātūru speciālistiem, kuŗu vārdi, par nožēlu, programmās nebija minēti.

Divu stundu garais deju koncerts bija veidots trīs daļās: „Indiešu deju svīta”, „Modernās dejas svīta” un „Meksikāņu deju svīta”. Etnografiski choreografētajās indiešu un meksikāņu deju svītās bez Vijas Vētras solo (īpaši pieminamas Tagores dejas lasījumu interpretācijas) redzama vieta bija ierādīta grupai „Rituāls”. Desmit dejojājas (Baiba Basaraba, Vita Eglīte, Jolanta Kalniņa, Silvija Zvejniece, Liga Vanaga, Antra Zikere, Dzelme Lāce, Vineta Svelča, Paula Upeniece, Māra Dzene) koši krāsainos, nosacīti autentiskos tērpos savā uzvedumā bija patiesi iejutušās, indiešu Gaismas festivāla dejā izceļot rituālistisko elementu, bet meksikāņu dejas atraisoties neviltošā dejas prieka izpausmē.

Taču plašās koncerta programmas nozīmīgākā daļa šo rindu rakstītājam bija „Modernās dejas svīta”, ik dejā apliecinot mākslinieces radošos un iedzimitos komunikatīvos dotumus. Šķietami vienkāršā, bet emocionāli un „informatīvi” daudzveidīgā choreografijā, apvienojumā ar skatuves vizuālo koptēlojumu bija saistoša ikvienā svītas sastāvdaļa. Dramatiski uzlādēta bija T.S. Eliota dejojuma „Manā sākumā ir mans gals” interpretācija. Deju lasījis Raimonda Vazdika, skatuves fonā Vijas Vētras kolāžu attēlu projekcijas. Lentē ieskaņots čella (G. Vatsone) un tamburīna piesitienu radītu „sirdspukstu”(Vija Vētra) duets, bet pašu dzīvo dzīvi izdejo dejojājas tēra šķidrauts – no nevarīgas kūniņas vērsoties plaši izplēstos dzīvības un dzīves enerģijas piestrāvotos spārnos līdz lēnai, pakāpeniskai sašļukšanai un izdzišanai.

Kosmisku apjausmu apdvesta bija visnotaļ poētiskā solo deja „Meditācija”, kurā balti tērtā dejojāja ar maigi skanošu gliemežvāku zvanu spēli izteiksmīgajās rokās, harmoniski vijās cauri mistiski gaismotiem izplatījuma, jūras plašuma, milzīgu okeana viļņu ainojumiem un palielinātu ziedu motīviem, modinot apcerīgu noskaņu.

Gaidīsim jau pieteikto Vijas Vētras 90. dzimšanas dienas un 70 gadu darba jubilejas deju koncertu Rīgas Latviešu biedrības lielajā zālē nākamajā vasarā!

Eleonora Šturma

Vija Vētra dejo "Indiešu deju svītu"

lisma devīzes zīmē izplānotajā meistarklašu pavidagā kopkoncertā viņa kopā ar vijolnieci Rasmu Lielmani un pianistu Venti Zilbertu projicē attēlu fonā, sniedza „jaunu” interpretāciju Arnolda Šturma vijoles un klavieru duetam „Poēma”, ar šo priekšnesumu arī atzīmējot komponista 100. dzimšanas dienas atceri.

Taču Vijas Vētras spraigās vasaras iezīmīgākais notikums neapstrīdami bija deju koncerts Rīgā, kas pelna īpašu, kaut arī visai konspektīvu iztirzājumu *Laikā*.

Ņujorkā dzīvojot, laika gaitā redzētās un izbaudītās deju izrādes – gan minimālistiski askētiskas, gan pārbaģāti krāšņas –

Dejā "Meditācija" kustības savienojās ar gaismu spēli un attēlu projekcijām

Meksikāņu dejā Vija Vētra kopā ar ansambli "Rituāls"

Fragmenti no topošās grāmatas „Baltiešu traģēdija”

Zigfrīds fon Fēgezaks tetraloģijas „Baltische Tragödie” („Baltiešu traģēdija”, latviešu izdevumam dots nosaukums „Baltiešu gredzens”) ievadā raksta: „Šīs lapas domātas, lai aizmirstībai atrautu baltiešu ciešanas un varonīgās cīņas. Nekas stāstā attēlotos notikumos nav izgudrots vai notušēts, pašu kļūdas nenoliegtas. Baltiešu traģēdijai nevajag daudz zināšanu, bargo likteni var attēlot tikai ar bargu patiesību. Un tāpat atliek pietiekami daudz, ar ko mēs, baltvācieši, varam lepoties. Nekas nav izgudrots, nekāds sadzejots. Patiesība pārspēja vispārgalvīgāko fantāziju. Tā man atlika tikai aprakstīt patiesus notikumus bez kādas izdaiļošanas... Turpretī atsevišķas personas romānā, ar nedaudziem izņēmumiem, ir manis izdomātas, kaut tajās saglabājas viena otra zināmu cilvēku raksturīpašība.”

Tiem, kuŗi lasījuši Fēgezaka dzimtas kutūrvēsturisko apcerējumu „Senči un pēcteči”, kas latviskā tulkojumā iznāca 2011. gadā, nenāksies grūti atpazīt dažas no minētajām personām. „Senči un pēcteči” beidzas ar epizodu, kuŗā autora vecāki uzsāk saimniekot Loberģu muižā, bet māte ir nākamā dēla Zigfrīda gaidībās. Autobiografiskais romāns pēc būtības ir „Senču un pēcteču” turpinājums, balstīts uz autora atmiņām.

Pēteris Bolšaitis, tulkotājs

LIELĀ KARIETE (Cimos pie radiem senajā Vidzemē)

Lielā kariete ar četrjūgu priekšā stāv pie verandas; Mārcis, tērpies savos zilajos kučiera svārkos ar sudraba pogām un cieši apjozis biezo angļu jostu, stīvs un resns sēž uz bukas; Jancis un melnā Tina atvērtajā kulbā piesien lielo ceļošanas koferi; Karlina skraida šurpu turpu ar cepuru kasti, rokassomām un plediem. Karlomchena tur rokās pārtikas bunduli.

Tofs ir jau uzsēdies uz bukas blakus Mārcim. Tad iekāpj māte un tēvs, tērpušies baltos putekļu mēteļos, beidzot ierāpjas arī Aurels un Adda un sēžas uz zilā polsterētā soliņa, aiz bukas pie vecāku kājām.

Zirgi jau sāk kustēties, kad māte iesaucas: „Lietussargu! Lietussargu!” – un Mārcim vēlreiz jāstāj. „Lietussargu!” kliež melnā Tina. „Lietussargu!” arī Fēmarija. „Lietussargu!” arī visi pārējie. Bet Karlomchena jau skrien ar lietussargu rokā, kariete apbrauc ap apaļo mauriņu, visi no verandas māj, un tad rati iegriežas alejā. Šoreiz paredzēts liels ceļojums.

„Desu izbrauciens,” saka tēvs. „Kur viena desa beidzas, nākamā sākas!”

Un „desas” ir daudzie onkuli un tantes. Šoreiz ir gadījums, ka Baltazāru un Reinhardu iesvētīs Vecgulbjezerē un pa ceļam pie reizes varēs apraudzīt daudzos radus.

Pirmie pēc kārtas ir mujānieši. Onkulim Leopoldam joprojām matu kušķi ir ausīs un degunā, kā arī gumijas spieķis ar ziloņkaula rokturi. Un tante Melānija tamborē no jauna brīnumu kamola. Mujāņos visi dzeltenie logu saulesargi ir nolaiesti, lai telpas būtu vēsākas un saule nežilbinātu. Uz visām palodzēm stāv šķīvji ar violetu mušpapīru, uz kuŗiem virmo beigtas un pusbeigtas mušas. Onkulis Leopolds cinās pret visu, ko viņš apzīmē kā „bestijas”, un viņam mušas un krievi ir „bestijas”.

„Es nesaprotu,” viņš saka, stīvi staigādams no vienas sienas līdz otrai, atspiedies uz spieķa, ar mušu sitamo rokā, kādēļ miļlais Dievs ir radījis šos briesmoņus. Un ik reizes, kad sitamais trāpa, viņš svinīgi piebilst: „Tu esi beigts, Vaņka.”

Un viņš Aurelu un Kristofu aizved uz savu guļamistabu.

„Par katru mušu, ko jūs šeit noķersiet,” viņš saka, „es jums uzdāvināšu desmit sudraba kaņepikas.”

Tad viņš aizver durvis, un Aurels un Tofs paliek vieni neomulīgi tumšajā, ar ziliem aizkariem aprikotajā istabā. Kaut kur augstu pie griestiem san muša. Tofs uzrāpjas uz palodzes, bet nevar to noķert.

„Mēs to darīsim vienkāršāk,” viņš saka, nolēcis no palodzes, klusi atver durvis un drīz atgriežas ar divām noķertām mušām.

„Bet tās tu nenokēri šeit,” iebilst Aurels.

„Tomēr,” pārliecinoši apgalvo Tofs, „es tās noķersu šeit!”

Tad viņš palaida mušas vaļā un drīz atnesa vēl citas. Tad viņš tās no jauna noķēra pie loga rūtīm un ar ikšķi saspieda.

„Tu arī vari kādu nospiegt,” viņš augstsirdīgi piedāvāja Aurelam.

Aurels turēja mušu starp pirkstiem, bet, ieraudzījis, ka viņš tai norāvis vienu spārnu, palaida to vaļā un šausmināts aizskrēja.

Pēcpusdienā onkulis Leopolds kopā ar tēvu un Aureli staigāja pa pagalmu. Pieskrēja kalpu bērni, un onkulis viņiem pastiepa savu spieķi, ko tie godbijīgi skūpstīja.

„Tā tie smurguļi pielien,” onkulis saka tēvam.

Nākamajā rītā vecais mujāniecis pieved tēvu un Aureli pie lielās sienas pulksteņa, kas karājas ēdamistabā.

„Paskatieties uz šo pulksteni,” viņš svinīgi saka, ar spieķi rādīdams uz ciparnīcu. „Šis ir pēdējais pulkstenis visā Livonijā, kas rāda seno livoniešu laiku. Lai tie Pēterburgas pērtiķi dara, ko grib, bet Mujāņu sauli un pulksteni viņi tomēr nevar grozīt.”

„Ak, Dievs, pulkstenis jau desmit,” saka māte, „mums jābrauc!”

„Ir divdesmit pirms desmitiem,” nikni baŗ onkulis Leopolds, „tātad jums vēl ir laiks.”

Nē, Koikules māšicas tēvs nevēlējās apciemot.

„Bet tas ir ļoti nepieklājīgi,” domā māte, „un ja viņas vēlāk uzzina...”

„Vēl jo labāk,” smejas tēvs, „tad pēc nākamā Ziemassvētku apciemojuma viņas pašas liks iejūgt zirgus!”

Un kariete Koikulai pabrauca garām un tā vietā apstājās pie Trikātas kroga, te bija jāpabaro zirgi.

Apmetās zālainā pakalniņā pie pilsdrupām un tur izsaiņoja pārtikas bunduli. Kroga veikalā Tofs un Aurels drikstēja nopirkt piparkūkas, lielas un sīkstas kā pazoles ar mandeli vidū, kas garšoja pēc sausām smiltīm.

„Kāpēc tā māja ir sagrauta?” Aurels rāda uz drupām.

„Reiz tā bija pils,” stāsta māte, „un tajā dzīvoja bruņinieki. Bet tad nāca krievi un pili iznīcināja.”

„Un bruņinieki?” vaicā Aurels.

„Tie visi krita kaujā,” paskaidro māte.

„Visi?”

„Visi.”

Māte klusēja. Laika zoba sagrauzti, vasarīgajās debesīs rēgojās sadrupušie mūri. Zālē kaut kas sisināja. Pelēka čakste, ar melnu svītru pār acīm, šmakstinādama šūpojās alksnāja galā.

Jau bija pienācis vakars, kad kariete iebrauca Lielkangaru muižā. Onkulis Gotlībs, tērpies pelēkos rītasvārkos ar sarkaniem atlokiem, ar petrolejas lampu rokā, stāvēja uz verandas un ap viņu virmoja māšicas Marlīze, Agate un Klementīne. Visām bija zili rūtaini priekšauti un sārtas sejas. Visi apkampās, skūpstījās, smējās un māšicas plēsās ap bērniem.

„Šis būs mans!” – „Nē, mans!”

Aureli un Addu rāva uz visām pusēm. Beidzot bērņus sadalīja – katrai māšicai bija savs. Un katra savu aizbilstamo vadāja sev līdz, – uz vistu kūti, lopu kūti, pie teļiem un sivēniem.

Onkulis Gotlībs vienmēr staigāja čībās un rītasvārkos, ar diviem sarkaniem pušķiem uz vēdera. Ik rītu viņš, šādi tērpies, gāja uz kūti un tāpat vakaros sēdēja uz verandas un vēroja ganāmpulku nākam mājās. Tikai pusdienu laikā viņš uzvilka baltus lina svārkus, isas jātnieka bikses un zābakus, lai gan viņš nekad nejāja, nedz gāja staigāt. Vestes augšējās trīs pogas aizvien bija vaļā, un parasti arī kāda bikšu poga priekšā bija atpogājusies.

„Bet, tēt,” teica Melānija, viņam piebaktot.

„Koo?” atklēdza onkulis Got-

lībs, jo viņš bija pakurls.

„Poga!” vaidēja Melānija.

„Vienalga,” skaļi norūca onkulis Gotlībs un nekautrēdamies aizpogāja bikses.

„Mēs gribētu likt salabot verandas margas,” ieminējās Agāte.

„Un jumta rene, šķiet, ir aizsērēta,” sūdzējās Klementīne.

„Koo?” kliezda onkulis Gotlībs.

„Jumta rene ir aizsērēta!” bazūnēja Klementīne.

„Aizsērēta? Kas ir aizsērēta?”

„Jumta rene!”

„Tas ir vienalga,” saīdzis noņurdēja onkulis Gotlībs. „Kaut kā jau ūdens aiztecēs!”

Bet govīs bija viņa vienīgā kaislība, un arī tēvam un mātei bija tās jāiet aprīnot. Aurels gāja līdz, lai tās jāiet aprīnot.

„Lielisks!” atzinīgi saka tēvs.

„Koo?”

„Lielisks! Lielisks bullis!” kliezda tēvs.

„Es zinu, ka tā nav gov,” norūca onkulis Gotlībs un devās tālāk.

Māte nelaimīga, ar paceltiem svārkkiem un stīvām kājām, brida starp govju astēm. „Ak Dievs, Aurel, uzmanies!”

„Govis taču allāž izskatās pēc govīm,” viņa ieminas, pārnākot nogurusi mājās.

„Koo?”

„Brīnišķas govīs!” kliezda māte, cik skaļi vien spēja.

„Nav brīnuma,” igni norūca onkulis Gotlībs, „ja tās pareizi

kopj un baro!”

Pie galda onkulis Gotlībs dažkārt stāstīja stāstus, ko Aurels nesaprata, bet kas laikam bija komiski, jo onkulis pats par tiem ļoti smējās. Marlīze, Agāte un Klementīne tad vienmēr nosarka. Māte izmisīgi skatījās savā šķīvī.

„Koo?” kliezda onkulis Gotlībs.

„Vēlāk!” blāva tēvs.

„Kādēļ vēlāk?” Onkulis Gotlībs dārdoši smējās un ar plaukstu sita sev pa celi. „Tas nav to vērts!”

Kariete no jauna šūpojās pa plato, smilšaino lielceļu, riteņi čirkstēdami mala biezo granti, biezs putekļu mākonis vilkās līdz, kas pa reizei karsts un smacējošs, iesitās arī kupejā. Karietes melnais ādas pārklājs jau bija gluži pelēks un uz tā varēja labi zīmēt. Pa reizei Aurels drikstēja sēsties uz bukas, un tad Tofs sapīcis sēdēja uz pakalējā sēdekļa.

No augšas viss izskatījās citādi: lielceļš, grāvis, rudzu lauki, milzīgās sienu pļavas, purvi un meži. Un visam vidū, un pavisam tuvu, četru rikšojošo zirgu pakāļas, kas vienmērīgi šūpojās. Ar sudrabu apkaltie melnās ādas iejūgi lēkāja šurpu turpu pa tvirtajām, gludajām cīskām. Šad tad kāds no zirgiem pacēla asti un izbēra trekni spīdīgus zirgābolus.

(Turpinājums sekos)

Grāmata Z. fon Fēgezaks

„Baltiešu traģēdija”

nāks klajā Rīgā, apgādā VESTA-LK.

**Vai aizvadītā gada skaistākā grāmata
jau ir jūsu grāmatplauktā?**

Z. fon Fēgezaka grāmatu „Senči un pēcteči” varat iegādāties Latvijas grāmatirdzniecības vietās, arī Okupācijas muzeja grāmatu galdā.

Redakcija mīļuprāt jums šo grezno izdevumu izsūtīs pa pastu. Maksa, ieskaitot pasta izdevumus, uz ASV – USD 56,-, uz Eiropas valstīm – Euro 35,-.

Sazinieties ar redakciju; tālr. - +371 67326761, + 371 29439423, e-pasts: redakcija@laiks.us

P.S. Eduarda Silkalna recenziju par Z. fon Fēgezaka grāmatu varat izlasīt mūsu laikraksta Nr.3, kā arī mājaslapas www.laiks.us sadaļā recenzijas.

LATVIEŠI CEĻO

Ceļojums pa Grieķijas salām

Ilmārs Danbergs

Pirms vairākiem gadiem, kad pārcēlāmi dzīvot uz Rokvilas pilsētu (*Rockville, MD*), uz darbu un mājām braucu kopā ar diviem paziņām. Viens no viņiem ļoti slavēja vietējo WMAL radiostaciju. Tā galvenokārt pārraida ziņas, programmas ir vairākiem t. s. *talk show hosts*, arī slavenajam Rašam Limbovam (*Rush Limbaugh*). Aizgājis pensijā, šos raidījumus klausījos. Pēdējos piecus gadus rīta posmā no plkst. 9.00 līdz pusdienai stacija algo Krisu Plantu (*Chris Plante*), pazīstamā CBS reportiera Billa Planta dēlu. Viņš galvenokārt tērē ar klausītājiem, citē iepriekš publicētus faktus, lai gan palaiķam notiek samērā asi strīdi ar t. s. liberāļiem. Raidījuma stils ir konservatīvs, lai gan, ja vajadzīgs, viņš sadod abām partijām. Februāra sākumā K. Pans aicināja WMAL klausītājus pieteikties braucienam jūlija vidū pa Grieķijas salām. Pērn viņš aicinājis doties ceļojumā uz Aļasku. Mēs ar Veru tajā Eiropas stūrī nebijām bijuši, un piedāvājums likās interesants. Jāpiemin, ka tajā laikā Itālijas krastā avarēja liels ekskursantu kuģis, Grieķijā bija nemieri, un no Sīrijas bēgļi mūka uz Turciju. Grieķijā vasaras vidū esot samērā karsts.

Ekskursiju ar firmas *Regent*, kas šogad svin 20 gadu darbības jubileju, *Seven Seas Cruises* „Mariner” kuģi rikoja ceļojumu firma no Kalifornijas. Ceļojuma cenā bija ieskaitīts lidojums no austrumu krasta lidostas, kajīte ar balkoniņu, visi ēdieni un dzērieni, krasta un vēsturisko vietu apmeklējumi, visādas veida nodarbibas uz kuģa, vakara kabare programmas un, bez šaubām, bagāžas nogādāšana un pārceļšanās no lidostas uz kuģi un pēdējā dienā no kuģa uz lidostu. Mums patika arī iespēja jau pirmajā pēcpusdienā izkravāt čemodānus, salikt drēbes un pārējo skapjos līdz ceļojuma pēdējam ritam, kad kuģis jāatsāj. Ceļojums sākās Stambulā un beidzās Atēnās. Bija paredzēti divi krasta un četru salu apmeklējumi. Izvēlējamies kuģa astotā stāva kajīti par mērenu cenu; augstākos stāvos lielākas telpas bija stipri dārgākas.

No Dziesmu svētkiem Milvos atgriezāmies 8. jūlijā. Pāris dienas varējām atpūties, sakravāties, un 11. jūlijā dēls mūs veda uz lidostu. Aģentūra mums bija sagādājusi biļetes uz Stambulā caur Parīzi. Nebijām pārāk priecīgi, jo iepriekšējā reizē radās problēmas. Franči ir vai nu lepni uz savu valodu, vai arī nevēlas runāt angļiski. Turklāt Šarla de Golla lidosta ir samērā komplicēta.

Stambulā iebraucām 12. jūlijā pēc pulksten diviem pēcpusdienā. Pašažieru kontrole bija samērā vienkārša, Turcijas vīza gan tika apzīmogota vairākas reizes. Gids mūs sagaidīja, un samērā ātri dabūjām čemodānus. Tie, kuģi vēlējās, varēja pieteikties pēcpusdienas ekskursijai pa Stambulas vēsturiskām vietām. Dienējot Heidelbergā, kur pārstāvēju ASV armiju Eiropā, biju komandējumā

Stambulā, un turku armijas vadoni mūsu grupai, arī sievietēm, izrādīja visas slavenās un vēsturiskās vietas. Kamēr sēdēju konferencēs, Vairā bija piekomandēts jauns turku armijas leitnants, kas par viņu rūpējās. Tāpēc šoreiz no šī piedāvājuma atteicāmies un drīz vien bijām ceļā uz Hiltona viesnīcu, kas no lidostas atradās samērā tālu. Šķita, ka satiksme ir tikpat blīva kā pirms gadiem. Ievēroju, ka tramvaji un autobusi brauc pa īpašām joslām, lai pārējā satiksme netiktu traucēta. Viesnīcā no mūsu istabas loga varam samērā lielu kuģu, transportprāmju un citāda veida laivu dzīvo satiksmi Bosfora līcī. Varējām redzēt arī vēsturisko sultāna pili.

Otrā rītā bagāža bija jānoliek pie istabas durvīm jau pirms pulksten astoņiem. Pēc brokastīm mēģināju noskaidrot, kādas iespējas ir, izmantojot pāris brīvās stundas, apskatīt pilsētu divatā. Lētākais, ko viesnīcā piedāvāja, bija ar auto par 100 eiro stundā. Redzot, cik blīva vietējā satiksme, sapratām, ka stundas laikā daudz neko neredzēt, un laipno piedāvājumu noraidījām. Agrā pēcpusdienā piebrauca autobuss, ar kuģu devāmies uz ostu un kuģi „Mariner”, kas likās iespējams jau no attāluma. Pēc kontroles ostā uzkāpām kuģa piektajā stāvā, kur bija vēl cita kontrole. Atradām savu kajīti un bijām gatavi ceļojumam.

ir dārgās kabīnes, kuģā katrai savs sulainis. Trīs apakšējos stāvos – desmitā, devītā, astotā un daļēji septītā atrodas pašažieru kajītes, katra ar balkoniņu. Septītā stāvā ir kazino, vingrošanas telpa, veikals, frizētava, modes salons, saunas. Sestajā un piektajā stāvā ir trīs veida restorāni, divos no tiem vietas vakarā bija jārezervē. Piektajā stāvā atrodas kuģa apkalpes birojs, ekskursiju un sakaru birojs. Starp sesto un piekto stāvu – moderni iekārtota teātra zāle, skatuve bija piektajā stāvā. Abos stāvos ir arī telpas kāršu spēlmaņiem, datoru lietotājiem, mākslas galerija, neliela konferenču zāle, bibliotēka, ērti

dušu, blakus telpa bagāžai, seifs un vēl skapiši. Dzīvojamā istabā divāns, krēsls un zems galds. Bija iespēja skatīties kādus desmit amerikāņu un vienu angļu (*BBC*) televīzijas raidījumu. Atsevišķas stacijas raida informāciju par krasta ekskursijām, vēsturiskām vietām, ir arī lekcijas par vēsturi un grieķu mūziku. Uz galda šampanieša pudele un augļu šķīvis. Augļus mainīja katru dienu. Mums izdalīja kontrolkartes, kas jāuzrāda dežūrvīrsniekam, kuģi atstājot un atgriežoties. Pirms atstājam ostu, ekskursiju direktors jeb vadītājs Džeimijs Logans (*Jaimie Logan*) aicināja pasažierus apmeklēt ekskursiju biroju,

darbību un atpūtas telpas, atgādināts, ka pēc sešiem vakarā jāģērbjas eleganti, nevis isās bikses un T-krekla. Pirmajā vakarā daži vīrieši šo atgādinājumu neievēroja, bet nākamajos vakaros visi tērpās piemēroti. Kuģa apkalpe katru dienu angļu valodā publicēja arī īsas pasaules un sporta ziņas, tās atradu pie kajītes durvīm agrā rīta stundā.

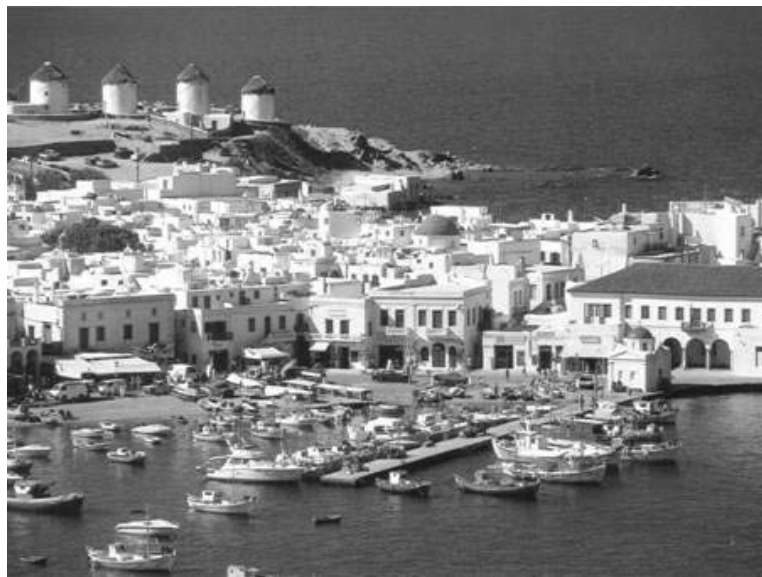
Pulksten sešos pēcpusdienā bijām uzlūgti kokteilstundā iepazīties ar Krisu Plantu. Grupā bijām 24, lielāka daļa pensionāru, visi no Vašingtonas, D. C. apkaimes. Daži pāri Krisu un Patriciju Mešersmiti (*Patricia Messerschmitt*) jau pazina, Kriss viņu raksturoja: „Mana draudzene numur viens.” (*My number 1 girl*) Stunda jautrās sarunās ar kokteiļa glāzi rokā aizritēja nemanot, un gandrīz nejutām, ka kuģis lēnām izslidēja no ostas. Braucām uz 217 jūras jūdžu attālo Grieķijas pilsētu Kavalu.

Kavalas ostā iebraucām 14. jūlijā pulksten desmitos no rīta. Katrā pieturas vietā vienmēr bija vairākas ekskursijas, un tās bija jāizvēlas iepriekš. Varēja arī salīgt īpašus gidus ar automašīnām un autobusiem vai doties staigāt pa pilsētu uz savu roku. Nolēmām vispirms apskatīt pilsētu un pēc tam maķedoniešu karaļa Filipa vārdā nosauktās pilsētas drupas. Kavala ir otra lielākā pilsēta Grieķijas ziemeļdaļā un izceļas ar iespaidīgu senvēsturi. Filipa pilsētas drupas liecina par maķedoniešu sākot un gadsimtus vēlāk romiešu turpināto celtniecību. Te ir samērā liels amfiteātris, iespaidīgas kolonnas un daļēji atjaunots teātris. Apustulis Pauls netālu no Kavalas 50. gadā nodibināja pirmo kristīgo koloniju Eiropā. Viena no iedzīvotājiem, vārdā Lidija, bijusi pirmā eiropiete, kas pieņēma kristietību. Tāpēc kristīgajiem 20. maijs ir svinamā diena. Pauls te tika ieslodzīts, bet tā kā notika spēcīga zemestrīce, viņš atbrīvojās un turpināja savus ceļojumus. Atceļā uz Kavalu apmeklējām svētās Lidijas baznīciņu-kristītavu.

Pulksten sešos kuģa kapteinis Felice Petrūns aicināja uz pieņemšanu. Viņš iepazīstināja ar apkalpi – kuģa virsniekiem, kuģi visi lielākoties bija eiropieši. Pēc tam apkalpes locekļi patērēja ar pašažieriem. Pie mums pienāca trīs slaidas, jaunas sievietes, kuģa mūzikālā ansambļa dejotājas. Labs iemesls iet katru vakaru skatīties viņu dejušanu. Kuģis no ostas izbrauca pulksten astoņos vakarā, dodoties uz 215 jūras jūdžu attālo Mikēnu salu.

Mikēnas bija pirmā maršrutā paredzētā sala, to sasniedzām 15. jūlijā plkst. 11.00 no rīta. Ekskursijas sākās tūlīt pēc divpadsmitiem. Kuģis noenkurējās salas līcī. Uz krastmalu mūs aizvīzināja ar maziem kuģiņiem. No lielā kuģa bija jāpārkāpj uz mazu platformu, un vairāki spēcīgi matroži palīdzēja iekāpt mazajā kuģīti.

(Turpināts 18. lpp.)

Mikēnu skats

Senais amfiteātris Efesā

Ekskursiju kuģa „Mariner” divpadsmit stāvos ir vieta apmēram 700 pašažieriem (mūsu braucienā bija 723, jo vairākas ģimenes ceļoja kopā ar bērniem). Apkalpe ir liela – 445 četrdesmit tautību personas. Vairāk nekā 216 metru (709 pēdas) gara, 48 075 tonnu kuģis brauc ar ātrumu 20 jūras jūdzes stundā. Divpadsmitā stāvā ir telpas galvenokārt sporta nodarbibām – skriešanai, galda tenisam, golfa spēlei. Priekšdaļā – omulīga atpūtas vieta ar bāru. Stāvu zemāk klāja lielāko daļu aizņem peldbaseins ar saulsaņānās krēsliem. Aizmugurē restorāns, kur ēdām brokastis, bet vakarā pasniedza itāļu ēdienus. Šī klāja priekšdaļā

atpūtas saloniņi. Ceturtā stāvā atrodas ārsta birojs un telpa slimniekiem. Kuģa abos galos ir celtņi.

Izskatot kuģa nodarbibu sarakstu, secinājām, ka gandrīz katru stundu iespējams atrast kādu patīkamu nodarbibu gan vienatnē, gan kopā ar kādu grupu. Piemēram, par 150 dolariem personai kuģa vīnu meistars iepazīstināja un pacienāja vīna cienītājus. Mūsu un vēl vairākas kajītes apkalpoja Rikardo no Meksikas, viņa palīdzi, jaunu sievieti, redzējām tikai laiku pa laikam. Kajītes guļam telpā ir plata gulta, pietiekami daudz skapiņu, kur novietot drēbes un citas mantas. Guļamistabu no dzīvojamās telpas var atdalīt ar šķērssienu. Vannas istaba ar

ieteica rezervēt ēdienlaiku, dāmām pierakstīties frizētavā u. tml. Plkst. 5.15 notika obligātais drošības un evakuācijas treniņš. Uzlikām cits citam rokas uz pleciem un rindā devāmies uz norādīto vietu, kur demonstrēja, kā uzvilkt glābšanas vestī, iepazīstināja ar glābšanas laivām un uzklaušijām citas nepieciešamās instrukcijas. Parasti šāda treniņa laikā notiek jokošanās un smiešanās, bet šoreiz gaisotne bija samērā nopietna, jo domājām par neseno kuģa avariju Itālijas krastā. Katru dienu tika publicēta kuģa avīzīte *Passages*, kuģā ievietotas ziņas par dienas programmu, ekskursiju apraksti, kā arī ziņojumi par nodarbibām uz kuģa. Pirmajā izdevumā bija aprakstīti visi kuģa restorāni, no-

REPLIKA

Par skeletiem skapī jeb Latvijas latviešu prezidenta Andra Bērziņa lielā alošanās

Andris Bērziņš ir Latvijas latvietis. Un viņš domā, ka ir Latvijas latviešu prezidents. Un atbilstoši tam rīkojas: meklē Latvijas latvieti Satversmes aizsardzības biroja vadībai (sk. Bērziņš: SAB vadītājam jābūt Latvijas latvietim, 19.09.2012.), aicina aizceļojušos Latvijas latviešus atgriezties mājās (sk. Valsts prezidenta Andra Bērziņa uzruna tautiešiem valsts svētkos, 18.11.2011.), bet attiecībā

uz tiem Latvijas pilsoņiem un latviešiem, kuŗi dzīvo ārzemēs ilgstoši, Andris Bērziņš ir lakonisks – lai jau dzīvo, tur neko jaunu izdomāt nevajag (sk. Valsts prezidents atzinīgi novērtē latviešu diasporas līdzšinējo devumu un nākotnes lomu Latvijas izaugsmē, 18.07.2012.).

Problēma tik tā, ka šādas runas vairāk atbilst pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu sākumam,

kad Latvijas latvieši iemēģināja roku latviskas Latvijas veidošanā. Iedibināja politisku sistēmu, kas pēcāk kļuva pazīstama pēc augstākajiem korumpētības rādītājiem Eiropā, izveidoja latvisku armiju, kuŗa ārpusreglamenta attiecību jeb *ģedovščinas* ekscesi uzdzina drebuļus pat tiem, kuŗiem ir padomju armijas pieredze, un ķērās pie savu banku dibināšanas (*Banka Baltija, Rīgas*

Pirmā komercbanka, Parex banka, Krājbanka).

Varam droši teikt, ka latviskas Latvijas pastāvēšana beidzās līdz ar krīzi un latvisko banku krachu. To noteikti pasteidzināja Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 2004. gadā. Eiropas dotās iespējas Latvijas latviešiem šķita tik fantastiskas, ka aizmirsās elementāra piesardzība, un viss beidzās ar lielu blīkšķi – tādu blīkšķi, kādu jau-

nāko laiku vēsturē pieredzējusi reti kuŗa valsts. Šodien ļoti liela daļa vienkāršo Latvijas latviešu (lasi – 10% no visiem vai 30% no jauniešiem) jau ir prom no latviskās Latvijas. Apnicis, kā citi Latvijas latvieši schēmo (lasi – lieliski pārzina Latvijas situāciju), apvaino cits citu (lasi – ikvienam pa „skeletam” skapīti) un domā tālo deviņdesmito gadu kategorijās.

Aldis Austers

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidenta vizīte ASV

Valsts prezidents Andris Bērziņš devies nedēļu ilgā darba vizītē uz ASV. 24. septembrī Ņujorkā, notika Latvijas Valsts prezidenta darba pusdienas ar Lietuvas Republikas prezidentu Daļu Gribauskaiti. Valstu vadītāji pārrunāja Latvijas un Lietuvas divpusējo attiecību aktuālākos jautājumus, kā arī pievērsās Baltu vienotības dienai, kas šogad norisinājās 22. septembrī Bauskas pilī un tās apkārtnē.

Valsts prezidents Andris Bērziņš ANO Ģenerālās asamblejas 67. sesijā augsta līmeņa tikšanās laikā teica runu par likuma varu.

Baltu vienības diena

22. septembrī Latvijas un Lietuvas pilskalnos un citās vēsturiski nozīmīgās vietās tika iedegti ugunskuri, svinot Baltu vienības dienu, kas iedibināta, pieminot 1236. gadā notikušo Saules kauju. Tajā lietuviešu un zemgaļu spēki sakāva Zobenbrāļu ordeni. Baltu vienības diena tika svinēta arī Polijā, Punkskas pilsētā, kur dzīvo liela lietuviešu kopiena. Zīmīgajam datumam par godu Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs un Lietuvas ārlietu ministrs Audronis Ažubalis plašsaziņas līdzekļos sniedza kopīgu paziņojumu par baltu vienotību vēsturiskā un mūsdienu skatījumā. “Balti – latvieši un lietuvieši, kas pirms tūkstošiem gadu apmetušies Baltijas jūras krastos, nepārtrauktā cīņā par savu pastāvēšanu, un ciešot milzīgus cilvēku un materiālos zaudējumus, ir spējuši nosargāt savu valodu un attīstīt unikālo kultūru,” teikts ministru kopīgajā paziņojumā.

Latvijā centrālie Baltu vienības dienas sarīkojumi norisinājās Bauskas pilī un pilskalnā, līdztekus dažādām mākslas kopām piedaloties arī Latvijas un Lietuvas valdības un pašvaldību vadības pārstāvjiem. Tika izrādīta lietuviešu dokumentālā filma “Saules kauja” ar subtitriem latviešu valodā.

Par Satversmes grozījumiem

Konstitucionālo tiesību komisija pabeigusi darbu ar Satversmes izvērtējumu. Tas sākas ar divvalodības referendumu un radīja jautājumu, vai tautas nobalsošana par šo jautājumu vis-

pār drikstēja notikt. Secināts, ka nebūtu optimāli Satversmē noteikt negrozāmus pantus. Konstitucionālo tiesību komisija tā vietā ieteikusi Satversmes kodolu atspoguļot paplašinātā preambulā. “Ja noteiktu negrozāmu tekstu, tas nozīmētu, ka tekstu nevar attīstīt un papildināt tā, ka kodols tiek nostiprināts,” atzina komisijas vadītājs Egils Levits.

Par Visaginas AES

Baltijas Ministru padomes sanāksmē Lietuvas galvaspilsētā Viļņā panākta vienošanās dibināt Visaginas atomelektrostacijas (AES) projekta kompaniju un starpvaldību darba grupu. Lietuvas, Latvijas un Igaunijas premjēri Andrius Kubilius, Valdis Dombrovskis un Anders Ansips parakstījuši memorandu par turpmāko darbību AES projekta attīstīšanā. Visaginas AES projekts virzās uz priekšu, un sarunas par šobrīd vēl neatrīsinātiem jautājumiem būtu jāpabeidz pēc iespējas drīzāk.

Dombrovski min par Barrozu pēcteci

Vācijas laikrakstā *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, atsaucoties uz Eiropas Parlamenta deputātu teikto, Latvijas Ministru prezidents Valdis Dombrovskis minēts par vienu no kandidātiem uz Eiropas Komisijas (EK) prezidenta amatu. Pašreizējā EK prezidenta Žozē Manuela Barrozu otrais piecu gadu amats termiņš beigsies 2014. gada novembrī. Pēc 2014. gada vasarā paredzētajām Eiropas Parlamenta vēlēšanām Barrozu varētu negūt pietiekamu politisko atbalstu, lai paliktu amatā uz trešo termiņu. Nākamais EK prezidents būs vai nu no sociāldemokrātiem, vai arī no Eiropas Tautas partijas. Amata kandidātu vidū minēti Polijas premjermiņists Donalds Tusks, Zviedrijas valdības vadītājs Fredriks Reinfelts, Somijas premjērs Jirki Katainens un Latvijas Ministru prezidents Valdis Dombrovskis.

Atklāts kautiņš

Tā NRA dēvē polemiku, kas izraisījies starp partijas *Vienotība* līderi, Ministru prezidentu Valdi Dombrovski un *Saskaņas centra* (SC) redzamāko figūru

Rīgas pilsētas galvu Nilu Ušakovu. Izrādās, ka Rīgas pilsētas galvas krēsls ir ne mazāk iekārojams par ministru prezidenta portfeli. Apmainījušies ar pieklājības frazēm par to, kuŗa no partijām ir Latvijas valstij kaitīgāka, abi politiķi nekautrējās publiski mazgāt arī viens otra partijas netīro veļu. Ušakovs *Vienotību* vaino gan negodīgā amatu sadalē Saeimā, gan *Krājbankas* bankrotā, līdzekļu tērēšanā *airBaltic* konsultantiem, kā arī Latvijas Hipotēku un zemes bankas atdošanā par santīmiem. Nepaliekot parādā, V. Dombrovskis paziņoja, ka SC nodarbojas ar priekšvēlēšanu demagoģiju un atbalsta klaji pretvalstiskus lēmumus.

Rīgai dāvina Ķīnas arku

Rīgai ar dāvanām bija ieradies Ķīnas pilsētas Sudžou delegācija vicemēra Ksu Huiminga vadībā, lai svinētu abu pilsētu sadraudzības 15. gadadienu. Kronvalda parkā tika atklāta Ķīnas klasiskā stila arka. Rīgai dāvinātā arka ir papildinājums Ķīnas klasiskā stila lapenei, ko 2001. gadā Sudžou pilsēta uzdāvināja Rīgai 800 gadu jubilejā. Sarīkojumā piedalījās Ķīnas vēstnieks Latvijā Hu Ješuns un Rīgas domes vadība.

Restaurēts pieminēklis Intā

Latvijas Avīzē ziņots, ka Intas pilsētā, Krievijas Komi republikā, restaurēts leģendārais pieminēklis visiem gulaga nometnēs ieslodzītajiem latviešiem – “Dzimtenei”. Monuments ar reserēto latviešu uzņēmību tika uzstādīts 1956. gada 29. jūlijā, taču pēdējos gados tā tehniskais stāvoklis strauji pasliktinājās.

Pieminēklā autors bija represētais Edvarts Sidrabs, un tā uzcelšana toreiz prasīja daudz pūļu, lai arī jau bija sacies „Chruščova atkusnis”. Apmēram 2,5 m augstajā pieminēklī attēlota sieviete latviešu tautstērpā – Māte Dzimtene. Ozola zars, ko tā tur labajā rokā, simbolizē izturību. Dzijas kamols kreisajā rokā ir mūžīgas piemiņas un līdzjutības zīme. Trīs ausekliša zīmes nozīmē atmošanās no tumsības un gaišo nākotni. Restaurācijas darbu veikšana uzticēta tēlniekam Genadijam Stepanovam.

Pieminēklis

Bauskas aizstāvjiem

Bauskā atklāts pieminēklis Bauskas aizstāvjiem pret otrreizējo padomju okupāciju 1944. gadā. Cīņas par šo skaisto Zemgales pilsētu ilga no 28. jūlija līdz 14. septembrim, un tajās piedalījās ievērojams skaits latviešu kaŗavīru, kā arī jauni puīši un iesirmi vīri no Bauskas atsevišķā bataljona. Katru gadu 16. martā un 14. septembrī tiek godināti kritušie latviešu kaŗavīri viņu atdusas vietās. Tagad atklāts pieminēklis arī tiem Bauskas aizstāvjiem, kuŗu kapavietas nav vairs atrodamas. Pieminēklā iniciators un uzcelšanas organizators ir leģionārs Imants Zeltiņš.

Neizpratni Aizsardzības ministrijā radījis izvēlētais uzraksts uz pieminēklā Bauskas aizstāvjiem – “Latvijai jābūt latviešu valstij”. AM preses sekretārs Airis Rikveilis norādījis, ka pret padomju armiju cīnījušies arī citu tautību pārstāvji, ne tikai latvieši.

Krievijas vēstniecība Latvijā paudusi nosodījumu par pieminēklā izveidi Bauskas aizstāvjiem pret otro padomju okupāciju 1944. gadā. Paziņojumā vēstniecība kategoriski nosodījusi pašvaldības līdzekļu ieguldīšanu pieminēklā izveidē „Waffen-SS policijas soda bataljonu kaujiniekiem”. Bauskas pilsētas galva Valdis Veips paziņojis, ka ap pieminēkli, kam nav nekā kopīga ar nacismu, ir sacelta nepamatota, tendencioza un provokatīva ažiotaža.

Jaunas idejas

Nākotnes nama iekārtošanā

Slavenais latviešu arhitekts Gunārs Birkerts Okupācijas mūzejā radīja *Nākotnes nama* maketu un stāstīja par jaunām iecerēm. *Nākotnes namā* paredzēta īpaša telpa, ko arhitekts nosaucis par Kluso telpu. Tās iekārtojums simbolizēs pāreju no pelēkuma, tumsas uz gaismu. Apdarei paredzēti dabiskie materiāli – koks un akmens, apgaismojums – dienas gaisma. Simboliska nozīme piešķirta arī ūdenim un ugunij – sveces liesmai. Birkerts aicināja nelietot elektriskus sūkņus ūdens kustībai vai automatisku mūzikas atskaņošanu, lai saglabātu pēc iespējas vairāk dabiskuma un vienkāršības.

Pēc iepriekšējiem plāniem *Nākotnes nams* būtu jāuzceļ līdz 2013. gada nogalei, taču projekta īstenošanu kavē birokrātiski šķēršļi. Okupācijas mūzeja personāls uz pagaidu telpām Raiņa bulvārī 7 pārcelsies oktobra vidū, mūzeja ekspozīciju slēgs 31. oktobrī.

Seminārs „Globāla latviešu saziņas tīkla izveidošana”

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) un Ārlietu ministrija sadarbibā ar latviešu diasporas institūcijām – ELA un PBLA 12. novembrī Rīgā rīkos semināru „Globāla latviešu saziņas tīkla izveidošana”. Seminārā piedalīsies ārzemju latviešu tīmekļa portālu un laikrakstu redaktori, Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas pārstāvji, sabiedrisko organizāciju un valsts institūciju pārstāvji. Semināra mērķis ir noskaidrot, kas ir tie satura formāti, kas uzrunā ārzemju latviešu kopienas.

Ušakova konkurente varētu būt...

Nacionālās apvienības *Visu Latvija! TB/LNNK* un Reformu partijas biedri izteikuši vēlēšanos par kandidātu Rīgas pilsētas galvas amatam Rīgas domes vēlēšanās redzēt sievieti. Par pretendentu uz šo posteni ierosinās apspriest tieslietu ministra padomnieci Baibu Broku. Laikā, kad Tieslietu ministriju vadīja Gaidis Bērziņš, viņa bija ministrijas parlamentārā sekretāre. Bērziņa ieskatā Baiba Broka būtu cienīga startēt Rīgas domes vēlēšanās ar pirmo numuru. Viņš pats neplāno kandidēt pašvaldību vēlēšanās.

Rakstniecības atbalsta fonds

Melngalvju namā pēc Valsts prezidenta Andra Bērziņa iniciatīvas tiek dibināts nacionālais nozīmes rakstniecības atbalsta fonds. Fonda dibinātājas deķnieces Liānas Langas ieskatā mērķis ir izveidot būtisku materiālu atbalsta formu latviešu literatūras tapšanai, kas līdz šim ilgstoši tikusi apdraudēta valsts ekonomiskās situācijas un nepārdomātās kultūrpolitikas dēļ. Līdzīgi atbalsta fondi, kopjot mecenātisma tradīcijas, darbojas daudzviet pasaulē.

Ziņas sagatavojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Kad valdošie ir neapbrēķināmi

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

“Rietumvalstis lūko radīt Irānā sausumu, izklidinot mākoņus un novēršot lietavas,” aci nepamiršķinot, teica Irānas prezidents Machmuds Achmadinedžads, uzstājoties ar runu Golestanas provincē: “Ienaidnieks izklidina mākoņus, kas tuvojas mūsu zemei, un tādējādi rodas sausums. Bet arī šajā karā Irāna uzvarēs!”

Irānas dienvidu provincēs ilgi nebija nokrišņu, plosās smilšu vētras, zeme saplaisājusi un situācija ir bēdīga. Tas tiesa. Bet kurš tad izraisīja ne mazāk postīgu sausumu ASV Vidējo Rietumu pavalstīs? Rietumi mazochisma lēkmē kaitē paši sev?

Bet tā jau ir tā nelaime, ka Irānas prezidents Achmadinedžads nespriež loģiski un racionāli, bet dzīvo reliģiskas apsēstības transā. Irānas Islāma Republika, ko 1979. ga-

dā pasludināja ajatolla Homeinī pēc rietumnieciskā, bet autoritārā šacha režīma gāšanas, ir savdabīga valsts, kuŗas ideoloģijas pamatā ir islāmticības šītu atzara mesianisms, kuŗa dogmas ietekmē Achmadinedžada domāšanu.

Viņš savās runās bieži piemin Mahdi - t.s. divpadsmito jeb slēpto imamu: kad “pienāks tā diena”, šis radīsies no nekurienes un pasaulē pieveiks ļaunumu, - tā nu būšot pastardiena, gals visiem nešķīstajiem neticīgajiem un Dieva ienaidniekiem.

Achmadinedžads spriež, ka šī diena, kad atnāks Mahdi, ir jātuvinā, jau tagad apkaŗojot Lielo Sātānu – ASV un Mazo Sātānu – Izraēlu. Šis valsts oficiālais nosaukums netiek minēts. Teherānā runa allaž ir par “cionistisko veidojumu (*Zionist Entity*), ļaundabīgu augoni islāma pasaules serdē”, kuŗam esot jāpazūd.

Irāna nu jau kādus desmit gadus tiecas sasniegt tādu urāna bagātī-

nāšanas pakāpi, kas ļautu uzbūvēt pašiem savu atombumbu. Sen jau neviens netic oficiālās Teherānas apgalvojumam, ka Irāna tikai vēloties izmantot urānu kodolspēkstacijām un medicīnai (!). Neviens vairs nešaubās par to, ka Irāna tiecas tikt pie kodolieročiem, lai kļūtu par dominējošo valsti Tuvajos Austrumos un diktētu savu gribu (un iegribas) Ēģiptei un Sauda Arabijai, kur valdošā reliģija ir islāmticības sunnītu atzars – šīisma sāncensis.

Izraēla, apzinoties Achmadinedžada un Irānas pašreizējā garīgā un laicīgā vadoņa - ajatollas Hameneji neapbrēķināmību un nemitīgās deklarācijas, ka “cionistiskais veidojums” iznīcināms, Irānas tuvošanos atombumbas ieguves “sliekšnim” vērtē par eksistenciālu apdraudējumu.

Te nu būtu vietā atgādinājums: aukstais karš starp ASV un PSRS ilga pāri pusgadsimtam, taču kodolieroči netika izmantoti, jo abu

lielvalstu vadītāji bija apbrēķināmi, viņi saprata, ka kodolkarš nozīmētu dubultu pašnāvību. Un abām lielvalstīm kodolieroči lieti nodevēja vienam mērķim: *deterrence*. Runa ir par *Mutual Assured Destruction - MAD!*

Izraēlas valdība nepaļaujas uz Irānas varasvīru *veselo saprātu*. Tāpēc ir izstrādāts plāns Izraēlas stratēģiskās aviācijas akcijai – ar mērķi sabumbot (konvencionāli!) Irānas “atombūves objektus”, vismaz pamatīgi aizkavējot Teherānas ieceres īstenošanu.

Š. g. aprīlī vācu rakstnieks, Nobela prēmijas laureāts Ginters Grass nāca klajā ar tādu kā dzejojumu, kuŗā apgalvo, ka Izraēlas mērķis esot genocīds, pārvērst Irānu kūpošā tuksnesī, un pārmet Vācijas valdībai tādu zemūdeņu piegādi Izraēlai, kas spētu izšaut raķetes ar kodolgalviņām.

Īstenībā šis zemūdenes paredzētais otrajam jeb atbildes triecienam: ja Irāna nometīs atombumbu uz Telavīvu un mazā Izraēla tiešā un pārnēstā nozīmē tiks paralizēta, no šīm zemūdenēm, kas patrulē jūru plašumos, tiks izšautas raķe-

tes, kuŗas nu gan pārvērtīs drupās ne tikai Teherānu vien. Šis zemūdenes atrodas pastāvīgā gatavībā, lai Achmadinedžads zinātu, ko viņam nozīmētu trieciens pret Izraēlu. Neko vairāk!

Taču Achmadinedžads ir neapbrēķināms...

Viņš, piemēram, ir spējīgs vērsties pret Lielo Sātānu - ASV, bloķējot Hormuzas jūras šaurumu, pa kuŗu plūst krietna daļa no pasaulē patērētās naftas. ASV apņēmušās to nepieļaut un jau tagad koncentrē kaŗa floti un aviāciju necik tālu no Irānas krastiem.

Viskodolīgāk pašreizējo situāciju raksturo stratēģisko pētījumu centrs STRATFOR: Irāna, Izraēla un ASV **blefo**: visas trīs izskatās draudīgāk, nekā tās pašas gribētu. Izraēla draud uzbrukt Irānai ar vai bez ASV, bet tai nāksies samierināties ar nopietniem militāriem ierobežojumiem. Irāna apdraud Hormuzas jūras šaurumu, bet zina, ka tas Amerikai nozīmēs kaŗu. ASV vēlas savaldīt Irānu reģionālā mērogā, bet nealkst militāru iejaukšanos.

Dzīvosim - redzēsim.

Franks Gordons

Jo tālāk, jo trakāk

Pasaulē ir gana daudz valstu, kuŗu sakarā varētu lietot virsrakstā minētos vārdus. Tā, piemēram, **Sīrijā** civiliedzīvotāju slaktiņš turpinās, valsts diktators ir iecirties tik tālu, ka izbēgt no revolūcijas viņam vairs nav iespējams. Afganistānā arvien biežāk vietējie kaŗavīri un likumsargi, kuŗus koalīcijas spēki apmāca, lai tie paši varētu pārņemt kontroli pār savas valsts drošību, ieročus vērs pret saviem skolotājiem un padomdevējiem. Ķīna un Japāna kašķējas par vairākām saliņām, kas atrodas jūrā starp abām valstīm.

Amerikas Savienotajās Valstīs vai katru dienu kāds no Republikāņu partijas kandidātiem uz vienu vai otru amatu pasaka kaut ko pilnīgi ārpus loģikas un sakarības. Te partijas ASV Senāta kandidāts paziņo par „lēģitīmu izvarošanu”, te atkal caurkrituša prezidenta amata kandidāta ieskatā būtu aizliedzami visi kontraceptīvie līdzekļi, savukārt, ja domājam par cilvēku, kuŗš uzvarēja Republikāņu partijas priekšsacīkstēs, tad ik pēc pāris dienām top zināms, ka viņš kārtējo reizi pateicis kaut ko patiesi muļķīgu. Amerikā dzīvojošie *Laika* lasītāji zina, par ko ir runa. Visi, kuŗi saņem kādus valsts pabalstus, ir slinki un sevi uzskata par upuriem. Kandidātam vieglāk būtu uzvarēt, ja viņš būtu ne vien Meksikā dzimis, bet arī meksikānis. Par nabadzīgiem cilvēkiem viņš nedomā u.tml.

Taču Sīrija un Ķīna no mums Latvijā ir patālu, Afganistānā mēs piedalāmies procesā, bet paredzams, ka drīz mūsu kaŗavīri brauks mājās, un Amerika ir otrā okeana krastā. Daudz tuvāka valsts, par kuŗu allaž varam teikt „jo tālāk, jo trakāk”, ir mūsu dārgā kaimiņvalsts **Krievija**. Taisnības labad var teikt, ka kaimiņos mums

ir divas tādas valstis, arī Baltkrievija, kā bija redzams nu jau leģendārajā stāstā par plīša lāčīsiem no Zviedrijas un valsts diktatora visnotaļ histērisko reakciju pret šīm rotaļmantiņām. Taču Baltkrievija starptautiski ir kopumā izolēta, bet pret Krieviju pasaule nekādas sankcijas nebūt negrasās izvīzīt.

Cars Vladimirs labi zina, ka viņa vienpersoniskā un bieži vien itin apšaubāmā teikšana daudziem krievu tautības ļaudīm pamazām noriebjas. Un tas, starp citu, ir nozīmējis visnotaļ masīvu emigrāciju, kā arī un it īpaši kapitāla aizplūšanu no valsts, jo arī investētāji nav pārāk laimīgi par valsti, kuŗā itin visu nosaka viens pagalam kapriss cilvēkbērns. Šī gada pirmajos astoņos mēnešos no Krievijas aizplūda 52 miljardi dolaru. Tā ir prātam neapņēma summa, bet process turpinās, un, kā vēsti specialisti, līdz gada beigām tas varētu sasniegt 65 miljardus dolaru un vairāk.

Kāds ir risinājums? Pirmkārt, Putins ir centies sevi prezentēt tādā kā mačo lomā. Zināms, ka viņš ir džudo lietpratējs ar melno jostu, bet vēl vairāk viņš piedalās dažādos citos sporta veidos - kāpj zemūdenē, lai nolaistos dziļum dziļi ūdenī, apgalvo, ka ir nogalinājis tīģeri, kas citādi būtu uzbrucis televīzijas operātoriem (lieki teikt, ka nekas netiek darīts, ja to nefilmē televīzija, lai par „varoņdarbiem” uzzinātu visa Krievijas tauta), piedalās meža ugunsgrēka likvidācijā, vada lidmašīnu, starp citu, bēdīgi slavenajā gadījumā, kad viņš it kā vadīja putnu baru, braucot ar motociklu, un katrā izdevīgā mirklī novelk kreklu, lai ikviens varētu aplūkot viņa muskuļus. Tīri brīnums, ka cilvēkam atliek laiks nodarboties ar prezidenta būšanām, taču saprast jau var – ja politika ir apšaubāma, tad tās galvenais organizētājs vismaz cenšas ap sevi radīt personības kultu. Gluži tik traki, kā

kādreiz bija Staļīnu laikā, tas gan nav, bet tālu no toreizējās si-tuācijas arī nav.

Taču galvenais te tomēr ir minētā apšaubāmā politika. Gadījums ar panku grupas meitenēm bija tikai viens no daudziem piemēriem, kā Putina režīms arvien stingrāk un stingrāk piegriež skrūves. Kopš brīža, kad viņš trešo reizi tika ievēlēts par prezidentu, ļoti pamatīgi pastiprināti noteikumi par mitiņiem un manifestācijām, - ja režīmam kaut kas šādos notikumos netiek, tad sodi var būt pat ļoti bargi. Cik nav dzirdēts par aiztūriem opozicionāriem, piemēram, par leģendāro šachistu Gariju Kasparovu, aktīvo blogu izmantotāju Aleksandru Navalniju, politiķi Borisu Ņemcovu u.c. Pavisam nesen režīmam apņika viena no skaļākajām opozīcijas balsīm Krievijas parlamentā - deputāta Genadija Gudkova balss. Parlamenta vairākums nobalsoja par viņa mandāta atņemšanu. Kā jau Krievijā, tika arī „piemeklēts pants” – Gudkovs it kā esot nelikumīgi pelnījis naudu ar savu parlamentāro statusu. Taču neviens tam īpaši netic. Muti ciet, un cauri. Gudkovs droši vien drīz pievienosies citiem opozicionāriem, kuŗus Kremlis un tā rokaspuiši vai nu ir ieslodzījuši līdz pastarai dienai (Michails Hodorkovskis), vai arī „novākuši no trases” (Sergejs Magnickis, Anna Politkovska, Aleksandrs Litviņenko un daudzi, daudzi citi).

Tāpat Kremlis ir vērsies pret starptautiskām organizācijām, kuŗas darbojas Krievijā, un paziņojis, ka jebkuŗai organizācijai, kas saņem finansējumu no ārvalstīm, ir jāreģistrējas „ārvalstu aģenta” statusā. Vistrakākais ir gadījums ar ASV organizāciju USAID, kuŗa visā pasaulē sniedz attīstības un humāno palīdzību. USAID biroju Maskavā Kremļa režīms nesen aizklāpēja ciet.

Viss teiktais ir krasā pretrunā ar

to, kas rakstīts Krievijas Federācijas konstitūcijā. Tur ir garantēta runas brīvība (tikai ne tad, ja brīvi runā cara un viņa galma oponenti), tur ir garantēta cenzūras aizliegšana (tikai ne tad, ja cenzūras objekts ir runājis pret režīmu un tā interesēm), tur ir teikts, ka „Krievijas federācijas pilsoņiem ir tiesības pulcēties miermīlīgi un bez ieročiem, lai rīkotos sapulces, rallijus, demonstrācijas, parādes un piketus” (tikai ne tad, ja to dara opozicionāri) u.tml. Protams, Krievija nav vienīgā valsts pasaulē, kuŗā konstitūcija un tajā paredzētās garantijas ir tikai butaforija, kam istajā dzīvē nav ne mazākās nozīmes. Galu galā arī PSRS konstitūcijā bija „garantētas” visādas cilvēka tiesības, ko politbirojs un tā paspārnē strādājošās „likuma aizsargāšanas” iestādes it vienkārši ignorēja, taču tas mūsdienā Krievijas būtību nemaina nemaz, jo arī tagad Kremlis apgalvo, ka nekur citur pasaulē cilvēktiesības netiek turētas augstākā vērtē kā Krievijā. Tur nu pat sētas stabam jāsmējas.

Maskava ir panākusi, ka civilizētā pasaule no minētajām problēmām kautrīgi novērsās, un tam pamatā ir divi faktori. Pirmkārt, Krievijas rīcībā joprojām ir ievērojams kodolarsenāls, taču tas jau ir bubulis, jo pat viskrasāk apraktotie Kremļa ļaudis diez vai riskētu ar kodolkaŗu, kuŗā bojā ietu neskaitāmi viņu pašu valsts iedzīvotāji. Otrkārt, Krievijai joprojām ir dabas resursi, ko izmanto liela daļa Eiropas - un ne tikai. Taču arī šajā jomā milža kājas visnotaļ kļūst ļodzīgas. Pirmkārt, Eiropas komisija ir uzsākusi izmeklēšanu - vai Kremļa pilnīgā kontrolē pārņēmtā energosabiedrība *Gazprom* nepārkaŗj konkurences noteikumus, jo nav nekādu šaubu, ka *Gazprom* ne mirkli nekautrēsies, savās rokās sagrābt energosistēmas elementus visā „bijušajā PSRS” un arī ārpus tās.

Paredzams, ka vairākas valstis, kuŗas tas tā notiek, pret Krieviju vērsīsies starptautiskajās tiesu instancēs, un, lai arī grūti paredzēt,

kā tas viss beigsies, ir nepārprotams fakts, ka Krievija gāzes piegādes ziņā vairākas valstis, arī Latvijā, ir monopoliste. Turklāt arvien aktīvāk Eiropā tiek attīstīta tā dēvētās slānekļa gāzes meklēšana. Lai arī tas nav gluži neapstrīdams process, zinātnieku ieskatā ārpus Krievijas Eiropā ir pietiekami daudz šāda veida gāzes, lai visu kontinentu ar to apgādātu daudzu gadu desmitu gaŗumā. Nekas cits, protams, Kremļa interesēm nespētu vairāk kaitēt, tāpēc jādomā, ka Putins un viņa galms to apzinās pietiekami labi.

Cinīkš Putins savas valsts iekārtu dēvē par „suverēnu demokrātiju”. Suverēna varbūt šī visnotaļ patvaļīgā sistēma ir, bet ar demokrātiju tai nūdien nav nekā kopīga. Vienīgā atšķirība starp PSRS un mūsdienā Krieviju ir tā, ka valsts robežas vairs nav slēgtas un kapitālisms sit augstu vilni. Visādi citādi tā ir tā pati vienpartijas diktatūra, kāda bija PSRS laikā. Latvijai par to īpaši satraukties nav vērts, galu galā mēs esam NATO dalībvalsts „ar visu no tā izrietošo”. Smagāks jautājums ir par Krievijas „mīksto spēku” - par propagandas vilni, kas ne jau gluži bez Kremļa ziņas veļas pāri mūsu valstij un citām „tuvajām ārzemēm”. Taču arī tas nav nekas baisi traģisks. Atliek vienīgi gaidīt, līdz opozīcijas masa Krievijā sasniegs kritisko līmeni, jo tur notiekošais, jādomā netiek aizvien lielāki daļai valsts iedzīvotāju. Jā, caurmēra krievu pilsoni joprojām *zombē* Kremļa visuresošā propagandas balss, it īpaši televīzijā, bet katru reizi, kad Putins piegriež skrūves ciešāk, atkal krietna daļa krievu saprot, ka tā tomēr nevar.

Vai kādreiz no Krievijas sanāks norma, civilizēta un demokrātiska valsts? Grūti spriest, lai gan var droši teikt, ka paredzamā nākotnē tas tā nenotiks. Taču tik un tā žēl, jo krievu tauta nav pelnījusi iekārtu, kas tai uzsedusies uz kakla, un ne vien krievi, bet arī visa pasaule justos daudz labāk, ja situācija būtu citāda.

Kārlis Streips

NAMS, KAS VIENO PAAUDZES

Krišjāna Ķergalvja nama īpašnieks un saimnieks Andrejs Pebo sarunājas ar Gundegu Saulīti

Krišjānis Ķergalvis dzimis 1856. gada 25. oktobrī Jaunpilī. Mācījies Rīgas amatniecības skolā. Jaunības gados Rīgā strādājis par mūrnieku, 1890. gadā kļuvis par amata meistar, bet 1902. gadā par Mazās ģildes mūrnieku amata vecāko. Pirms 1. pasaules kara K. Ķergalvis bija viens no vadošajiem būvuzņēmējiem, ir cēlis daudzus ievērojamus pilsētas namus – Rīgas biržas komercskolu (tag. Mākslas akadēmiju), Nacionālo teātri, pasta namu, dzelzceļa virsvaldi, 2. Rīgas pilsētas slimnīcu, Sarkanā krusta slimnīcu, Centrālcietumu, Dubultu, Ķemeru, Sv. Krusta baznīcu u.c.

Bijis Rīgas Latviešu biedrības krājiskas direktors, Rīgas Latviešu biedrības runasvīrs, Dziesmu svētku rīcības komitejas loceklis, darbojies *Dzimtenes Vēstneša* izdevniecībā. Miris 1936. gadā.

Vai kādreiz, staigājot pa Rīgas ielām, esat iedomājušies, cik cieši cilvēku likteņi savijušies ar viņu būvēto vai apdzīvoto namu likteņiem? Rīgā, Krišjāna Valdemāra ielā 33 slejas izcilā būvniekmeistara Krišjāna Ķergalvja nams, mūsdienās viens no skaistākajiem un vislabāk uzturētajiem galvaspilsētas namīpašumiem. Tā fasādes daļa, kas vērsta pret ielu, uzcelta tieši pirms simt gadiem, vēlāk piebūvētas vēl citas ēkas daļas, kas ietver izkoptu un apzaļumotu pagalmu. Bet parādes ieejas arkā ikvienu nācēju uzrunā atgādinājums par Krišjāna Ķergalvja devumu Rīgas pilsētai un fakti par šī varenā un cēlā nama vēsturi. Mans sarunu biedrs ir Krišjāna Ķergalvja mazmazdēls Andrejs Pebo, kurš divdesmit gadu laikā slavenā senča mantojumam atdevis laikmetu griežos zaudēto spožumu un nu kopā ar mājas iedzīvotājiem un īres biroju darbiniekiem gatavojas svinēt Ķergalvja nama simt gadu jubileju.

Jūs labi pārzināt nama tapšanas vēsturi, tātad Ķergalvja nams tika uzbūvēts 1912. gadā? Kas vēl zināms par šo laiku?

Tajos laikos mājas būvēja divos gados: pavasarī ielika pamatus, līdz rudenim uzbūvēja sienas, ielika logu rāmjus, uzlika jumtu, tad visu ziemu mājai ļāva izsilt. Nākamā pavasarī darbus turpināja, nāca namdarī, un rudenī piecstāvu mājā jau varēja izdot dzīvokļus. Ja ņem vērā, ka nekādas tehnikas nebija, tikai zirdziņi, kas ar ratiem pieveda smiltis, granti, akmeņus un ķieģeļus, tad varam iztēloties darbu vienu un intensitāti. Rīgas ziedu laikos no 1911. gada līdz Pirmā pasaules kara sākumam pilsētā strauji auga. Ir dati, ka vienā pašā 1912. gadā Rīgā uzcēla 60 sešstāvu, 120 piecstāvu un 32 četrstāvu mūra ēkas. Varam tikai iztēloties, cik daudz cilvēku Rīga tolaik baroja, no laukiem ļaudis plūda tūkstošiem, jo te bija darbs un pārtība. Šiem pilsētas cēlājiem vajadzēja ēst, apģērbties, Ārriģā veidojās strādnieku rajoni, vi-

dusšķira tapa tikai pamazām. Tāpēc 1910. 11. gadā tā bija liela uzdrīkstēšanās un varbūt pat avantūra - uzsākt tik varena īres nama būvi, jo nemaz tik liels pieprasījums pēc plašiem dzīvokļiem nebija. Bet Krišjānis Ķergalvis, tolaik jau pieredzējis mūrniekmeistars un uzņēmējs, bija pārliecināts, viņš cēla ne tikai citiem, bet ķērās arī pats pie savas mājas celtniecības.

Diezgan grūti iztēloties, kā te, tagadējā Valdemāra ielā, varēja izskatīties pirms simt gadiem.

Te noteikti nebija pilsētas centrs, jo vecais Ķergalvis šeit, kur kādreiz bijušas Sv. Juŗa hospitāļa zemes, no krievu kupčiem izpirka ķīlu zīmes. Tie savus nelielos zemes gabalus bija ieķīlājuši bankā. Sākotnēji te bijusi koka apbūve, viena otra koka māja tuvumā vēl tagad saglabājusies. Izpērkot ieķīlāto zemi, mans vecvectēvs tika pie apkārtnē viszemākā gabala, kas ir garš, pa vidu gājusi upītes vieta, arhitektiem dots uzdevums izstrādāt projektu ar plašu pagalmu un perimetrālu apbūvi. Tika pat sarīkots projektu konkurss, un pirmajā celtniecības posmā īstenota arhitekta Eduarda Frizendorfa iecere. Tā ir mājas daļa, ko uzbūvēja 1912. gadā, bet celtniecību kopumā pabeidza tikai pagājušā gadsimta divdesmitajos gados, kad divus pagalma korpusus uzbūvēja pēc jaunā arhitekta Paula Kundziņa projekta.

Kas bija Ķergalvja nama iedzīvotāji?

Ir zināms, ka te mitis viens no labākajiem Rīgas kakla un deguna ārstiem, te bijis viņa dzīvoklis un privātparake, tas nozīmē – aizņēma 12 istabu dzīvokli, 3 istabās bija poliklīnika, īsu brīdi dzīvojis arī Zigfrīds Anna Meierovics, arī Itālijas sūtniecības 1. sekretārs, bet vienā no dzīvokļiem bija Padomju Savienības tirdzniecības pārstāvniecība. Tieši vīrs īpašnieka Krišjāna Ķergalvja dzīvokļa mitinājies arī ievērojamais grafiķis un Latvijas ģerboņa autors Richards Zariņš. Te bija

paredzēti dzīvokļi tā saucamās vidusšķiras ģimenēm.

Kā laikmetu maiņās veidojās mājas saimnieku liktenis?

Pats Ķergalvis nomira 1936. gadā, tobrīd jau mājā saimniekoja viņa jaunākā meita, mana vecmāmiņa Milda Ozoliņa. Viņas ģimenē 1941. gadā izsūtīja – vecmāmiņu, viņas vīru un trīs bērnus. Sibīrijā izdzīvoja tikai vecmāmiņa, jo viņa bija sika, trausla sieviete, un mamma, viņai savā veidā „palaimējās”, jo pēc bērnībā pārciestas operācijas nelocījās kāja. Tāpēc viņa, septiņpadsmit gadus veca meitene, meža darbiem nederēja un bija pielikta pie tiklu lāpšanas. Kur ir tikli, tur arī zīvis, varēja izdzīvot, nenomirt badā.

Caur Latviju pienāca ziņas, kur mātei meklēt meitas, bet, lai radi apvienotos, dīkstēja doties tikai ziemeļu virzienā, vecmāmiņa dabūja vajadzīgās atļaujas un nobrauca 200 kilometru līdz jaunākajai meitai, jau trešajā izsūtījuma gadā abas satikās un visu atlikušo mūžu nodzīvoja kopā. Māte atrada arī otru meitu, tikai divas dienas par vēlu, jau mirušu. Pilsētā pie Jeņisejas, aiz Ziemeļu polārā loka, 1955. gada pavasarī piedzimu es.

Kāds bija ģimenes atpakaļceļš uz Latviju?

No Sibīrijas atgriezāmies 1961. gadā. Klīda baumas, ka braukt uz Latviju nav droši, var aizsūtīt atpakaļ. Tā kā mans tēvs ir igauņis no Valgas, sākumā apmetāmies tur un divus gadus nodzīvojām Igaunijā. Tikai pēc tam pārcēlāmies uz Latviju. Uz zinām, ka iepriekšējā dzīvesvietā milicija mūs meklējusi, taču laikam jau, pārceļoties no vienas teritoriālas vienības uz citu, kaut kādā veidā bija izdevies sajaukt pēdas. 1962. gadā sāku mācīties Valkas 1. vidus-

skolā, kad 1973. gadā to pabeidzu, iestājos toreizējā Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā. Kad ar inženiera hidrotehnikā diplomu to pabeidzu, atgriezos Valkā. Tā kā biju Valkas PMK (pārvietojamās mechanizētās kolonnas - red.) stipendiāts, man jau pirmajā darba mēnesī piešķīra dzīvokli. Kaut kas pilnīgi neticams tiem laikiem! Jau studiju gados biju apprecējies, abi ar sievu Aiju esam melioratori.

Kad savā apzinātajā mūžā uzzinājāt par vecvectēva Krišjāna Ķergalvja īpašumiem?

Ne gadu, ne datumu nevaru skaidri nosaukt, bet ģimenē par to visu laiku runāja – bijusi liela māja, kurā visi draudzīgi dzīvojuši, rādīja fotogrāfijas: lūk, mamma uz savas mājas lieveņa! Par pārmaiņām, kas atņēma māju un ierasto dzīvi, vienkārši nerunāja. Kad jau varēja domāt par atgriešanos, divas reizes mani vecāki no Sibīrijas kā tūristi brauca uz Rīgu, lai apmeklētu Dziesmu svētkus, Tautas sasnīgumu izstādi Mežaparkā. Atceros, kādā sajūsmā staroja mammas acis, kad stāstīja – viņa bija bijusi savā pagalmā, kur pavadīta visa bērnība.

Līdz ar Atmodu sākās arī privātpašumu denacionalizācija. Bija iespēja atgūt ģimenes īpašumu.

Mamma jau bija gados, viņa pilnvaroja mani rīkoties. 1992. gada 2. oktobrī ir izdota īpašuma denacionalizācijas apliecība nr. 100, bet nākamajā pavasarī nams tika pārņemts un sākās tā apsaimniekošana.

Māja droši vien bija sliktā stāvoklī?

Kaut arī kopš nodošanas brīža līdz 90. gadu sākumam māja vispār nebija remontēta, fasādes daļa bija saglabājusies kvalitatīva, jo tā bija bijusi kompartijas pārziņā. Ir Viļa Lāča pa-

rakstīta 1946. gada pavēle – četras mājas Rīgā, tai skaitā arī Valdemāra iela 33, sagatavojamas partijas darbinieku izmītnāšanai, pirmajos stāvos izvietot apkalpojošus dienestus – kurpniekus, ēdnīcas utt. Tā 1947. gadā Ķergalvja māja piepildījās ar iedzīvotājiem, kas bija ieradušies Rīgā ar dažādiem uzdevumiem. Bet bija jau izveidojušies arī komunālie dzīvokļi. Dokumenti liecina, ka, piemēram, astoņdesmitajos gados namā 70 dzīvokļos dzīvoja 161 ģimene ar 333 iemītniekiem. Turklāt mantojumā saņēmu arī Psihoneiroloģisko pansionātu, kas uz Valdemāra ielu savulaik bija pārvietots no Vecrīgas. Kad 1994. gadā Latviju atstāja krievu armija, šo ārstniecības iestādi pārcēla uz armijas poliklinikas telpām. Tā nu bija veiksmē! Es dabūju 2000 kvadrātmetrus tukšas platības. Tā tolaik bija manu panākumu atslēga – šīs telpas bija sliktā stāvoklī, bet tukšas. Manā mantojumā bija arī 273 iedzīvotāji, tiem vajadzēja nopirkt dzīvokļus. Vēl šodien, pēc gandrīz divdesmit gadiem ar visu šo sociālistiska mantojumu neesmu ticis galā.

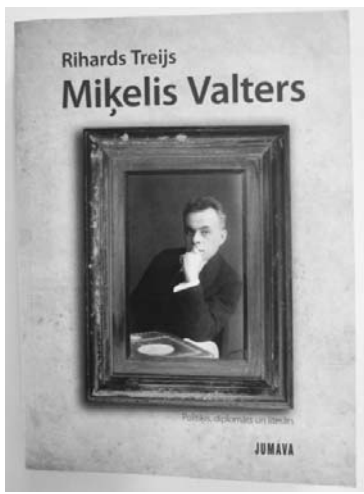
Diezgan neticami izklausās – saņemt īpašumā mantojumu un sākt nama atjaunošanu no nulles, bez kādiem ieguldījumiem.

Mana pēdējā meliorācijas alga 1992. gadā „repsos” bija 4500 rubļu. Pirmo istabiņu es izīrēju par 50 dolariem. Tolaik bija ļoti augsts dolara kurss, vārdu sakot, tā bija mana trīs mēnešu alga. Ar to tad arī varēja sākt. Nekādu līdzekļu nebija, ko investēt. Ar pirmajiem piecdesmit dolariem man pietika pašam un lai algotu divus strādniekus, šīs mājas iedzīvotājus.

(Turpināts 12. lpp.)

Trešais no trijata

Richards Treijs. **Miķelis Valters**. - Monografija, apgāds „Jumava” 2012. g., 272 lpp.

Var sacīt, ka pie neatkarīgas Latvijas valsts šūpuļa un tās starptautiskā juridiskā statusa nostiprināšanas stāvējuši trīs izcilnieki: Kārlis Ulmanis, Zigfrīds Anna Meierovics un Miķelis Valters. Pirmie divi mūsdienu Latvijas sabiedrībai ļābi pazīstami: Ulmaņa vārdā nosaukta gatve Rīgā, un viņam uzcelts piemineklis pretī Ārlietu ministrijai, savukārt Meierovica vārds pirms dažiem gadiem no jauna dots Basteja bulvārim, bet piemineklis Meierovicam ir viņa atdusas vieta Meža kapos. Valters trijotnē palicis kā tāds tumšais zirdziņš: savas ielas nav, bet kapavietā - tālajā Nicā, Francijas dienvidos. Kamēr trimdā gadu desmitos Valtera lomu Latvijas vēsturē pienācīgi izcēluši gan Ādolfs Šilde, gan Edgars Andersons, gan kādreizējie brīvās Latvijas laika politiķi savos memuāros, padomju iekārta panāca, ka Latvijā viņš paliek tikpat kā neaparakstīta lapa. Profesors Richards Treijs, kam pirms gadiem pieciem jau iznāca monografija par Meierovicu, tagad robu ir aizpildījis, balto lapu aprakstījis, pienācīgo godu atdevis arī Miķelim Valteram.

Miķeli Valteru (1874-1968) Treijs uzskata par pirmo Latvijas valstiskuma idejas paudēju jau tālajā 1903. gadā. (34. – 35.

lpp.) Viņš bijis „viens no spilgtākajiem latviešu tautas nacionālās atbrīvošanās kustības ideoloģiem carisma laikā” (59.). Dzejnieka Viktora Egliša vārdiem runājot, Valters ar Ulmani „sajūdzās kā divi nevaldāmi kumeļi, dievu ratos raudami Latviju 1917. gada revolūcijā uz neatkarību (57.). Brīvajā Latvijas valstī neilgu laiku veicis iekšlietu ministra pienākumus, viņš ievirzās diplomātiskajā darbā, pārstāvēd savu dzimteni daudzās Viduseiropas un Rietumeiropas valstīs. Neatzīstot Ulmaņa autoritāro režīmu pēc 1934. gada, viņš tomēr Latvijai turpina kalpot arī vēl tad. 1957. gadā Stokholmā viņš publicē grāmatu **Mana sarakste ar Kārlī Ulmani un Vilhelmu Munteru Latvijas traģiskajos gados**. Valters miris sirmā vecumā iemīļotajā franču zemē, kur 1924. – 1925. gadā bijis viens no viņa agrīnajiem diplomāta posteņiem.

Par Miķeli Valteru grāmatā rodami daudzi pozitīvi vērtējumi, gan paša autora izteikti, gan no agrākiem spriedējiem aizgūti. Valters bijis „pasaules pilsonis šī vārda vislabākajā nozīmē” (14.). Viņš pratis runāt vācu, krievu, franču, italiešu un zviedru valodā. (83.) Viņš bijis „cilvēks ar plašu redzesloku” (102.), E. Andersona ieskatā viņš savā mentalitātē bijis „īsts rietumeiropietis”. (93.) Valters bijis īsts intelektuālists, viņam tuvs bijis teātris, tēlotāja māksla un mūzika, viņš sarakstījis divas filozofiskas drāmas un ar Andreja Pāpārdes vārdu vairākus dzejoļu krājumus. Kaut galvenā loma Latvijas *de iure* atzīšanā un uzņemšanā Tautu Savienībā bijusi Z. A. Meierovicam, Valters šajā laukā bijis „viens no viņa enerģiskākajiem palīgiem” (84.). Uzsverta Valtera viscaur demokrātiskā ievirze pretstatā Ulmaņa autoritārajai. Jau 1921. gadā Valters saskatīja Itālijas fašistu patieso seju (88.).

Autors Treijs gan atzīst arī, ka „M. Valters bija tikai cilvēks un nekas cilvēcis viņam nebija svešs. Viņš, ko tur slēpt, arīdzan kļūdījās un klupa...” (230.) Parīzes sūtniecības padomnieks P. Sēja 1925. gadā, piemēram, par savu priekšnieku sūdzējies Ārlietu ministrijai Rīgā, ka „Dr. V. kungs... vienu dienu rīko tā, to otru dienu atkal savādi, iejaucas sūtnim pilnīgi nevajadzīgos sīkumos un ar to tā terorizē darbiniekus un paralizē ražīgu darbu” (97.). Avīzrakstos, kuŗus Valters no savām dažādajām nosūtījuma vietām sūtījis Latvijas avīzēm, viņš dažkārt negatīvi izteicies par zemēm, kur kalpojis, un saņēmis aizrādījumus. R. Treija komentārs: „Bet Valters nebūtu bijis Valters, ja viņš paklausītu...” (141.) Valtera divu plašu ziņojumu sūtīšana A. Kirchenšteinam 1940. gada 9. septembrī un 11. oktobrī, kad Latvijā jau valdīja Staļina totalitārais režīms, R. Treija ieskatā izskaidrojama „tikai ar zināmu noslieci uz kollaborāciju” (184.).

Kopiespāids par grāmatu paliek tāds, ka Miķelis Valters bijis daudzpusīgs cilvēks ar plašu interešu loku, kuŗam bieži patīcis pārslēgties no vienas diplomātiskas, intelektuālas vai mākslinieciskas aktivitātes uz citu un kuŗa mūža gājums tāpēc izvērties vairāk saraustīts nekā mērķtiecīgs. Zīmīgi, ka Latvijas valdības ārkārtējo pilnvaru nesējs Kārlis Zariņš pieredzējušajam diplomātam Valteram neatrada darba vietu kādā no diplomātiskajām pārstāvībām Rietumos, kas Latvijas okupācijas laikā atgādīnāja pasaulei, ka *de iure* mūsu zemei vēl arvien pieder valstiskas turpinātības statuss, pat ja *de facto* tas nolaupīts. Šos Valtera atstumšanas iemeslus būtu interesanti izdibināt. Vai vaina meklējama iepriekš minētajos ziņojumos Kirchenšteinam? Vai drīzāk Valtera attieksmē pret 15. maija Latviju, kuŗas

dedzīgu aizstāvju un atbalstītāju ietekme uz trimdas sabiedrību nebija maza? Vai vainīga varēja būt kāda skarba un asa šķautne Valtera raksturā, kuŗas dēļ Ārlietu ministrija viņu, kā tagad saka, **rotēja** no viena diplomātiskā posteņa uz citu vēl biežāk, nekā viņš, atvainojiet, mainīja savas dzīvesbiedres?

Valtera privātā dzīve monografijā skarta pamaz. 50. lappusē lasām: „M. Valters Somijā apprecēja kāda augsta ierēdņa meitu Esteri Flomani. ...1915. gada janvārī piedzima Estere/Papardīte... Meiteni sabrauca automašīna. Drīz pēc tam nomira arī māte.” Bet 162. lappusē sacīts, ka ar **pirmo** sievu diplomātu 1928. gadā izšķīrusi Liepājas apgabaltiesa. Izskatās, ka te autors būs kļūdījies un ka apgabaltiesa viņu būs atbrīvojusi no otras, nevis no pirmās sievas. (Atvainojos sieviešu dzimuma lasītājam par neviļus ielavījušos izteiksmes ziedu: iespējams taču, ka sievu tiesa būs atbrīvojusi no Miķeļa!) 1930. gadā M. Valters apprecēja 22 gadus jaunāko vēstniecības mašīnrakstītāju Alisi Ēriku Vilsoni, kas ap 1950. gadu devusies no vīra prom uz Kanādu. Autora strupais komentārs: „Acīmredzot ar to arī viņu kopējais dzīves ceļš beidzās.” (196.) Pēdējā (tātad ceturta, ne trešā?) dzīvesbiedre bijusi Antonija Jēkabsona, kas savu vīru par 42 gadiem pārdzīvojusi un mirusi tikai 2010. gadā. (206.) Mūža beigās Valters palicis vientuļš. Bērns Nicā piedalījušies tikai trīs latvieši (atraitne, 1937. gadā dzimušais dēls Andris un Ādolfs Šilde), kā arī daži franči. Uz grāmatas aizmugurējā apvaka profesors R. Treijs raksta: „M. Valteram ir piemineklis Nicā, bet nav Rīgā vai Liepājā (Valtera dzimtajā pilsētā – E. S.). Lai šī grāmata... būtu pirmais solis uz tāda tapšanu.” Interesanti, vai kāds ir padomājis par trešo no ievērojamā trijata mirstīgo atlieku eventuālu

pārbedīšanu Latvijā, jeb vai palikt uz mūžiem svešatnē bija viņa pēdējā vēlēšanās?

Lai nebūtu šī atsauksme jābeidz ar bērnu un mirstīgu atlieku tematu, citēšu dažam lasītājam par apbrīnošanu un citam par uzjautrinājumu K. Ulmaņa un V. Muntera 1938. gada 9. septembrī Rīgas pilī parakstītu dokumentu, kas adresēts Beļģijas karalim Leopoldam III un kas lasāms monografijas 167. – 168. lappusē.

DĀRGAIS UN LIELAIS DRAUGS!

Spēcīgas vēlēšanās vadīts uzturēt un turpināt stiprināt Latvijas un Beļģijas Karalistes draudzības saites un saskaņu, lai nodrošinātu vakantās amata vietas aizpildīšanu sakarā ar Jāņa Lazdiņa kunga atsaukšanu, es nolēmu pie Jūsu Augstības akreditēt par Latvijas ārkārtējo sūtni un pilnvaroto ministru Dr. Miķeli Valtera kungu.

Īpašības, kuŗas raksturo šo darbinieku, viņa centība un patriotisms manā ieskatā nodrošina to, ka viņš pieliks visas pūles, lai savu misiju veiktu tā, lai iegūtu Jūsu AUGSTĪBAS uzticību, un šajā pārliecībā es lūdzu Jūsu AUGSTĪBU viņu labvēlīgi uzņemt un vairojot uzticību un atzīšanu attiecībā uz visiem maniem paziņojumiem, kuŗus viņam būs tas gods manā, kā arī Latvijas valdības vārdā nodot Jūsu AUGSTĪBAI, it īpaši, kad viņš nodos Jums, DĀRGAIS UN LIELAIS DRAUGS, manas cieņas apliecinājumus, ko es Jums nosūtu gan attiecībā uz Jūsu Karaliskās Augstības personīgo laimi, gan attiecībā uz Beļģijas labklājību.

Interesanti, vai valstis vēl arvien mūsdienās nodarbina ar diplomātiskām aprindām saistītu ierēdniecību, kuŗas uzdevums ir kaldināt šādus tekstus? Ja nodarbina, tad jāsaka, ka tas ir ĀRPRĀC! Recenzijas rakstīt taču ir nesalīdzināmi vieglāk.

Eduards Silkalns

(Turpināts no 11. lpp.)

Nams, kas vieno paaudzes

Krišjāņa Ķergalvja nama īpašnieks un saimnieks Andrejs Pebo sarunājas ar Gundegu Saulīti

Kas lika uzņemties šo ilgo un nepateicīgo darbu? Vai tā bija avantūristiska pārgalvība vai pārliecība, ka citādi nevarēja rīkoties?

Pienākums pret senčiem, atbildība iepriekšējo paaudžu priekšā. Tolaik jau neviens nezinājām, kas mūs gaida tālāk. Neviens to nevarēja paredzēt. Tomēr nekādu šaubu par šo pienākumu nebija.

Tiesa, kādu brīdi bija pavisam traki, sieva ar trim bērniem palika Valkā bez iztikas līdzekļiem. Vienu brīdi es pārdevu divus fotoaparātus, zaļās skrūvspīles, mopēdu un vēl kaut ko, lai tikai mēs izdzīvotu. Bet milzīgs plūss bija manas dzīves piecpadsmit gadi, kas nostrādāti meliorācijā, mana darba vadītāja pieredze. Tā bija spēja tikt galā – ar cilvēkiem, uzdevumiem, problēmu situācijām. Turklāt es tomēr biju no provinces, no laukiem. Rīgā

cilvēki bija pilnīgi atšķirīgi – savairojās dažādi juridiska rakstura blēži, nāca piedāvājumi no viendienišu bankām, kas solīja visādu labumus. Neuzķerties uz āķa bija ļoti grūti, ticēt nedrīkstēja nevienam – nebankām, ne juristiem, vajadzēja paļauties pašam uz sevi. Par bandītiem nerunāsim, tie arī te nāca un gāja. Bet es laikam izskatījos tik nožēlojams, ka īpašu interesi viņiem nerādīju, jo tiem jau vajadzēja tikai naudu, neko vairāk.

Kas pēc divdesmit sūra darba gadiem, kuŗu laikā Ķergalvja nams ir ieguvis atjaunotu veidolu, tagad ir vispatīkamākais, kas rada gandarījuma sajūtu?

Vispatīkamākais, ka man pievienojušies abi dēli, veidojas tālāka paaudžu nomaina. Jo strādāt vienam līdz kādiem astoņdesmit gadiem un tad darba augļus nodot saviem pusmūža

bērniem – tas ir vismūļķīgākais, kas vien var būt. Ir svarīgi, lai paaudzes pārsedzas, lai viena savu prasmi nodod nākamaj, lai var strādāt kopā. Arī bērniem tad ir interesanti. Vecākais dēls Māris (29 gadi) pēc izglītības ir ceļu projektētājs, Jānis (28) ir filologs, ieguvis arī biznesa izglītību, mācoties māju apsaimniekošanu. Viņi brīnišķīgi papildina viens otru; viens raksta līgumus, otrs vada praktiskos darbus. Bet meitai pēc pāris mēnešiem būs mazulītis, tā atkal ir cita vērtība – dzimtas turpinājums. Un mums visiem ir kopīgs sapnis, kas pamazām pārvēršas par mērķi – uzbūvēt nākamo māju. Ir viens tukšs būvgabals, tur, Dzirnava ielā 41, kādreiz bijis nams, ko kaŗa beigās nopostījis krievu aviācijas bumba. Tādu robu – kā izsistu zobu – Rīgas vaigā vēl ir daudz. Projekts pamazām top, un pienāks diena,

kad tur taps māja. Tas ir labs mērķis.

Tad jau no Ķergalvja mantojuma atjaunotājiem būsīt kļūvuši par viņa gara turpinātājiem!

Mums ar vecvectēvu ir tieši 99 gadu starpība, viņam bija trīs bērni, man arī, tik daudz kas mūsu likteņos sasauca. Jāatzīstas, mums kaut kāds netiešs kontakts ir. Šad un tad viņš man dod padomus, kādreiz jau arī paburkšķ, bet tas jau saprotams, viņš savā laikā par daudz ko domāja savādāk. Manuprāt Ķergalvis varētu būt gandarīts, viņa vārds un darbi nav aizmirsti.

Tos paredzēts cildināt arī īpašā atceres brīdī, kad aicināt kopā mājas iedzīvotājus un biroju irniekus sakarā ar Ķergalvja nama 100 gadu jubileju. Kas tad īsti notiks šai īpašajā rītā?

Būsīm pārcēlušies notikumus,

kas šai vietā risinājušies tieši pirms simt gadiem. Pagalmā būs sastopams pats būves meistars, saimnieks Krišjānis Ķergalvis, pie viņa būs atnācis vecs paziņa, sešus jaunākais Augusts Deglavs un jauneklis, gluži nesen vēl augstskolu beigušais Zigfrīds Anna Meierovics. Deglava kungs izjautās abus pārējos, kā tad katrs no viņiem redz Rīgu, tās izaugsmi un attīstību. Te būs avižpuikas ar savu precī, būs kļiņģeru tirgotājs, dāmas, kas būs atnākušas no tuvējā Jūgendstila mūzeja. Būs arī kāda mūzika, tāds jautrs un asprātīgs atmiņu brīdis.

Vai šobrīd jūsu māja ir simtprocentīgi piepildīta?

Simt procentu būs tad, kad Rīga būs gatava... Vēl ir četri dzīvokļi, kuŗos mīt sociālisma laikmeta irnieki. Vēl vienu pašlaik remontējam, bet irnieks tam jau ir zināms.

OPERA PATIESĪBAS MEKLĒJUMOS

„Māksla, mākslinieks nekad neradis pareizās un absolūtās atbildes – to vienkārši nav. Vērtējot mākslu, mēs bieži sliedamies piekrist ģimnazijas skolotāja vai mācītāja viedoklim. „...Drīzāk māksla ir tāda kā nesasniedzams, bēgošs apvārsnis.” Tā domā komponists **Andris Dzenītis** savā Kristus vecumā, piedāvājot skatītājiem savu pirmo operu.

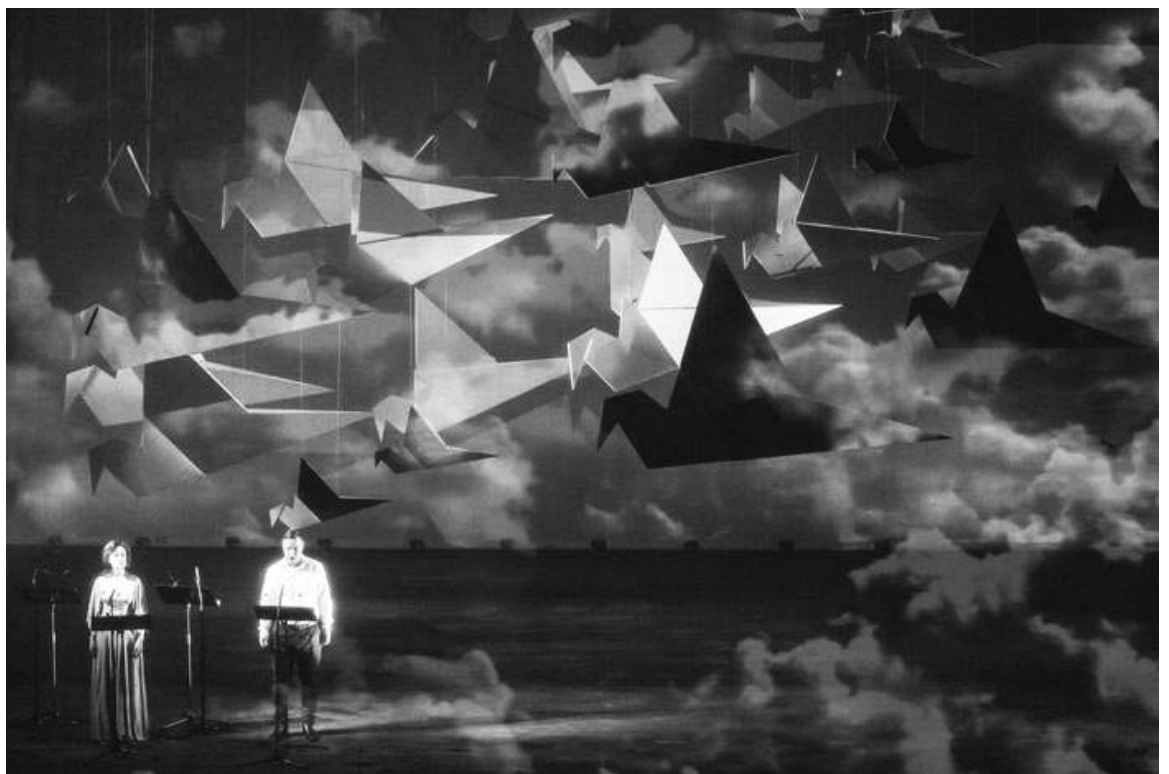
Opera „Dauka” pirmizrādi piedzīvoja Latvijas Nacionālajā operā 7. septembrī. Pēc gandrīz astoņu gadu pārtraukuma, garām operas vadības atrunām par latviešu komponistu māksliniecisko nespēju piedāvāt pasaules klases šedevrus beidzot parādījies jauns latviešu operas uzvedums (protams, ja neskaita Bruno Skultes operu „Vilkaču mantinieci”, kuņas uzvešanas vēsture kādam sagādāja krietnas vēdergraižas...). Šoreiz bija panākts kompromiss par jaunas operas nepieciešamību un finanču injekciju no Kultūras ministrijas puses. Operas vadība beidzot piekāpās, jau iepriekš būdama pārliecināta par tukšajam skatītāju rindām teātrī. Tas tad būtu arī labs arguments priekšdienām: skatītājus latviešu operas neinteresē, un viņi uz tām nenāk!

Šoreiz skatītāji zālē bija un opera nebūt neizgāzās. Kāds tad

ņas, kuņam vajadzētu izraisīt mistiskas trīsas klausītāju (īpaši dāmu) vidū. Darbs sekoja darbam, meistarība pieauga, bet „savu patiesību” tā arī autors vēl nebija sasniedzis tad, kad to prasīja nepiekāpīgais „ģeniju vecums” – 30 gadi! Gados jaunākās viņa kolleģes Santa Ratniece vai Anita Tumšēvica savu māksliniecisko personību apliecināja krietni agri, nemaz nerunājot par Ēriku Ešenvaldu. Kamēr viens cīnījās ar savām ambīcijām, tikmēr viņu apsteidza un savu vārdu pasaulē pieteica citi.

Taču opera „Dauka”, šķiet, piesaka komponista radošā brieduma laika iestāšanos.

Kaut Sudraba Edžus „Dullais Dauka” ir drukāts gandrīz visu laiku mācību grāmatās, savu vizuālo vai mūzikālo variantu līdz šim tas nebija piedzīvojis. Emocionālāks tad jau ir Viļa Lāča īsstāstīš „Vanadziņš”, kuņu operā savā laikā izmantojis Oļģerts Grāvītis. Taču dullā Daukas meklējumi pamatojas uz gadsimtiem senu latviešu izziņāšanas garu un ikreizējo apstākļu un pat tuvāko cilvēku konservatīvismu un pašapmierinātību. Daukam piemīt tipiskā latviskā iztēle. Iztēle gan nevar muļķus padarīt gudrus, bet padarīt laimīgus gan tā spēj. Tā savulaik teicis Blēzs Paskāls. Tur viņam varētu piekrist, īpaši ievērojot to, ka pēdējie 50 gadi būtu bijuši varbūt mums pēdējie, ja nebijusi šī muļķīgā iztēle...

Skati no Andra Dzenīša operas “Dauka” iestudējuma Latvijas Nacionālajā operā

Andris Dzenītis

ir šīs operas autors? Kā varētu īsumā raksturot šī komponista jaunrades ceļus?

Andris Dzenītis pēc mācībām E. Dārziņa mūzikas skolā pie Pēterā Vaska sava pavidagoga ietekmē atteicās no studijām Latvijas Konservātorijā un devās, tāpat kā viņa operas varonis, jaunas patiesības meklējumos uz Viļņu, kur pabeidza kompozīcijas klasi un ieguva varenu ambīciju bagāžu ceļmaizē. Jaunais autors, atgriezies mājās, sāka enerģiski graut viņaprāt iestāvējušos mūzikas mākslas aizspriedumus Latvijā, taču nepiedāvājot nekā jauna vietā. Eksperimenti, meklējumi, aizgūvumi no lietuviešu kolleģām un viena otra Eiropas autora tika iemēģināti gan ar Latvijas nacionālo simfonisko orķestri, gan eņģeļu balsis dziedājošo Latvijas Radio kori (sk. CD „Eņģeļi viņas ausī”), klāt dažreiz pieliekot datorska-

kuņa mūs izglāba no lielās krievu sādžas likteņa...

Operas libretu sakārtojais dzejnieks Kārlis Vērdiņš, gudrs un literatūrā zinīgs jauns dzejnieks, kas sevi jau spilgti pieteica pavisam nesen. Taču Sudraba Edžus prozas tekstus, acīmredzot aiz pietātes, autori nav mainījuši, un tad nu no operas skatuves skan tādi „operiski recitātīvi”: „Kur tā mana siksna?” vai „Man priekš tevis ir gabaliņš kliņģeļa!” Taču operas nobeigumā apspēlētē vārdi: „Es tevi redzu, es tevi saprast sāku!” jau ir ar īsti dziļu semantisko nozīmi. Kopā ar zēna balsi un orķestri (vai nejausi?) ievarieto Nīcas gaļā sauciena intonāciju tas nes patiesa vēstījuma jēgu, kādēļ šo operu ir vērts noskatīties. Bet varbūt latviskās intonācijas iezībsnīšanās operas finālā ir tikai manā iztēlē, jo komponists nekad savu uzmanību nav pie-

vērsis latviešu folkloras materiāliem tiešā veidā.

Par operas libretu. Kā zināms, proza operas libretos ienāk tikai 20. gs. sākumā. Vispirms Kloda Debisi „Peleasā un Melizandē” ar M. Māterlinka tekstu prozā, pēc tam Arnolda Šēnberga ekspresionistiskajos opusos, īpaši jau „Arons un Mozus”, bet sevišķi raksturīgi ir prozas teksti 20. gadu Albana Berga lieliskajās operās „Voceks” un „Lulū”. Taču, salīdzinot šos tekstus, kuņos ir vairāk vai mazāk emocionāli piesātināts vēstījums, ko bieži iekrāso simbolistiskās *quasi* mūzikas intonācijas (Māterlinks), Daukas teksts ir sadzīvīki un ekspresijas ziņā nabadzīgs. Dzejnieks gan šur tur tos centies emocionālīzēt. Bet vienkāršā sadzīves runa nes simbolu nozīmi tikai ļoti dziļā kontekstā ar vēsturi, kad ikdiena kļūst pati par simbolu (Blaumaņa noveles). Līdz ar to Andra Dzenīša operā intonātīvā – melodiskā puse, vokālistu tēlu raksturotāja, atstāta otrā plānā. Viss svārs ielikts orķestrā – tēlu polifonajos pinumos, akordu pārslidēs Bartoka-Osvalda Balakauskā un Rīti Mažulis garīgā tuvībā. Diemžēl mūzikālā ziņā varoņi ir bezcerīgi pelēki un atgādina aktierus no vāja drāmatiska uzveduma. Viss būtiskākais – ilgas,

cerības, aizspriedumu važas, ļaužu vienaldzība un samierināšanās ar pelēcību – tiek izspēlēti orķestri. Tur notiek operas meklējumu un atrisinājumu galvenā „režija”. Komponists prot izmantot instrumentu iespēju, radīt panorāmiskus vai asi sprintsingus izjūtu momentus, kuņus cenšas ar savu spēli papildīt dziedoņi. Neko sliktu nevar teikt par Ināras Sluckas režiju. Pēc „Vilkaču mantinieces” režisores mākslinieciskā pieredze ir augusi, solistu un zēnu kuņa izkārtojumi ir oriģināli, organiski. Viss veido vienotu veselumu ar noteiktu virzību uz mistiski sirreālo izskaņu. Uzvedums ir bagāts savas vizuālās un mūzikālās drāmaturģijas ziņā. Taču neatstāj izjūta, ka viss svarīgākais notiek nevis uz skatuves, bet skatītāja skaniskajā apziņā. Orķestris ir uzņēmies galveno varoņu drāmaturģisko funkciju un to arī labi piepilda. Te pateicība diriģentam Aigaram Meri, kuņš teicami sagatavojis operas orķestri un spējis tik profesionāli šo ekspresīvi afektēto mūziku sakārtot līdz pirmizrādei.

Varoņi savu Daukas lomu līdz galam noveda jaunais dziedonis Armands Silīņš, zaudējot balsi paša pēdējā dziedājuma beigās. Arī mātes lomu atveidojā dziedone Ieva Parša kā

vokālā, tā skatuviskā savā tēla veidojumā ir neaizmirstama. Mātes tēls jebkuņā drāmatiskā darbā ir īpašas emocionālītes piesātināts. Pat ja tā neatver muti. Pietiek ar to, ka viņa ir MĀTE. Ieva Parša savā tēlā ielikusi to siltumu un mīlestību, pēc kuņas tā tiecies Dauka: „Manu puisīt, neej projām! Man priekš tevis ir gabaliņš kliņģeļa!” Klingēris tajos laikos varēja būt liels kārdinājums, tāpat kā šodien videospēles vai motocikls. Taču Dauka meklē patiesību. Kādu, to viņš pats nezina. Sasniedzot vienu apvārsni, otrs ir tālu priekšā. Taču vai to iespējams fiziski sasniegt? Drīzāk saprast, ka patiesība nav notverama: „Es tevi redzu! Es tevi saprast sāku!”

Operas izskaņā šo frazi vēlreiz atkārtā zēna balss, bet orķestris apgalvo, ka vēl tālu līdz pilnīgai patiesības atskārsmei. Parasti to apjauš tikai savas dzīves nobeigumā.

Vēl viens latviski eiropisks mākslas darbs operas jomā. Varbūt pirmais, kur mūsdienu mūzikas idiomās meklē iespējas iedzīvoties nacionālā zīmju un simbolu pasaulē. Kur jaunais mēģina tulkot tradicionāli ierasto literāro varoņu dzīvi un uzvedību.

Lai šai operai labi veicas!

Pauls Dambis

Dzelzs priekšvara abās pusēs

Latvijas un trimdas latviešu cīņa pret kristiešu vajāšanām padomju laikā

Sandra Gintere

(Turpināts no Nr. 36)

Vispirms gan tika izmēģināti dažādi citi līdzekļi. Māris Ķirsons sazvanīja PSRS konsulātu un jautāja, kā var būt, ka PSRS vajā savus pilsoņus, lai gan konstitūcija viņiem garantē ticības brīvību. Šie cilvēki, konkrēti – Brūveri, grib pielūgt Dievu, aplicināt, ka ir kristieši, un dzīvot pēc iespējas kristīgu dzīvi. Tika piedāvāts satikties, un Māris Ķirsons ar savas Filadelfijas Jāņa draudzes jauniešiem aizbrauca uz konsulātu. Grupa bija sagatavojusies rīkoties pēc apstākļiem. Tajā laikā Amerikas karogi tika dedzināti sakarā ar karu Vietnamā, un latviešiem rezervē bija PSRS karogs. Par notikumu tālāko gaitu stāsta mācītājs Māris Ķirsons: “PSRS konsulatā Vašingtonā stādījos priekšā, kas es esmu un ka man sarunāta tikšanās, bet viņi – “ne-*poņimaju*” (nesaprotu – krievu val.), nekā tamlīdzīga neesot, un lai mēs ejot prom un netraucējot. Nolēmām – ja neko nevaram panākt tādā veidā, tad darīsim kaut ko drāmātiskāku. Fotografijā, kas parādījās avīzēs, bija redzama latviešu tautumeita un tautudēls, turot rokās PSRS karogu, kuŗam apakšējais stūrītis jau deg. Priekšplānā uz to skatās un smaida jauns mācītājs.” Pretreakcija sekoja momentā, un latvieši tika arestēti.

Tomēr panākumi bija. “Par šo notikumu, protams, plaši rakstīja ASV latviešu avīzēs *Laiks*, Kanadas *Latvija Amerikā* un *Latvija* Eiropā. Bet vēl svarīgāk bija tas, ka raksti un foto par šo notikumu parādījās arī *Washington Post*, kas ir otrā visvairāk lasītā avīze pēc *New York Times* un ar tādu pašu ietekmi uz ASV politiku kā *New York Times*. Neapšaubāmi, kamēr starptautiskā sabiedrība neko nezina, komunistiskā partija varēja darīt, ko grib, un viņiem nevienam nekas nebija jāskaidro. Bet, ja patiesība kļūst zināma, PSRS bija jāreķinās, ka tiks uzdoti jautājumi un nevarēs vairs visu darīto paturēt slepenībā, kā līdz šim viņi to bija darījuši. Tas jau arī bija plānots – panākt, lai PSRS

Pāvils Brūvers

nevar tēlot, ka respektē cilvēku tiesības,” piebilst Māris Ķirsons.

Kamēr Vācijā Paulis Kļaviņš un Dāniels Brūvers cīnījās par savas ģimenes (par Dāniela) izbraukšanu no Latvijas, bija skaidrs, ka pretošanās kustība pieņemas spēkā. Vislielāko uzmanību tajā laikā sev bija pievērsuši Brūveru ģimenes divi jaunākie brāļi – Olafs un Pāvils. Uzauguši disidentiskā noskaņā un paši uz savas ādas pārliecinājušies par padomju dzīves nevērtībām, viņi vēlējas darīt zināmu patiesību. Jautājums – kā? Pāvila mācību laikā Medicīnas institūtā bija kurss higiēnā, kuŗā mācīja veikt sabiedrības aptaujas, lai noskaidrotu jautājumus par veselību un higiēnu.

Par to laiku Pāvils Brūvers stāsta: “Mums ar Olafu ienāca prātā aptaujāt cilvēkus, kā viņi jūtas šajā sistēmā. Tādēļ mēs izstrādājām anketas ar desmit jautājumiem. Tās bija anonimas, tika jautāts tikai vecums un nodarbošanās. Īsti jau arī nesaprātām, ko jautāt, lai dabūtu patiesu informāciju, un kā pajautāt, lai cilvēkiem nebūtu bail atbildēt un nerastos aizdomas. Jautājām, kā cilvēki ir apmierināti ar savu darbu un algu, kur pavadā un kur gribētu pavadīt atvaļinājumu. Pēdējais jautājums bija lūgums novērtēt “pašreizējo situāciju” pēc piecu ballu sistēmas un to pamatot.

Lai varētu anketas iespējami plaši izplatīt, mēs tās sastādījām krievu valodā un sacījām, ka esam palīgi? kādam Maskavas socioloģijas studentam. Lai anketas pavairotu, Olafs samaksāja kādai kundzītei, kas tās pārrakstīja. Mēs gribējām izplatīt divus tūkstošus, jo institūtā man bija mācīts, ka tas Latvijai ir reprezentatīvi. Līdz aresta brīdim atpakaļ bijām dabūjuši simt septiņus, un vēl jau bija neatdotas, kopā kādas simt piecdesmit.” Kāds televīzijas darbinieks Pēteris caur paziņu paziņām bija saņēmis anketu un nodevis to kādam partijniekam. Drīz sekoja Olafa un Pāvila arests, izmeklēšana, kuŗas gaitā tika sastādīti pieci sējumi ar apsūdzības rakstiem. Viņu uzdotie jautājumi tika kvalificēti kā “padomju varu apmelojoši”.

Arests bija šoks. Pāvils atceras: “Mēs sapratām, ka ejam pret straumi, bet nedomājām, ka varētu būt tik smagas sekas. Bija ienācis prātā, ka varētu būt kādas smagas sarunas ar varasviriem, bet nebijām rēķinājušies, ka mūs apcietinās. Bijām izauguši tā saucamā Chruščova atkušņa laikā, kad jau darbojās Solžeņicins, bija parādījusies “Viena diena Ivana Dņisoviča dzīvē”, Staļina briesmu darbus nosodīja, tēvs pārnāca mājās, likās, dzīve sakārtojās. Nebijām pamanījuši, ka līdz ar

Māris Ķirsons protesta akcijā 1980. gadā, Madridē, Eiropas Drošības konferences laikā

Brežņevu iesācies jauns sasuluma laiks.”

Taču par Olafu un Pāvila arestu ziņas strauji izplatījās Rietumos, un notika plašas protesta akcijas, ko nenoguruši veica Dāniels, Rudīte, Paulis Kļaviņš un daudzi citi latvieši visā pasaulē, plašu rezonanci ieguva arī Ķirsona sadedzinātais karogs. Tā rezultātā pēc trim mēnešiem čekas cietumā notika tiesa, kuŗā Pāvilam piesprieda vienu gadu nosacīti, bet Olafam pusgadu Šķirotavas cietumā. Līdz ar protestiem Rietumos šādu “maiņu” sodu veicināja arī toreizējā starptautiskā situācija. Pāvils Brūvers atceras: “Bija 1974. gads, un PSRS gatavojās Helsinku konferencē parakstīt kopīgu līgumu ar Rietumu valstīm, lai tās atzītu PSRS robežas un kļēdētu saspilējumam un PSRS tiktu uzņemta valstu saimē kā normāla valsts, ja apsolīsies ievērot cilvēktiesības. Bet mūsu gadījumā tās bija pārkāptas. Mūsu lietai bija liela publicitāte, citādi mēs varbūt būtu dabūjuši tikpat gadu, cik vēlāk Rožkalns un citi.”

Par notikumu tālāko gaitu Pāvils Brūvers stāsta: “Mēs ar vecākiem gājām pie Olafa uz Šķirotavas cietumu, ko sauca iestāde OC 78/7. Iedomājāties uztaisīt kādas bildes atmiņai un arī nofilmējām ar 8 mm kameru. Mēs, protams, sapratām, ka atklāti to darīt nevar, un filmējām no slēpņa. Safilmēto, kur bija redzams, kā cietumniekus melnos tērpos ar suņiem dzen, nodevām Paulim Kļaviņam. Šī filma tika rādīta visur pasaulē, un to uzzināja arī čekisti. Viņi varēja iedomāties, ka vainīgi esam mēs, bet pierādījumu nebija. Pēc tam cietumnieku pārvadājamās automašīnas tika nomaskētas ar dzelzs

plāksnēm, aiz kuŗām vairs nebija redzami sargzaldāti ar automātiem un suņiem. Kad Olafu izlaida, mēs ar Jāņa Rožkalna palīdzību no viņa darba avārijas automašīnas, kas visur varēja braukt un stāvēt, nofilmējām atkal. Pa Kļaviņa ceļu caur Tallinu un Somiju nosūtījām filmu uz Rietumiem.” Tādējādi uzfilmētie kadri nonāca pasaules televīzijas ekrānos un izraisīja milzīgu rezonanci. Francijas komunistiskās partijas vadībā notika tā saucamo eirokomunistu atšķelšanās no Maskavas.

Attiecībā uz Brūveru un Šmitu ģimenēm padomju vara bija nonākusi strupceļā: no vienas puses, Rietumu dēļ viņi nedrīkstēja kļauti pārkāpt cilvēktiesības, bet, no otras, nevarēja atstāt nesodītu varai nepaklausīgu cilvēku, lai arī citi neuzdrošinātos neklausīt. Šādā situācijā 1976. gadā tika pieņemts lēmums izsūtīt viņus no valsts. Šmiti aizbrauca, Brūveru ģimene visu pārdeva, sagatavojās ceļam un gaidīja vīzas. Tad pēkšņi tika paziņots, ka viņiem izceļošanas atļaujas nedos, kamēr nenoskaidros jaunus notikumus. Tās bija viņu uz Jauno gadu Rīgā pa pastkastītēm izmētātās lapiņas ar aicinājumu nepiedalīties vispārējos melos. Pāvils Brūvers stāsta: “Šajos apstākļos mēs ar Olafu un vecākiem vienu mēnesi turējām bada streiku. Pēc mēneša aizsūtījām visiem ziņu, ka to pārtraucam. Tūlīt čekisti bija klāt. Pasauca, izšķīra ar Olafu, pratināja par filmu, lapiņām, bet pierādījumu nebija. Čekists man liftā kļuva pie auss teica, lai šajā brīdī esam ļoti klusi, neko nedarām, tad izbrauksim. Es domāju, ka mūs muļķo, bet tā, izrādās, bija taisnība, un septembrī mēs jau bijām Bonnā.”

(Turpinājums sekos)

Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumā Ņujorkā, Centrālparkā, 1974. gadā. No kr.: H. Muižniece, F. Kļaviņš, dr. Jānis Kļaviņš, A. Muižniece, T. Sviķere, A. Krūmiņš, L. Kļaviņa

SATIKTIES LATVIJĀ, GAUJAS KRASTOS

Vidzemniece **Anita Bedrite** ir audēja jau trešajā paaudzē, jo audējas ir bijušas gan tēva, gan mātes dzimtā. Amata prasmes Anita apgūvusi pie kaucmindietes Ilgas Madres, etnografe, pedagoge, audējas un rokdarbnieces. Anita ir Latvijas Amatniecības kameras audēju meistare un Valmieras Amatnieku parka fonda dibinātāja un vadītāja. Pirms dažiem gadiem Anita beigusi arī Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāti, jo viņai ir mācību centrs, kurā vidzemnieki apgūst dažādas prasmes un zināšanas. Ne reizi vien Anita ir rīkojusi starptautiskus amatnieku saietus un gadatirgus, bet nākamgad ap Jāņiem grib rīkot pasaules latviešu amatnieku saietu Valmierā. „Pasaules latviešu ārstu kongress jau ir tradīcija, bet latviešu amatnieki, rokdarbnieces vai, kā mēdzam sacīt, – tautas amatu pratēji vēl nekad no visas pasaules nav aicināti kopā,” viņa saka.

Vai bērnībā jums bija sapnis, ka reiz kļūsit par audēju amata meistari un saņemsit Latvijas Amatniecības kameras meistara diplomu?

Mana mamma, mammas māsa, vecmāmiņa, arī tēva māsa bija audējas. Jau skolas laikā darbojos darbmācības pulcīnā – mēs gan mācījāmies batikot, gan gatavojām dažādas lietišķas no briežu ragiem, gan apgūvām vēl daudzas citas prasmes. Biju darbmācības skolotājas milule, jo man tas viss padevās un patika. Gan skolas laikā, gan vēlāk gāju uz Lietiskās mākslas studiju Valmierā un darbojos ar aušanu. Man bija ģimene, divi dēli, bet vīrs gāja bojā, un man pašai sākās veselības sarežģījumi. Un tad Ilga Madre mani rosināja mācīties pie viņas kursos Rīgā. Vēlāk viņa man piedāvāja vadīt Lietiskās mākslas biedrību Valmierā, un tā bija visas Vidzemes biedrība.

Starp citu, 17 gadus darbojos arī Latvijas Etnografiskā brīvdabas muzeja studijā, darinājām tautastērpus. Toreiz nedrīkstēja aust un pārdot, jo to uzskatīja par spekulāciju un par to sodīja, – drīkstēja aust tautastērpu un pats valkāt vai arī dāvināt. Savā ziņā var teikt, ka es šo kārtību laužu, jo darināju tautastērpus dažādām deju kopām, koriem. Valmierā gāja traki, jo tā tolaik bija diezgan sarkana un uz mani daudz raudzījās greizi, tā teikt, spekulante un likumu pārkāpēja. Tā gan bija ne tikai Valmierā, – pie Ilgas Madres mācīties brauca no visas Latvijas, un ar līdzīgu „pareizo domāšanu” audējas un rokdarbnieces saskārās kādos sešos Latvijas rajonos. Atmodas laiks jau bija sācies, bet domāšana bija palikusi vecā, padomju laika. Nonāca tik tālu, ka mani un vēl vairākas studijas dalībnieces vairs nelaida iekšā studijas telpās Valmierā, no mums neņēma preti biedru naudu. Bet man bija Vidzemes Lietiskās mākslas biedrība, un pamazām tajā sanāca kopā daudzi: audējas, rokdarbnieces, pinēji, koka un metāla darbu meistari. Laiki strauji

Anita Bedrite: *“Sapnis par pasaules latviešu amatnieku saietu var kļūt par īstenību. Protams, būs vajadzīgs atbalsts un ziedojumi, un milzīgs darbs, bet es esmu pārliecināta, ka viss būs tā vērts. Cilvēki varēs satīties, apskatīt cits cita padarīto, apmainīties ar idejām, nopirkt sev iepatikušos darbus. Un te ir estrāde, kur var dziedāt un dejot. Un varēs arī kaut ko iemācīties, – vienmēr esmu aicinājusi amatniekus rādīt savas prasmes. Man, piemēram, ir bijis keramiķis, kas atbrauca un ieraka zemē savu cepli. Cilvēki varēja skatīties, kā top podi un krūzes, kā tos liek ceplī un pēc tam ņem ārā. Amatnieku svētku laikā ir bijuši arī semināri, kuŗos var mācīties. Tādi amatnieku svētki neļauj aiziet zudībā tam, ko latvieši pratuši gadsimtiem ilgi. Tāpēc esmu sākusi meklēt atbalstītājus, vākt kopā cilvēkus, kuŗiem nav vienalga, kas notiek ar mūsu amatu kultūru un prasmēm, un ļoti ticu, ka nākamgad mēs, latvieši, varēsim satīties Valmierā, Gaujas krastos”*

mainījās, mēs strādājām, pieprasījums bija liels, un „pareizā domāšana” pazuda. Var teikt – viss notika. Piedalījos ikgadējās Brīvdabas muzeja izstādēs un gadatirgos. Esmu priecīga, ka manis austie tautastērpi ne tikai „dzīvo” Latvijā, bet arī aizgājuši tālu ceļu pasaulē.

Kad nodibinājāt Mācību centru?

Nākamgad februārī Mācību centram būs jau 20 gadu – to nodibināju 1993. gadā. Pie mājas, kuŗā Mācību centrs darbojas, tiku 1998. gada septembrī. Līdz tam centram telpas irēju, bet tās atguva īpašnieks, un sākās tāda staigāšana no vienām telpām uz otram. Pilsētas dome piedāvāja man šo īpašumu pirkt. Māja bija ļoti bēdīgā stāvoklī, to vajadzēja pilnīgi atjaunot. Ēku bija cēlis arhitekts Lenāns pagājušā gadsimta 20. – 30. gados, un tas ir viens no spilgtākajiem *artdeco* arhitektūras stila paraugiem Latvijā. Riskēju, paņēmu bankā kredītu, un gāja traki, jo nauda bija jāatdod gada laikā. Tagad tas ir aiz muguras, Mācību centrs ir iesaistījies vairākos Eiropas Sociālā fonda lielajos projektos un

apakšprojektos. Pie mums mācās bezdarbnieki, kuŗi vēlas iegūt jaunu profesiju: mācām pavārus, šuvējas, frizierus un mācām ne tikai svešvalodas, bet arī latviešu valodu.

Man ir divi lieli sapņi, kuŗos gribu īstenot: pie Mācību centra izveidot amatnieku darbnīcas, kuŗas meistari strādātu, radītu savas prasmes apmeklētājiem, un sapulcināt nākamgad kopā latviešu amatniekus no visas pasaules.

Vai tādēļ nodibinājāt arī Valmieras Amatnieku parka fondu?

Tā ir biedrība, kuŗas galvenais mērķis ir piedāvāt kvalitatīvu produkciju no ekoloģiskajām izejvielām. Mums ir bijuši astoņi starptautiskie amatnieku svētki, piedalījās amatnieki no Baltijas valstīm, Vācijas, Nīderlandes, Somijas, Polijas, Baltkrievijas, Krievijas. Fonds ir piedalījies dažādos projektos, vēlamies atbalstīt amatniekus, lai viņu zināšanas un prasmes šajā tehnoloģiju laikmetā nepazūd. Savulaik Latvijas Amatniecības kamerā izveidoju apmācības programmu audējam, atjaunojot tās zināšanas un prasmes,

kas bija pirmskaŗa Latvijā. Tas bija mans sirds darbs. Izveidoju audēju cunfti. 1994. gadā, pirmajā cunftes izlaidumā, no toreizējā Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa rokām saņēmu Meistara diplomu, jo amatniecībā ir zelti un meistari. Man bija mugurā pašas austais tautastērps.

Kāpēc audēja ķērās pie Mācību centra veidošanas?

Ja pirms gadiem divdesmit, divdesmit pieciem man kāds teiktu, ka man būs Mācību centrs, es sacītu, ka tā ir pavisam traka runāšana, jo es taču esmu audēja, tas ir darbs, kuŗu protu un kuŗš man patīk. Bet pie manis brauca amatnieki no visas Vidzemes, spriedām, kā organizēt darbu, bija lietas, kuŗas man bija jāmaŗa citiem, un tā pamazām tas notika. 1994. gadā man viena projekta ietvaros piedāvāja mācīt pavārus – biju mācījusi šuvējas, bet pavāri bija kas jauns. Tagad tādi kursi dažādu projektu ietvaros nav nekas neparasts, bet toreiz tādu kursu, kuŗos cilvēki var mācīties bez maksas, vēl nebija. Es arī pati esmu mācījusi vadības

ka varu izveidot amatnieku darbnīcas, par kuŗām jau minēju. Ja tagad to neizdarīšu, ne mani bērni, ne mazbērni to vairs neizdarīs. Ja man ir tāda iespēja – reizēm saku, ka Dievs laikam man to ir devis, – tad tas ir jādara. Ap māju, ko cilvēki dēvē par amatnieku namiņu, ir 1,5 hektari jeb 15 tūkstoši kvadrātmetru zemes, uz tās ir arī estrāde. Te var rīkot gan darbnīcas, gan amatnieku svētkus un gadatirgus, kā to jau esmu darījusi. Pilsētas dome arī grib, lai Gaujas otrā pusē notiktu kādi kultūras svētki, amatnieku sarīkojumi, jo teātris, kultūras nams, estrāde pilsētā ir vienā Gaujas pusē, bet Mācību centrs jeb amatnieku namiņš ar savu teritoriju un estrādi ir otrā Gaujas pusē.

Sapnis par pasaules latviešu amatnieku saietu...

Jā, bet tas sapnis var kļūt par īstenību. Protams, būs vajadzīgs atbalsts un ziedojumi, un milzīgs darbs, bet es esmu pārliecināta, ka viss būs tā vērts. Cilvēki varēs satīties, apskatīt cits cita padarīto, apmainīties ar

Aizvadītās vasaras daiļamatnieku tirdziņā

kursos Dānijā. Bija sadarbības projekti ar Vāciju, kur mācījās gan centra audzēkņi, gan mācībspēki. Mācību centrs uzvarēja konkursā, un, piemēram, adītājas, kas mācījās adīt ar mašīnu, dzīvoja trīs mēnešus Vācijā, un gan mācības, gan dzīvošanu samaksāja projekts. Man bija prieks piedalīties tādos projektos, kas Mācību centrs var uzvarēt konkursā, saņemt finansējumu, lai cilvēki var kaut ko iemācīties. Tā man izveidojās izglītības iestāde, kuŗa ir oficiāli akreditēta un kuŗā mācības cilvēkiem tiek samaksātas no Eiropas Sociālā fonda un arī no Latvijas valsts. Mācību centram ir filiāles Rīgā, Valkā, Limbažos, Siguldā.

Mācību centrs ir jūsu galvenais darbs?

Jā, bet sirdi tomēr paliek amatniecība, esmu pārliecināta,

idejām, nopirkt sev iepatikušos darbus. Un te ir estrāde, kur var dziedāt un dejot. Un varēs arī kaut ko iemācīties, – vienmēr esmu aicinājusi amatniekus rādīt savas prasmes. Man, piemēram, ir bijis keramiķis, kas atbrauca un ieraka zemē savu cepli. Cilvēki varēja skatīties, kā top podi un krūzes, kā tos liek ceplī un pēc tam ņem ārā. Amatnieku svētku laikā ir bijuši arī semināri, kuŗos var mācīties. Tādi amatnieku svētki neļauj aiziet zudībā tam, ko latvieši pratuši gadsimtiem ilgi. Tāpēc esmu sākusi meklēt atbalstītājus, vākt kopā cilvēkus, kuŗiem nav vienalga, kas notiek ar mūsu amatu kultūru un prasmēm, un ļoti ticu, ka nākamgad mēs, latvieši, varēsim satīties Valmierā, Gaujas krastos.

Sallija Benfelde

NOVADU ZIŅAS

Ļaudonas vidusskola iegūst Andreja Eglīša goda nosaukumu

Šogad, atzīmējot Andreja Eglīša simtgadi, Ļaudonas vidusskola mācības Zinību dienā sāka Andreja Eglīša zīmē. Pēc Ļaudonas iedzīvotāju, vidusskolas skolotāju un skolēnu iniciatīvas un vēlmes turpmāk vidusskola nesīs Andreja Eglīša vidusskolas nosaukumu, uzsverot izcilā dzejnieka patriotismu un tēvzemes mīlestību.

Andrejs Eglītis dzimis Ļaudonā 1912. gada 21. oktobrī, pēc Otrā pasaules kara devies trimdā, aktīvi iesaistījies trimdas latviešu sabiedriskajā dzīvē, uzturot dzīvu Latvijas vārdu un dzimtenes mīlestību svešumā mītošo latviešu vidū. Viņa darbi bija viens no daudzajiem elementiem, kas visus 50 padomju okupācijas gadus uzturēja ticību Latvijas brīvībai. Būdam Latviesu nacionālā fonda (LNF) dibinātājs un aktīvs, nesavtīgs darbinieks, viņš cīnījās par latviešu tautas un Latvijas – neatkarīgas, brīvas, demokrātiskas republikas - tiesībām, rūpējoties par tautas dzīvā spēka un latviskās kultūras saglabāšanu. Arī pēc atgriešanās no trimdas uz pastāvīgu dzīvi Latvijā Andrejs Eglītis joprojām aktīvi rūpējās par latvietības un latviskās pašapziņas pastāvību, pats būdam pieticīgs un atvērts, bet garā - paties un gaišs.

Andreja Eglīša ieguldījums latviešu literatūrā un nacionālās apziņas uzturēšanā ir nenovērtējams dārgums, kas nododams

2004. gads. Andrejs Eglītis un Ingūna Rībena

no paaudzes paaudzē, tāpēc Ļaudonas pagasts ir aktīvi iesaistījies Andreja Eglīša piemiņas saglabāšanā, rūpējoties par viņa apbedījuma vietu, organizējot piemiņas sarīkojumus par godu viņa simtgadei, kā arī izsludinot Latvijas skolās A. Eglītīm veltītu jaunrades konkursu.

21. oktobrī, Andreja Eglīša dzimšanas dienā, Ļaudonas pagastā plānota virkne svinīgu sarīkojumu, kas veltīti Andreja Eglīša piemiņai.

Vairāk informācijas par sarīkojumu – Andreja Eglīša Ļaudonas vidusskolas direktors Guntis Lazda, tālr. +371 64860905 vai +371 26532395, e-pasts laudonassk@inbox.lv

No 11. Saeimas deputātes Ingūnas Rībenas uzrunas Ļaudonas vidusskolas saimei saistībā ar Andreja Eglīša vārda piešķiršanu 2012. gada 3. septembrī

„Andrejs Eglītis jau ilgāk nekā pusgadsimtu – tostarp visus 53 trimdā aizvadītos gadus – ir nacionālās pašapziņas nesējs latviešu tautā. Neapšaubāmi tas tā ir, taču Andrejs Eglītis ir kas vairāk – viņš ir tautas skaidrā dvēsele, tās dzīvā un godīgā balsis, kas atkal un atkal savos darbos runā par mūžīgo: par mīlestību, par nāvi, par brīvību.

Andrejs Eglītis, arī nebūdam Latvijā, tomēr ir bijis šeit vienmēr.

Pats Andrejs Eglītis saka: „Ja man tagad vaicātu, vai es vēlētos atgriezties savās kalpa zēna vasarās, kad roku delnās saspārga asiņainas tulznas, druvās un pļāvās svītot, un kur man nepiederēja nekas, es atbildētu ar – „jā”. Tik skaista bija mūsu zeme un cilvēku brīvība. Mums mācīja aizstāvēt tēvzemi skolās, ģimenē un kaņģdienestā, un tas man bija bauslis visupirmais.”

Tāpēc arī Otrajā pasaules kara latviešu leģiona gaitas, Kurzemes cietoksnis un šī unikālā latviešu kaņģavīru ciņa – ciņa bez cerībām uzvarēt – un tās jēga, secinot, ka „šodien apskauzams

liekas toreizējais ticēšanas spēks, drosme un miers reizē.”

Vārdi „tauta”, „dzimtene”, „brīvība”, „gods”, „sirdsapziņa”, kas pēdējos gadu desmitos mūsu sabiedrībā ir nelietīgi novalkāti un melīgi, Andreja Eglīša dzejā atgūst savu patieso nozīmi un pārliecina, jo tiem ir zelta segums, secina filoloģe Dzidra Vārdaune.

„Ja kopš neatkarības sākuma 1991. gadā pie varas Latvijā būtu tāda mēroga vīri kā Andrejs Eglītis – un ar tik stipru savas tēvzemes mīlestību, godaprātu un krietnumu, mēs šodien dzīvotu pavisam citā Latvijā.”

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpilī 20. un 21. septembrī notika izstāde „Ražots Latgalē” un Daugavpils prece” un 2. Starptautiskais investīciju forums „Latgale - Eiropas Savienības Austrumu vārti”. Foruma dalībniekus sveica vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Edmunds Sprūdzs, Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektora vietnieka padomnieks Jozefs Stāls, Spānijas vēstniece Konsuelo Femenia, Polijas vēstnieks Jerži Mareks Novakovskis un Baltkrievijas vēstnieks Aleksandrs Gerasimenko.

Valmierā un Kocēnu novadā Eiropas mobilitātes nedēļas laikā sadarībā ar tūrisma un aktīvās atpūtas preču veikalu „Gandrs”, izveidoti trīs jauni velotūrisma maršruti 41, 65 un 100 kilometru garumā. Izdota maršrutu karte latviešu un angļu valodā.

Zemkopības ministrija panākusi, ka ES un valdība atbalsta lēmumu nākamā gada budžetā piešķirt zemniekiem papildu valsts tiešos maksājumus 42 miljonu latu, 500 000 lati piešķirti sējumu un lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanai un 572 000 lati - mēliorācijas sistēmu uzturēšanai un rekonstrukcijai, kas ļaus zemniekiem efektīvāk izmantot savu zemi, tādējādi arī veicinot konkurētspējas palielināšanu.

Talsu novada tūrisma organizatori aicina uz interaktīvu ekskursiju „Talsi ar omu un mugursomu!”. Katrs dalībnieks saņems krāsainu mugursomu ar „deviņiem pakalniem”, kurā ielikti rekvizīti, kas palīdzēs labāk iepazīt pilsētu. Ekskursijas notiks līdz 14. oktobrim.

Valmieras Rātslaukumā 6. oktobrī notiks tradicionālais Simjūda gadatirgus, kur varēs nopirkt lauku saimniecībās audzētos labumus, amatnieku un daiļamata meistaru darinājumus. Līdztekus lielai *andelei* būs atrakcijas un mūzikāli priekšnesumi.

Rēzeknes augstskola 28. un 29. septembrī sadarībā ar Tallinas universitāti rīko 1. Starptautisko zinātniski praktisko konferenci „Māksla un mūzika kultūras diskursā”, kas būs vērsta uz sadarbību starp ES, Ziemeļvalstu un NVS zinātniekiem.

Jaunjelgavas novada Seces pagasta pirmsskolas izglītības iestādē „Vasariņa” viesojās Zviedrijas un Latvijas Rotari kluba pārstāvji, lai novērtētu pārmaiņas bērnu darā arī par Rotari kluba saziņotajiem līdzekļiem. Bērnu darā uzcelts pirms 30 gadiem, un līdz šim tajā nebija veikts kapitālremonts. Šovasar remontā ieguldīti 33 tūkstoši latu, daļa financējuma – Ls 9000 ir Rotari kluba ziedojums, pārējie – Ls 24 000 ir pašvaldības līdzekļi.

Valsts prezidents Andris Bērziņš viesojās Neretas un Jaunjelgavas novadā - Daudzeses pamatskolā un Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolā, kā arī iestādīja ozoliņu Vienības birzi Vīgantes parkā, netālu no applūdinātās Staburaga klints, kur jau aug iepriekšējo prezidentu stādītie koki. Prezidents cemojās arī pie rakstniekiem Māras Svīres un Vladimira Kaijaka viņu mājā Staburaga pagastā.

Plaviņu novada dome noslēgusi sadarbības līgumu ar Rekrutēšanas un jaunsardzes centru, lai iesaistītu jauniešus jaunsardzes kustībā un padziļinātu viņu izpratni par valsts aizsardzību, patriotismu un dienestu Nacionālajos bruņotajos spēkos. Jaunsardze Plaviņu novada ģimnazijā sekmīgi darbojas kopš 2002. gada.

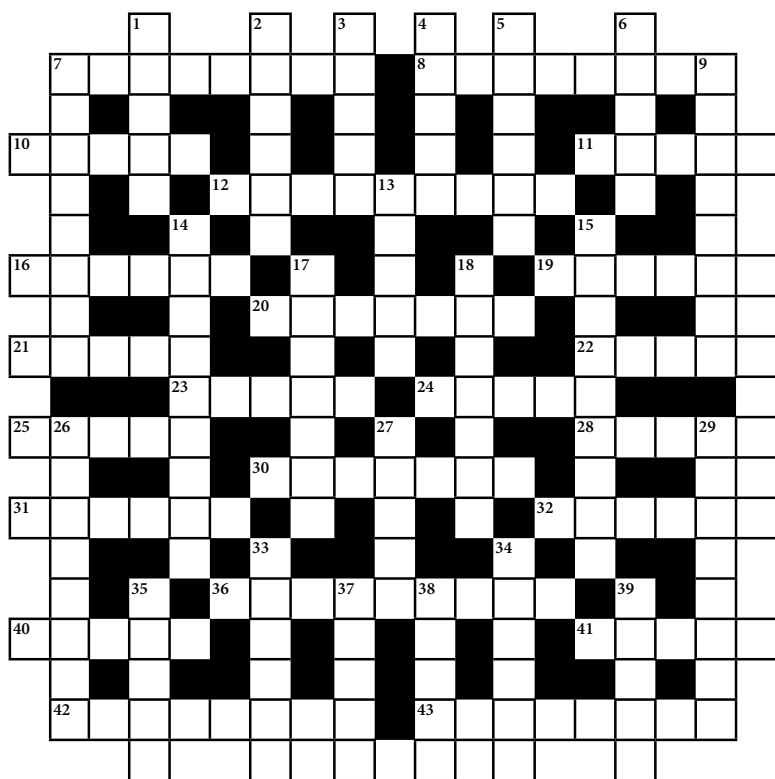
Ikšķiles novada Tinūžos atklāta pirmsskolas izglītības iestāde „Urdavīna” filiāle. Tās ēka ir ar senu vēsturi – celta 1912. gadā. No 1919. līdz 1945. gadam tur bija izvietota Ikšķiles pagasta valde, bet no 1945. līdz 1990. gadam – Tinūžu ciema padome.

Liela grupa Valmieras Pārgaujas sākumskolas skolēnu piedalījās starptautiskajā bērnu festivālā Gēstachtā, Vācijā. Šai zemē populārais komponists Rolfis Cukovskis iecerējis deviņas Latvijas skolas iesaistīt savas bērnu operas „Putnu kāzas” iestudēšanā. Uzaicināta arī Pārgaujas sākumskola.

Lai izstrādātu velotūrisma maršrutus Zemgales reģionā, Aizkrauklē notika Zemgales plānošanas reģiona organizēta darba sanāksme. Velotūrisma maršrutus izstrādās Centrālbaltijas Interreg programmas projektā.

Izšīņas sagatavojušas Valija Berkina un Māra Linde

Krustvārdu mīkla Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 7. Raiņa memoriālais muzejs. 8. Valsts Eiropas vidiē. 10. Skalbju dzimtas augs. 11. Skrējēns pa dabiski šķēršlotu apvidu. 12. Valsts Dienvidzīdī. 16. Valstu apvienības. 19. Katoļu mācītāja vai bīskapa palīgs. 20. Asinsatriebība. 21. Pilsēta Japānā, Honsju salā. 22. Maņu organi. 23. Baltijas novadpētnieks (1742-1823).

24. Saules dievs seno ēģiptiešu mitoloģijā. 25. Sporta veids. 28. Daugavas pieteka. 30. Netikumisks. 31. Folkloras sacerējumi. 32. Cirka mākslinieks. 36. Rūtu dzimtas augļu koks. 40. Amūras pieteka. 41. Nedroša. 42. Servjetes. 43. Ofiss.

Stateniski. 1. Pilsēta Ukrainas dienvidos. 2. Karnevāla atribūti. 3. Vulkāniska sala Klusā okeana

dienvidos. 4. Spēt. 5. Pilsēta ASV dienvidos. 6. Ābolu vīns. 7. Rotējoši dzinēji. 9. Peldoši leduskalni polārajās jūrās. 13. Franču rakstniece (1804-1876). 14. Nelieli allegoriski stāsti. 15. Pilsēta Moldovā, Dņestras krastā. 17. Izcils. 18. Dzinulis. 26. Pusedārgakmens. 27. Teātra mākslinieku kopa. 29. Viegli vasaras apavi. 33. Rīgas neatkarīgais teātris. 34. Ierice elektromagnētisko viļņu raidīšanai un uztveršanai. 35. Neass. 37. Daugavas pieteka. 38. Asfaltēts vai ar koka segumu klāts laukums slidošanai ar skrituļslidām. 39. Piena produkts.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 36) atrisinājums

Līmeniski. 1. Rīga. 3. Asns. 7. Melodisks. 8. Traukties. 9. Krēsla. 12. Tikmēr. 15. Meli. 17. Piemiņa. 18. Pumpuri. 20. Lepra. 22. Replika. 24. Lemesis. 26. Rieva. 27. Jelgava. 28. Krokets. 29. Prātots. 32. Slika. 34. Karāts. 35. Izciest. 36. Alerģisks. 37. Auto. 38. Asēt.

Stateniski. 1. Ramata. 2. Gulta. 4. Sasnigt. 5. Sasist. 6. Adikļi. 10. Reize. 11. Laiviņa. 13. Maurs. 14. Raibs. 15. Madara. 16. Lelde. 18. Palikt. 19. Mambo. 21. Prast. 22. Rejas. 23. Pelni. 25. Ietīt. 29. Paciest. 30. Āte. 31. Optisks. 33. Ainava. 34. Karsēt.

LATVIEŠI AMERIKĀ

Latviešu friziermeistars Ņujorkā

Rīdzinieks Bernards Ziverts Ņujorkā dzīvo jau 15 gadu, viņš ir frizieru dinastijas pārstāvis. Lai saskaitītu visus ģimenes locekļus, kuŗi strādājuši un strādā šajā arodā, abām rokām gandrīz pietrūkst pirkstu. Bernarda māte Rīgas kinostudijā bija grima māksliniece. Skaidrs, ka interese par cilvēka izskata pārveidošanu puisēnam bija jau asinīs, un pašu pirmo viņš piecu gadu vecumā centies izdaiļot savu auklīti, bet nopietni friziera darbarikus paņēmis rokā padsmiņnieka vecumā.

Bernarda agrīnās jaunības laikā Latvijā sieviešu frizētavā nevienu vīrieti nevarēja sameklēt pat ne ar uguni, toreiz būt par dāmu frizieri skaitījās neviršišķīgi. Tagad viss ir pavisam citādāk – stalti, simpātiski

gan jauni puīši, gan cienijami amata meistari!

Turpmākais dzīves ceļš Bernardu atveda uz Ņujorku, kuŗā labam meistaram darba netrūkst nekad. Pietiek, ja nosauc viņa frizētavas *Bon-Bon* atrašanās vietu – 571 Treša avenija – lai noprastu, kādi klienti te mēdz ierasties.

„Pie manis gadiem frizētāies nāk darbinieki no Latvijas pārstāvības ANO,” bez jebkādas lielības stāstīja Bernards. „Man pazīstami daudzi latviešu uzņēmēji, kuŗi uz ilgāku vai īsāku laiku iebruc Ņujorkā, kā arī mākslinieki. Uz latviešu saietiem gan eju reti. Brīvdienas labāk pavadu klusi Ugunssalā (*Fire Island*) vasarnīcā ar grāmatu rokā, braucot ar divriteni, maksķerējot vai bez

Foto: Anita Mellupe

Friziermeistars Bernards Ziverts

puīši moderni iekārtotos salonos ar fēniem un šķērēm darbojas gluži kā burvju mākslinieki.

Pasaules, cilvēku un sevīs paša izziņas nolūkos Bernards pirms 18 gadiem aizceļoja uz Londonu, un tur viņu vairāk par karaļa pili apbūra ikdienišķs skats: sieviešu frizētavās ar krāsu otiņām un dažādiem rīkiem rokās maizi pelna

steigas gatavojot gardas maltītes. Šajā salā ir tikai trīs nelielas pilsētas, ar auto tur neviens nebrauc. Tas man ļoti patīk.

No Bernarda šķīrāmies pie viņa darbavietas ārdurvīm, un viņš klusiņām pavēstīja, ka drīz vien būs sastopams citā salonā – *Capelli D'Oro* 123 Piekta avenijā pie 20. ielas.

Anita Mellupe, Astra Moora

LATVIEŠI KANADĀ

Toronto pensionāri klausās mūziku un joko

Toronto pensionāri saietā 13. septembrī noskatījās videolenti – „Raimonda Paula Dziedāšanas svētki” pirmo daļu. Koncertā piedalījās vairāki kori, orķestris, solisti, deju grupas. Programmā tikai Paula kompozīcijas, pie klavierēm bija pats maestro. Deju uzvedumu laikā arī skanēja dziesmas. Divos uzvedumos – par temu „Rīga dimd” un tautasdeju popūriju – piedalījās bērni. Mūzika skanēja paātrinātā roka tempā, tā ka bija jāapbrīno deju grupu spējas tiem sekot. Otro daļu paredzēts skatīties citreiz.

Toronto pensionāru pašmāju talantu jautro pēcpusdienu 20. septembrī atklāja sarīkojumu vadītāja Liene Martinsone, jau pašā sākumā pastāstot jokus par zobārstu, indīgām čūskām un Ādama sievasmāti.

Zigurds Ildens nolāsīja stāstījumu par jaunā pāra pirmslaulību solījumiem un vēlāko laulības dzīvi, kas gan gluži neatbilst solījumiem.

Pēc kopdziesmas „Gaujas laivinieks” Anniņa Briede lasīja dzejoli par gadu skreju, pēc tam

demonstrēja ģermānismiem pieātināto veco lauku valodu un nobeidza ar brīžiem nopietnu, brīžiem humoristisku stāstījumu par Latvijā pavadītajām četrpadsmit dienām.

Pēc kopīgi dziedātās „Pie dzintara jūras” Maija Kuze atkal parādīja, cik viņai fainomenālo atmiņu, stāstot humoresku pantos par zverināto vecpuiši, kas ar meitas viltību tomēr ievilkts laulības slazdos, un otru par politiķiem, kuŗu solījumi tomēr makā nekrīt.

Pēc kopdziesmas „Atceries, meitenīt” Rita Skrastiņa stāstīja dzejā par savu lielo koku, kas vasarā dod patīkamu ēnu, bet rudenī tikai nepatīkšanas ar lapu birumu. Jāsāk būtu domāt par dzīvokli, tad lapas nebūs jāgrābj un zāle jāpļauj, bet arī tur ir savas nepatīkšanas. Nu, šogad vēl ne... Viņa apliecināja savu daudzpusīgumu, apsēžoties pie klavierēm un sākot spēlēt „klimpīnpolku”, tad, tāpat bez notīm, pārgāja uz tango, tad uz valsī un beidza atkal ar „klimpīnām”.

da

120 x 120 Filadelfijā. Kā pārstāstīt mūsu stāstu nākamām paaudzēm?

Filadelfijas Brīvo latvju biedrība savos 120 gados ir piedzīvojusi ne mazāk kā piecus iebrucēju vilņus no tēvzemes. Katrai no šīm paaudzēm bija savs stāsts, bet kā to nodot tālāk saviem pēctečiem? Šī gada 5. un 6. oktobrī redzēsīm, kā māksliniece *Sebastienne Mundheim* izprata šo atstāstīšanas procesu un to pārvērta par mākslu, – Filadelfijā un citur plaši izrādīto izstādi/instalāciju/performanci *Putnu jūra* t.i. *Sea of Birds*. Sebastienne vectēvs Jānis Šmidchens, BLB priekšnieks, kas vadīja ēkas 60. gadu pārbūvi, un viņas māte Guna Mundheima, pazīstama Filadelfijas un vēlāk Ņujorkas māksliniece un universitātes profesore, nodeva meitai savu bēgļu stāstu un atmiņas par pamatu šim darbam, kuŗu redzēsīm ierakstā un kuŗu sestdien papildinās Se-

bastienne ar saviem komentāriem un iespēju izraisīt pārrunas par “stāsta atstāstīšanu” nākamajā paaudzē.

Saikni starp veco zemi un jauno pilsētu redzēsīm mākslas izstādes “Divu pilsētu stāsts” darbos. Šīs abas ostas pilsētas – Rīga un Filadelfija – parādīs savas un savu iedzīvotāju sejas dažādos darbos: te būs fotografijas un gleznas no Andas Dubinskas, *Nicole Harvey*, Lailas Milevskas, Imantas Nīgalas un amerikānietes *Marah Carpenter*; arī dažādu Latvijas mākslinieku darbi. Kārtējā miniizstāde atklās saikni starp bēgli un jauno dzīves vietu, jo rādīsīm Harija Gricēviča, agrākā BLB priekšnieka un mākslinieka jau no Latvijas laikiem, grāmatu ilustrācijas un vākus, kas radīti gan ASV, gan Vācijā, bēgļu laikos.

Piektdien, 5. oktobrī, izstāde no 19:00 un *Putnu jūras* ieraksts 20:00 būs daļa no Filadelfijas pilsētas atvērto galeriju programmas. Sestdien, 6. oktobrī, izstāde atvērta no 16:00, ar ierakstu un Sebastienne Mundheimas stāstījumu no 17:00. Ieeja par ziedojumiem.

Ziņas un jaunumus par BLB jubilejas gada notikumiem var atrast tīmeklī www.latviansociety.com; var atskatīties uz jau notikušo 120. jubilejas gada blogā www.fblb120.blogspot.com. Nākamais sarīkojums 20. oktobra vakarā, dievtuŗu sadraudzes Sateklas veļu vakars ar viesiem no Vašingtonas “Sudrabavots”. BLB pateicas visiem atbalstītājiem naudā (LF, ALA KF, ALPF, Filadelfijas DV un Pensionāru kopa) kā arī daudzajiem atbalstītājiem graudā.

Sandra Milevska

LATVIEŠI KANADĀ

BALTIJAS MĀKSLINIEKU KRĀSU SIMFONIJA MONTREALĀ

Laikā no 21. līdz 28. septembrim *Quartz* galerijā Rietummontrealā notika Montrealas Baltiešu mākslinieku apvienības gadskārtēja mākslas un fotografiju izstāde. Tā bija nozīmīgs notikums, kuŗā piedalījās 16 dalībnieki (13 mākslinieki un 3 fotogrāfes) ar 43 darbiem. Īpaša žūrijas komisija, kuŗā darbojās *Quartz* darbinieks *Kriss Tobins (Chris Tobin)*, *Helēna Šafere (Schaffer)* un *Mārtiņš Štauers*, vienprātīgi bija izšķīrusies pieņemt visus pieteiktos un atvestos darbus. Spriežot pēc apmeklētāju komentāriem gan viesu grāmatā, gan tiešos izteikumos šī izvēle bija bijusi pa prātam. Tika slavēta autoru izdomas bagātība, tematikas dažādība un īpašā Baltijas nokrāsa. To redzējam arī *Māras Rudzītes* 3 foto uzņēmumos, kuŗos varējam skatīt Baltijas jūru un mākoņus Eiropas ziemeļzemju debesīs. Visi tie atrada jaunus saimniekus tieši kanadiešu mākslas cienītāju saimē. Izteismīgs bija arī *Ritas Jozuus* siena gubas gleznojums, kas rotāja galerijas logu un vilināt vilināja gaŗāmgājējus iegriezties izstādē. Gandrīz visi skatītāji uzteica veiksmīgo *Džona Vazalinskas (John Vazalinskas)* darbu „Vakara miers”. Tajā veiksmīgi tvertas gaismu spēles un telpas dimensijas. Ļoti patika mākslas fotografiju autore *Dainas Leimanes* darbi, kuŗos atspoguļots dabas skaistums. *Annas Kallastes-Kruzulnecky* baltie trilliju ziedi raisīja pārdomas par dabas skaistumu, bet *Ritas Jozuus* spilgtās ūdensrozes – par Latvijas ūdeņu bagātību.

Arvien šajās skatēs nevar nepaiegt gaŗām *Inas Varkalas* akvareļiem, kuŗos bezbēdīgi, bet tomēr saskanīgi rotaļājas dažādas krāsas, it sevišķi darbā „Savitās saknes”. Dabai pievērsusies arī *Ināra Leimane*, kas modernās mākslas līdzekļiem tveŗ zemi, jūru un de-

besis. Daudz drāmātikāku iespaidu sniedz *Raimundas Piešiņa* darbi „Zaudētā ķeizarvalsts” un „Atdzimšana”. *Jurima-Romet Malle* darbos „Es esmu akmens” un „Melnā osta” veiksmīgi spēlējās ar pastelkrāsām. Ar šo tehniku nodarbojas arī *Dzintra Paleja*, attēlojot *Britu Kolumbijas „Klinšu kalnus”* un „Sarkanās upes (Tērvetes) krastu ainavu”. Fotografijai pievērsusies arī *Hille Viires*. Viņa trīsdalīgā ielogojumā rāda „Lās-tekū sapņus”. *Marija Mannapso* šobrīd iemilējusi krastmalās izskatītas un izkaluštās koku atliekas, bet nākotnē sola pievērsties portretiem. *Veneranda Wilson* pievērs uzmanību ar baltajām orchidejām un ziemas skatu *Labrenču kalnos*. *Valli Viliusis* iepazīstina ar vientuļu ceļu *Aļaskā* un miermīlīgu akaci kādas upes ielokā. *Nora Goba-Saletes*, kas tagad parakstās ka *GoBa*, rāda savā naiivā stilā uzņemtus darbus ar putniem un trīs melno meiteņu portretus.

Skati atklājot, apvienības priekšniece *A. Kallaste-Kruzulnecky* pateicās visiem skates dalībniekiem un organizētājiem, kā arī līdzekļu atvērētājiem – *Lietuviešu kredītsabiedrībai Litas (Desjardins)*, *LNAK*, *Montrealas latviešu sabiedriskajam centram, Estonian Foundation of Canada* un kādam anonimam igauņu labvēlim par

saņemtiem atvērējumiem. Klātesošie uzsauca tostu apvienības nākamajiem 10 gadiem Apsveikuma uzrunu teica Latvijas goda konsuls *Kvebekā Roberts Klaiše*, nododams arī sveicienus no Latvijas vēstnieka *Kanadā J. Audariņa*. Vernisāžā bija pulcē-

Māra Rudzīte pie savām fotografijām

jusi ap 150 dalībnieku.

Ieskatam bija pieejama arī apvienības biedru biogrāfiju grāmata. Tajā šobrīd ir 6 latviešu 5 lietuviešu un 3 igauņu biogrāfijas un fotoattēli. Interesentiem, kas vēlētos tuvāk iepazīties ar grāmatu vai to nopirkt, jāsaņemas ar apvienības vadību – www.balticartistsmtl.ca Gaumīgas skates plakātus un ielūgumus bija darinājis *J. Vazalinskas*.

M. Štauers

LATVIEŠI CEĻO

Ceļojums pa Grieķijas salām

(Turpināts no 8. lpp.)

Brīnījos, ka tik tālu no atklātās jūras viļņi tomēr ir samērā spēcīgi. Pūta diezgan stiprs vējš, Verai no galvas notrauca viņas smalko Austrālijā pirktu cepuri, bet veikls matrozis to tūlīt izvilka no ūdens.

Izvēlējamies apskatīt pilsētu un netālo klosteri. Vilināja arī netālā Dēlas sala, bet mūs brīdināja, ka būs samērā grūti izstaigāt, un Verai tas nebūtu pa spēkam. Dēlas sala ir viena no grieķu mitoloģijas svētākajām vietām, te esot dzimis Apollons. Sala ir kā atklāts dabas muzejs, arī ļoti nozīmīga arheoloģisko izrakumu vieta. Salu drīkst apmeklēt tikai pa dienu, jo pēc sena likuma salā nedrīkst pārnakšņot, piedzimt vai nomirt.

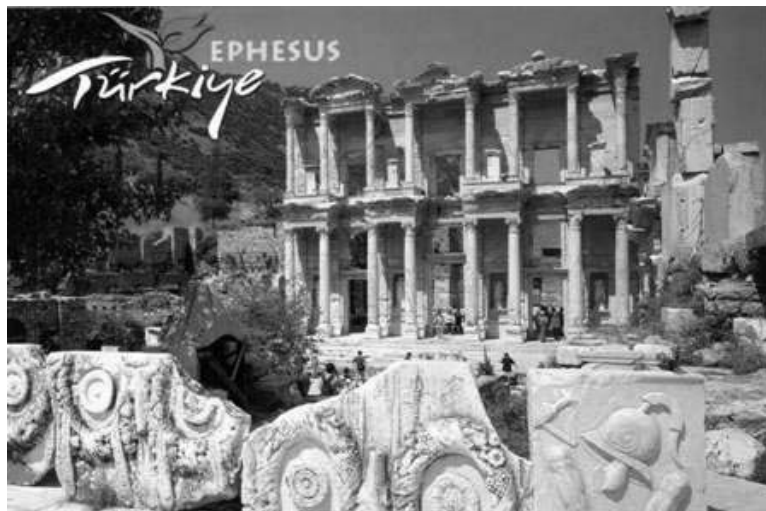
Mikēnas ir viena no mazākajām Kiklādu salām. Jāpateicam Žakīnai Onasis, ka tā kļuvusi par ļoti populāru Grieķijas salu. Te ir moderna lidosta, viesnīcas, daudzi naktslokāli, tūristi var sauļoties smilšainās plūdmalēs, izpeldēties skaidrajā ūdenī, zēģelēt. Braucām garām viesnīcai „Vera”, vērojām interesanto kubveida, balti nokrāsoto māju arhitektūru. Salai raksturīgas īpatnējas vējdzirnavas. Galvenie autoceļi ir plaši un labi uzturēti. Pa ceļam uz klosteri gīde mums parādīja romiešu celto ūdensvadu atliekas. Jāapbrīno autobusa vadītāja prasme, jo autoceļš kļuva šaurāks, šur tur malā stāvas klintis, bet lejā dziļas aizas. Braucēji ir ļoti pieklājīgi un dod cits citam ceļu. Klosters vēl darbojas, redzējam pāris mūķeņu pārdodam reliģiskus suvenīrus un citas mantas. Pirms atgriešanās Mikēnās piekrastes restorānā paēdām tipisku grieķu launagu – sieru, dažāda veida olīvas, rupjmaizi, svaigus gurķus un vēl citus gardumus, pat neuzzinot, kas tie tādi. Dzerām vietējo baltvīnu un mazu glāzīti tradicionālo grieķu degvīnu. Te nav vīnkoku, bet gan vīna krūmi, jo vēji ir pārāk spēcīgi un skarbi. Mikēnu līci atstājam pulksten deviņos vakarā, nākamā pieturvietā – 102 jūras jūdžu attālā Kušadasi pilsēta Turcijā.

Kušadasi ostā iebraucām 16. jūlijā pulksten astoņos no rīta. Tūlīt sēdāmies autobusā un braucām uz 5,5 jūdzes attālo Jaunavas Marijas māju, kur viņa esot pavadījusi sava mūža pēdējo posmu. Autobuss lēnām vilkās kalnā, un mēģināju iedomāties, kādi dzīves apstākļi te bija toreiz, pirms 2000 gadiem. Netālu no ieejas pirms pāris gadiem uzcelta liela Jaunavas Marijas statuja. Māja pārvērsta par baznīciņu un ir kristīgo un musulmaņu svētnīca. Nezinu, vai tā ir vienmēr, bet pa pagalmu staigāja bruņoti turku karavīri. Tā bija vienīgā reize, kad ceļojuma laikā redzējam karavīrus. Pāvests Jānis Pāvils I esot pasludinājis, ka šī vieta jāapmeklē katram kristietim. Jāatzīstas, to nezināju, bet tagad ar Veru esam savu kristiešu pienākumu iz-

pildījuši. Atgriezāties ielejā, un no autobusa mūs izlaida pie Efesas drupu ieejas. Šī senā pilsēta, kuŗai pamati likti turpat 3000 gadu pirms Kristus dzimšanas, tiek uzskatīta par grieķu kultūras un mākslas centru. Turcijā tā ir viena no svarīgākajām arheoloģisko izrakumu vietām, lai gan atrakti tikai apmēram 15%. Te var atrast

meklējam vietējo vēstures muzeju. Daudzās vitrīnās pilda izraktās grieķu un romiešu figūras, vāzes, keramika un skulptūras, kādreizējo slavenību galvas no porcelāna vai cita materiāla, kā arī citi mākslas priekšmeti. Nākamais ceļamērķis – 184 jūras jūdžu attālā Rodas sala.

Rodas salu sasniedzām 17.

Celza bibliotēkas fasāde Efesā

Mikēnu vējdzirnavas

seno helēnu, romiešu un Bizantijas perioda arhitektūras paraugus. Šeit atradies viens no septiņiem pasaules brīnumiem – Artemīdas templis, lai gan redzama tikai viena kolonna. Agrāk Efesas pilsēta ar tās 250 000 iedzīvotājiem bijusi otrs lielākais centrs pēc Romas. Pētīt apkārtni, jābrīnās kā pilsēta varēja būt tik liela. Iespaidīga ir daļēji atjaunotā Celza divstāvu bibliotēkas fasāde. Adriāna un citu tempļu drupas liecina par seno augsto kultūru. Lielais amfiteātris ar apmēram 44 000 sēdvietām bija lielākais pasaulē. Eltona Džona (*Elton John*) koncertā 2001. gadā darbojās modernā skaņu sistēma, bet kādi pastiprinātāji bija senatnē? Tomēr šķiet, ka senlaiku arhitekti un celtnieki zināja, kā skaņu pastiprināt, tāpēc jau tika būvēti amfiteātri, lai visiem klausītājiem būtu laba dzirdamība. Pirms atgriezāties uz kuģi, braucām cauri Kušadasi. Pilsētas mūri, kuŗi vēl saglabājušies, tika celti apmēram 1400. gadā, osmaņu imperijas laikā. Augstu kalnā redzama milzīga pirmā Turcijas republikas prezidenta Mustafa Kemala Atatürka statuja. Kušadasi ap-

jūlijā pulksten astoņos no rīta. Šī ir viena no lielākajām un auglīgākajām grieķu salām, gadā te esot 300 saulainu dienu. Sala atrodas tuvāk Turcijai nekā Grieķijai un jau no seniem laikiem bijis stratēģisks cietoksnis un kultūras centrs Vidusjūras austrumu daļā. Vērojām masīvos pilsētas aisargmūrus. Pilsētā var iekļūt tikai caur vieniem no septiņiem vēsturiskiem vārtiem. Vecpilsēta ir rūpīgi restaurēta un iekļauta UNESCO pasaules kultūras pieminekļu sarakstā. Pieminekļos un celtniecības stilā jūtams seno grieķu, Bizantijas, osmaņu un krustnešu iespaids. Krustneši 14. gadsimtā te uzcēla lielu pili ar rūpīgi izplānotiem nocietinājumiem. Katrā ieliņā vai alejā var atrast kaut ko vēsturisku. Pilsēta sadalīta trijās daļās, diemžēl visas nebija iespējams apskatīt. Pa ceļam uz 15. gadsimtā celto Lindosas pilsētiņu un masīvo akropoli braucām garām Rodas kolosa kopijai, kas novietota kāda restorāna priekšā. Leģenda stāsta, ka Rodas salu radīja Saules dievs Helioss, un viņam par godu vecpilsētā pie ostas tika uzcelta 110 pēdu augsta statuja

ar spīdošu vainagu galvā, ko dēvēja par Rodas kolosu un uzskatīja par vienu no septiņiem pasaules brīnumiem. Statuja sabruka zemestrīcē 227. gadā pr. Kr.

Jānot ar ēzelīti, apmēram 15 minūtēs sasniedzams cietoksnis, kur var apskatīt bizantiešu baznīcu, vēsturisku pili un dievietes Atēnas tempļa drupas. Šķiet, ka gīdiem ir tiesības atbalstīt kādu paziņu restorānu. Piestājām restorānā plūdmales malā un ēdām launagu. Pulksten sešos pievakarē kuģis sāka ceļu uz 169 jūras jūdžu attālo Herakleju Krētas salā.

Krēta, viens no Grieķijas trīspadsmit administratīviem apgabaliem, ir pietiekami liela sala Vidusjūrā un visvairāk apdzīvotā. Krētieši lepojas, ka salā saglabājušas dialektu, poēzijas, mūzikas īpatnības. Paleolīta civilizācija, iespējams, vecākā Eiropā, šeit uzplauka apmēram no 2700 līdz 1420 gadam pr. Kr. Apskatījam salas lielāko pilsētu Herakleju un braucām līdz Lasites augstienei. Tās augstums ir apmēram 2760 pēdu. Autoceļš izbūvēts stāvo kalnu malā, un autobuss likumojot lēnām brauca kalnā. Braucēji ļoti labi pazīst ceļu un jau iepriekš apstājas, lai šaurākās vietās palaistu garām pretimbraucošos. Šis apgabals apdzīvots kopš neolīta perioda, apm. 6000 gadu pr. Kr. Auglīgā zeme noder lopkopībai un lauksaimniecībai. Dzirnāvām balta brezenta spārni, agrāk tās palīdzēja apūdeņot zemnieku laukus. Apskatījam grieķu pareizticīgo baznīcu un klosteri. Pa ceļam gīds skaidro sarežģīto grieķu mitoloģiju. Modernam rakstniekam būtu grūti ko tam līdzīgu izdomāt.

Izbraukšana aizkavējās, stiprā vēja dēļ kapteinis nolēma trīs stundas nogaidīt. Tikai pulksten deviņos vakarā bijām ceļā uz 70 jūras jūdžu attālo Santorīni salu Grieķijā.

Tā kā Santorīni piekrastē lielajiem tūristu kuģiem nav iespējams piestāt, mūsu kuģis 19. jūlijā pulksten astoņos rīta nokurojās salas līcī. Šī bija pirmā daļēji apmākusies diena un patīkama pārmaiņa, jo līdz šim temperatūra reizēm sasniedza 100 gradu pēc Fārenheita. Sala izveidojusies pēc milzīga vulkāniska izvirduma apmēram 1600 gadu pr. Kr., un pašu vulkānu var redzēt no krasta. Daļa pasažieru tieši no kuģa tika vesti uz vulkānu, lai apskatītu 1707. gadā izveidojušos lagūnu. Iepriekš gan viņi tika brīdināti, ka kāpšana un staigāšana nebūšot viegla. Tikmēr mazie kuģiši mūs veda uz krastmalu. Uzbraucām stāvā kalnā apskatīt Santorīni salas ciemus, kas uzcelti virs klintīm. Balti nokrāsotās zemās mājas atgādina citu pie citas novietotas sērkokocīņu kastītes. Daudzām mājām zili kupolveida jumti. Turīgās ģimenes savās mājās ierīko ģimenes baznīciņu jeb kapellu. Vispirms devāmies uz salas galvaspilsētu Tiru. Gīde

pa ceļam stāstīja, ka salā esot vairāk vīna un olīveļļas nekā ūdens un noteikti vairāk ēzeļu nekā vīriešu. Vienā no ciemiem mums atvēlēja brīvu laiku, lai varam apmeklēt mākslas galerijas, suvenīru un apģērbu veikaliņus. Braucot atpakaļ, kārtējo reizi bija jāabrinā autobrocēju prasme. Viņi manevrē pa šaurajām ieliņām, kur vienā otrā vietā autobusu no māju sienām šķīr tikai pēdas attālums. Mūs izlaida patālu no trosu valciņa, kas celts pirms pāris gadiem un ko Santorīni salai dāvāja kāda bagāta grieķu ģimene.

Jau pulksten trijos pēcpusdienā kuģis pacēla enkuru, dodoties uz 130 jūras jūdžu attālo Pirejas ostu pie Atēnām. Samaksājām rēķinu un saņēmām savas pases. Kajītē noskatījāmies piedāvāto ceļojuma filmu, ko varēja iegādāties atmiņai no ekskursijas. Pulksten sešos Kriss Plants mūs aicināja uz atvadišanās kokteiļiem. Mums līdzī bija Laimas „Prozit” šokolāde, ko viņam uzdāvinājām. Apmainījāmies ar e-pasta adresēm un pārrunājām redzēto.

Pirejā iebraucām 20. jūlijā. Čemodāni bija jānovieto pie kajītes durvīm jau pirms pusnakts. Diemžēl mums lidostā bija jābūt jau ap pusdienas laiku, un Atēnas nevarējām apskatīt. Pēc brokastīm jau bija jādodas uz lidostu. Negribas teikt, ka ostā valda pilnīgs chaoss, bet daudz no tā netrūkst. No vienas puses piebrauc autobusi un taksometri ar pasažieriem, kuŗi grib kāpt kuģos. Otrā pusē – tie, kuŗi atstāj ostu, lai brauktu uz lidostu. Visur milzīga cilvēku masas.

Beidzot bijām ceļā uz lidostu un pa autobusa logu vērojām Pireju, kas ir samēra liela pilsēta. Pavadonis, kas teica, ka neesot gīds, laiku pa laikam pievērsa uzmanību kādai ievērojamākai vietai.

Pavadījuši pāris stundas lidostā, pulksten 12.35 iekāpām lidmašīnā uz Parīzi. Šarla de Golla lidostā mūs iesēdināja autobusā, kas brauca visapkārt lidlaukam. Biju pasūtījis Verai riteņkrēslu, bet nezin kāpēc tā nebija. Mums bija apmēram divas stundas laika, it kā nebūtu jāsteidzas, lai tiktu uz Vašingtonas lidmašīnu. Parādījām biļetes, aģentes brīnījās, kāpēc nav riteņkrēsla. Izskaidroju, kas notika, un Verai tika atkārtoti pasūtījams krēsls. Beidzot parādījās divi jauni cilvēki un atveda divus riteņkrēslus! Vēl bija jābrauc ar lidostas vilcienu, un piecpadsmit minūtes pirms lidmašīnas durvju aizvēršanas laimīgi sēdējām savās vietās. Pēc astoņarpus stundām lidmašīna nolaidās Vašingtonas starptautiskajā lidostā. Ar savu „101. izplētnēcēju divīzijas” cepurīti galvā, jokodamies, ka mana cepure tiek ievērota, izgājām cauri muitai, un dēls mūs veda uz mājām.

Ilmārs Dambergs

LAIKS 2013 MĀKSLAS KALENDĀRS

MUIŽAS UN PILIS LATVIJĀ

**LAIKA mākslas kalendārs
ceļā pie jums!**

LŪDZAM IEVĒROT:

- Spiestuve izsūta tikai VIENU kalendāra eksemplāru katram LAIKA abonentam,
- LAIKA kalendārus PĀPILDUS var pieprasīt **tikai** no kantora.

**Pa tālruni pasūtījumus NEPIENĒMS!
Pasūtinot kalendāru, iesakām lietot kalendāram
pievienoto kuponu.**

Laiks, Inc.

596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

2012. gada kalendārs: gab. X US \$18

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3.50;
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo \$3,00
par katru nākamo uz to pašu adresi \$1,50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts

**Visas Latvijā iznākušās grāmatas
varat iegādāties pie
lielākā grāmatu tirgotāja**

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas
jums piesūtīs pa pastu.
SIA "L. Grāmata"

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tālr. +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

CEĻĀ PIE LASĪTĀJA

Gunars Janovskis. „Purvā”

Zigmunda Skujiņa un Sarmītes Janovskas-Ērenpreiss ievadvārdi

„Pirms trīsdesmit viena gada tolaik tik tālajā Amerikā izdevniecības „Grāmatu Draugs” klajā laista „Purvā” pirmā daļa uz mana galda nokļūst tikai tagad. Viss apgriežas ar kājām gaisā. Nākotnes sapņi kļuvuši par pagātnes atmiņām, fantazijas radītais gribot negribot jāsamēro ar īstenību, sajūta tāda, it kā lasītu Žila Verna romānu par zemeslodes apceļošanu astoņdesmit dienās.

Nav šaubu, ka Gunara Janovska daudzo darbu vidū romāns

„Purvā” ieņem īpašu vietu un dažā labā lasītājā var izsaukt arī neizpratni. Veicot šī darba, tā teikt, archeoloģiju, var iedomāties iemeslus, kāpēc otrās daļas rakstīšanu Gunars uz laiku pārtrauca. Atsauksmes bija pārāk dažādas. Anšlavs Eglītis, kuŗa spriestspēju literatūras lietās respektēju, savulaik kolēģim draudzīgi ieteicis „purvā tālāk nedoties”.

Mērot ar realitātes aršīnu, pie tādas domas var nonākt. Taču manuprāt runa ir par sapni, kas šodien pārsteidz nevis ar detaļu

precizitāti, bet ar būtības gaišredzību. Jūs nepiekrītat? Tad lūdzu nosauciēt vēl kādu, kurš 1978. gadā būtu redzējis, ticējis vai tēlojis Latviju 1988. gadā (tieši un precīzi 1988. gadā) kā ārpus Padomju savie nības esošu valsti. Katrā gadījumā tā laika polittechnologu saietu plašākos atreferējumos šāds scenārijs netiek publicēts.”

No Zigmunda Skujiņa ievada romāna „Purvā” jaunajam izdevumam.

Sekoiet reklāmai!

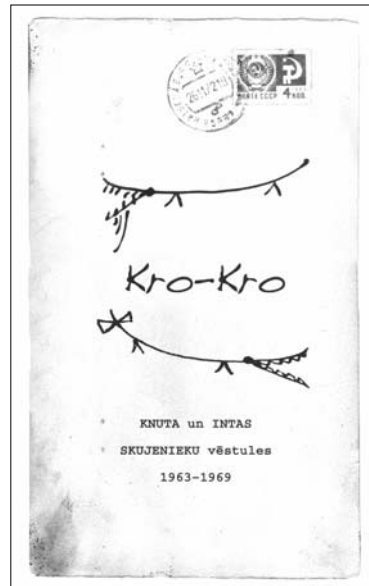
JAUNAS GRĀMATAS

Knuta un Intas Skujenieku vēstules.

1963-1969. – 544 lpp.

Grāmatā „Kro-Kro” sakopota dzejnieka Knuta Skujenieka un viņa sievas Intas sarakste sešu gadu garumā. Tas uzlūkojams par sava veida romānu vēstulēs, ko divi jauni cilvēki raksta viens otram pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados.

Skarbs un drāmatisks ir šo vēstuļu fons – dzejnieks izcieš sodu par „pretpadomju aģitāciju un propagandu” stingra režīma labošanas darbu kolonijā Mordovijā. Vēstulēs bez sadzīves jautājumiem ir bezgala daudz mīlestības, savstarpējas uzticēšanās, te lasāmas dzejnieka pārdomas par literārā darba specifiku un izvēlēto dzīves ceļa pārliecību. Sieva šajos gados sniedz ne tikai mo-

Cena (t.sk. sūtījuma)
Eiropā – **Euro 15,-**
ASV un Kanādā – **USD 25,-**

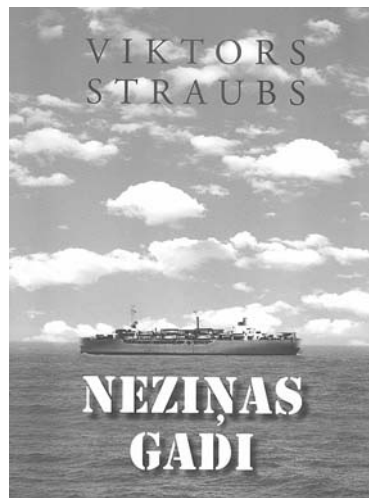
rālu un materiālu atbalstu, bet kļūst par nopietnu un atbildīgu līdzgaitnieci Knuta Skujenieka literārajās gaitās. Vēstulēs viņš tiek uzrunāts par Krokodilu, viņa – par Krokodilieni. Apgāda „Vesta-LK” izdotajā grāmatā Daigas Brinkmanes mākslinieciskajā noformējumā izmantoti vēstuļu faksimili – dzejnieka zīmētie krokodili un atsevišķu dzejoļu rokraksti.

Grāmata jau ir Latvijas grāmatu tirdzniecības vietās, arī Okupācijas muzeja grāmatu galdā. Interesenti ASV, Kanādā un citur Eiropā to var saņemt pa pastu, sazinoties ar *Laika* un *Brīvās Latvijas* redakciju.

Viktors Straubs NEZIŅAS GADI

Latvijā, apgādā „Vesta-LK” iznākusi **Dr. Viktora Strauba** grāmata „Neziņas gadi”. Šī ir triloģijas „Sava laikmeta liecinieks” trešā grāmata. Grāmatai ir četras daļas un 196 lappuses. Pirmajā nodaļā aprakstīti notikumi Putlosas gūstekņu nometnē, bet otrajā – gūsta laiks Cēdelgemā, Beļģijā. Trešajā nodaļā attēlota dzīve pēckaŗa gados – Vācijas bēgļu nometnēs, bet ceturtnajā nodaļā gatavošanās izceļošanai uz ASV.

Stāstot par pieredzējumiem Putlosas gūstekņu nometnē, autors piemin arī pulkveŗa Kripēna

kādam angļu ģenerālim iesniegtu memorandu, kuŗa saturs, pēc autora domām, bija par iemeslu tam, ka latviešu leģionārus neatbrīvoja jau 1944.gada rudenī, kad tika atbrīvoti Putlosas nometnē novietotie vācu kara gūstekņi. Pretēji tam latviešu leģionārus pārcēla uz Cēdelgemas gūstekņu nometni Beļģijā, kur tiem nācās pavadīt vēl ilgu mēneŗus, pie tam visai bēdīgos apstākļos.

ASV dzīvojošie grāmatu var pasūtīnāt, rakstot čekū par USD 20,- uz **Z. Ridera** vārda (piesūtīšana ieskaitīta).

Kanādā dzīvojošie var pasūtīnāt grāmatu, rakstot čekū par USD 23,- uz **Z. Ridera** vārda (**cena jāuzrāda US dolaros**, cenā ieskaitīta piesūtīšana).

Pasūtīnājumi, reizē pievienojot čekū, sūtāmi uz adresi:

Zigurds Riders
401 Bounty Way #195
Avon Lake, OH 44012
e-pasts: zigriders@centurytel.net
tālr. (440) 930 – 5847

Pasūtīnājums:
Ar šo pasūtīnu grāmatu (as).
Tā (tās) sūtāma (s) uz adresi:

Vārds un uzvārds: _____

Adrese: _____

Tel. _____ e-pasta adrese: _____

(Lūdzu, izpildiet ar skaidri salasāmiem drukātiem burtiem!)
Latvijā grāmatu var iegādāties grāmatnīcās un Okupācijas muzeja grāmatu galdā.

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

BOSTONA (MA)

• 27. oktobrī plkst. 7.30 vakarā *Labyrinth Choir* „Maximum Joy!” koncerts *First Cong. Church of Natick* (2 E. Central St, Natick, MA) un 3. novembrī plkst. 7.30 vakarā *Hancock Church* (1912 Mass Ave, Lexington, MA). Koris dziedās optimistiskas dziesmas, klausītāji varēs pievienoties. Informācija: www.labyrinthchoir.org

DETROITA (MI)

• 7. oktobrī plkst. 11.30 pēc dievkalpojuma Sv. Pāvila draudzes sabiedrisko sarīkojumu zālē (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI) Rudens bazārs un Pļaujas svētki. Būs pārsteiguma priekšnesums, pusdienas, izloze, sadraudzība. Draudzes dāmu komiteja aicina piedalīties un atbalstīt šo sarīkojumu.

FILADELFIJA (PA)

• No 28. līdz 30. septembrim Latviešu fonda „Nedēļas nogale nākotnei” 29. septembrī plkst. 7.00 Vairas Paegles referāts: „Politiskais dialogs Latvijā: vai zudis tulkojums?”; vakara sarīkojums veltīts latviešu protesta dzeja laika gaitā. Ziņas un jaunumi par BLB jubilejas gada notikumiem: www.latviansociety.com Informācija par jau notikušajiem sarīkojumiem 120 gadu jubilejā: www.fblb120.blogspot.com

• 2. oktobrī plkst. 11.00 pensionāru kopas saiets Filadelfijas Brīvo latīņu biedrības telpās (531 North 7th Street). Programmā – valdes ziņojumi, nākotnes darbība, pārrunas par neseniem notikumiem, referāts; beigās dzimtdienu svinēšana un kafijas galds. Viesi laipni gaidīti.

KLĪVLANDE (OH)

• 3. oktobrī pensionāru sanāksme.
• 7. oktobrī Pļaujas svētki.
• 12. oktobrī Koncertapvienības koncerts.
• 13. un 14. oktobrī LELBAS Vidienes apgāla konference.
• 17. oktobrī pensionāru sanāksme.

LOSANDŽELOSA (CA)

• 14. oktobrī no plkst. 10.00 līdz 12.30 LASL pārstāve pieņems saīņus sūtīšanai uz Latviju.
• 21. oktobrī plkst. 12.30 draudzes bazārs.
• 23. oktobrī plkst. 7.30 dziedones (mecosoprāns) Elinas Garančas koncerts

Santa Monica College Performing Arts Center, Broad Stage (1310 11th Street, Santa Monica, CA 90401).

• 18. novembrī plkst. 1.00 latviešu namā Talantu koncerts par godu Latvijai.

DKLB informācijas tālr.: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens tīmeklī: www.biletens.com

ŅUJORKA (NY)

• 29. septembrī, no plkst. 12.00 līdz 5.00 lietoto mantu tirdziņš DV namā (115 West 183rd Street). Tautieši lūgti ziedot liekos traukus, māsaiņniecības piederumus, aparātus un rotālietas; ziedotās mantas lūgums nogādāt DV namā dažas dienas pirms tirdziņa, lai tās varētu notīrīt un sakārtot. Informācija pa tālr.: 908-277-1251.

• 30. septembrī Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš ciešosies Salas baznīcā (4 Riga Lane, Melville NY). Pēc dievkal-

pojuma, kas sāksies plkst. 10.30 no rīta, prezidenta uzruna, prezidents atbildēs uz jautājumiem. Pļaujas svētku sarīkojumā fagotista Kārļa Vilciņa mūzikā programma. K. Vilciņš beidzis Ohajo pavalsts augstskolas mūzikas fakultāti, maģistra gradu ieguvis Manhatanas mūzikas skolā, astoņus gadus *Houston Grand* operas orķestrī bijis galvenais fagotists, divus gadus spēlējis Ročesteras fiilharmonijas orķestrī. Sarīkojuma beigās siltas pusdienas, kafija; izloze „Uz kārā zoba”. Visi laipni lūgti.

PRIEDAINE (NJ)

• 6. oktobrī plkst. 2.00 Baltiešu vienības dienas (*Baltic Unity Day*) sarīkojums igauņu namā Leikvudā (4 Cross Street, Jackson, N.J. 08257). Piedalīsies latviešu, lietuviešu un igauņu diplomāti. Būs priekšnesumi, apsveikumi un siltas vakariņas. Dalības maksa: \$ 25. Lūdzu pieteikties, zvanot J. Studentam, tālr.: 732-836-9750.

SAGINAVA (MI)

• 14. oktobrī plkst. 3.00 Sagiņas draudzes gadskārtējais bazārs baznīcas lejas telpās (128 N. Elm, Saginaw, MI 48602); būs tirdziņš, pusdienas, kafijas galds, dziedāšana un izloze. Visi laipni ielūgti.

SV. PĒTERSBURGA (FL)

• 2. oktobrī, plkst. 10.00 Biedrības namā Biedrības valdes sēde.
• 13. oktobrī, plkst. 10.00 *Daugavas Vanagu apvienības Floridā* gadskārtējais pikniks „War Veterans Memorial Park”, 9600 Bay Pines Blvd. N. nojūmē Nr. 4.

Ieejas vārti parkā pie 94th Street N. Līdzī jāņem priecīgs prāts un groziņi kopīgam azaidam. Par ceptām desinām, sutinātiem skābiem kāpostiem un vēsu dzērienu gādās vanadzēs un vanagi.

• 16. oktobrī, plkst. 13.00 Biedrības namā videoizrāde – pēc Vizmas Belševicas stāsta motīviem veidotā Rīgas Kinostudijas mākslas filma – komēdija „Tās dullās Paulīnes dēļ”. Lieliski aktieri, labs humors! Kafija un cepumi. Visi laipni aicināti! Ieejas ziedojums sākot ar \$3.00.

• 21. oktobrī, plkst. 12.00 pie Biedrības nama *Jānis Vārpsalietis* savāks saīņus nosūtīšanai uz Latviju. Tie Latvijā tiks nogādāti uz Ziemassvētku laiku. Ieprieciniet radus un draugus svētkos Latvijā!

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.** (58 Irving St., Brookline, Ma 02445) dievk. **30. sept.**, **7. okt.** Pļaujas svētku dievk. ar dievg., pēc dievk. Pļaujas svētku svinības dāmu kom. vadībā, **14. okt.**, **21. okt.**, **28. okt.** Ticības atjaunošanas dienā ar dievg. Dievk. sākas plkst. 11.00.

• **Bukskauntijas un apk. latv. ev. lut. dr. Kvēkertaunā** (424 Juniper St., Quakertown, PA 18951): **7. okt.** plkst. 2.00 Pļaujas svētku dievk., pēc dievk. kafija. **21. okt.** plkst. 2.00 Reformācijas svētku dievk., pēc dievk. kafija. Māc. Dr. R. Ziedone un emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): **30. sept.** dievk. **7. okt.** Pļaujas svētku dievk. ar dievg. **14. okt.** dievk. **21. okt.** dievk. **28. okt.** Refor-

mācijas dienas dievk. ar dievg., pēc dievk. draudzības stunda. Dievk. sākas plkst. 10.00 no rīta. **Bībeles stunda: 28. sept.** un **19. okt.** plkst. 11.00 no rīta. Draudzes māc. A. Greiema, tālr.: 517-614-4853. Ērg. R. Ozoliņš, Dr. S. Lizlova, L. Upīte.

• **Dienviņkalifornijas latv. ev. lut. dr.** (1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704): **30. sept.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg., prāv. K. Žols; pēc dievk. kafija un pārrunas par mācītāja meklēšanu. **21. okt.** plkst. 11.00 draudzes locekļu vadīts dievk.; pēc dievk. rudens bazārs.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.** (100 Rockview St., Jamaica Plain, MA 02130): dievk. ar dievg. katru svētienu plkst. 11.00, māc. Dr. J. Keggi. **7. okt.** Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. dāmu komiteja gatavotas pusdienas, būs izloze.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): **30. sept.** plkst. 11.00 dievk. **7. okt.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; Pļaujas svētku bazārs. Māc. I. Dzelzgalve. Informācija: www.latvianluthchurch-phila.org

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505; tālr.: 616-361-6003): **7. okt.** plkst. 10.00 dievk.; pēc dievk. Pļaujas svētku sarīkojums. **28. okt.** plkst. 5.00 svēciņu vakars *Woodlawn* kapsētā.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996), māc. B. Puiķe.

• **Klīvlandes latv. ev. lut. Apvienotā dr.**: dievk. notiek katru svētdienu plkst. 1.00. **Bībeles stunda 3. okt.** plkst. 10.00. Māc. Dr. S. Eglīte. Baptistu dr. dievk. notiek svētdienās plkst. 2.30.

• **Lansingas latv. ev. lut. dr.**: *University Lutheran Church* (1020 S. Harrison Road, East Lansing, MI), māc. A. Greiema (*Graham*).

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr.** (21 Garden St., Manchester, CT 06040): **28. okt.** plkst. 11.00 draudzes 60 gadu jubilejas dievk. ar dievg., māc. B. Puiķe; svinības notiks *Manchester Country Club*. Dr. priekšn. A. Grase, tālr. 860-649-1362.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414-258-8070): **30. sept.** dievk. ar dievg. un uzrunu bērniem; LELBAS nozares vadītājs diakons Dags Demands pastāstīs par projektu „Būsim gudri!” ceļojumu pa Vidzemi, dalot saziedotās murgursomas un naudu; būs prāta asināšanas spēle, iespēja ziedot. **2. okt.** plkst. 7.00 draudzes padomes sēde. **7. okt.** Pļaujas svētku dievk. ar uzrunu bērniem un dievg., pēc dievk. draudzes saiets. **14. okt.** Bībeles svētku dievk. ar uzrunu bērniem. **21. okt.** dievk. angļu val. ar uzrunu bērniem un dievgaldū. Bībeles stunda angļu valodā. **28. okt.** Reformācijas dienas dievk. ar dievg. un uzrunu bērniem. Visi regulārie dievk. sākas plkst. 10.00 **Bībeles stunda 4. okt.** un **18. okt.** plkst. 10.00. Māc. L. Zusēviča, tālr.: 414-421-3934 e-pasts: pastorlauma@gmail.com; draudzes priekšn. S. Kalve, tālr.:

414-536-0358. Informācija: www.milwaukeeedraudze.org

• **Minneapolis un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622): līdz 30. sept. draudzē viesosies māc. Raitis Jākobsons. **29. sept.** plkst. 9.00 māc. R. Jākobsons tiksies ar skolāsaيمي. **30. sept.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg., māc. R. Jākobsons; pēc dievk. sadraudzība. **7. okt.**

plkst. 10.00 Pļaujas svētku dievk. un māc. M. Cepures-Zemmeles atvadišanās; pēc dievk. mielasts, koncertēs vijolniece Tina Joste, pianists Dzintars Josts un flautistes Kristīne Ģiga, Kristīne Kontere un Džeina Straumane. Dr. priekšnieks Gerolds Luss, tālr.: 612-333-1785, e-pasts: vgluss@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

(Turpināts 22. lpp.)

Jaukā kāpostu skābēšanas talka

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad Klīvlandes DV apvienības vanagi un vanadzēs pulcējās apvienības valdes locekļa Pēterā Novika lielajā garāžā, kur notika kāpostu skābēšanas talka. Viņš no fermeriem bija nopircis un atvedis 120 kāpostgalviņu, viņa dzīvesbiedre izvārija skābu kāpostu viru, ko pasniedza talciniekiem pēc darba.

apmēram 30 kāpostgalviņu. Skābētie kāposti nodēres vanadzēm un dāmu komiteju darbiniecēm, lai iegūtu līdzekļus aprūpes darbiem.

Latviešu skābos kāpostus iecienījuši arī amerikāņi, viņi tos ēd ar gardu muti gan piekožot desinās vai bez tām lielajos Leikvudas mākslas svētkos augusta sākumā. Pašizmaksa par iepirktajiem kāpostiem ir apmēram

Foto: Velta Sulca

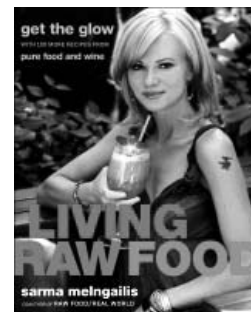
Kāpostu skābēšanas talcinieki Klīvlandē

Šovasar nelabvēlīgo laikapstākļu dēļ kāposti nebija tik labi auguši, galviņas bija mazākas un ar atvestajām vēl nepietika. Vēl vajadzēs

trīs dolari galonā, talcinieki, protams, par sav darbu nekādu atbildību neprasa.

Vilmārs Kukainis

Zeltene no grāmatas vāka

Visiem zināms populārais teiciens – puisis gluži kā no žurnāla vāka! Ņujorkā dzīvo latviešu zeltene, kuŗas attēls varētu rotāt ikvienu žurnāla vāku. Tā ir Sarma Melngaile, restorāna *Poor Food & Wine and One Lucky Duck* īpašniece un reklāmas seja. Jaukā septembra pusdienlaikā, izstāģājušas Trēsās avenijas ielas tirdziņu, devāmies uz Sarmas restorānu. Tas bija ļaužu pilns, pusdienotāji sēdēja arī pie ielas galdiņiem. Sarma pati bija prom citos darbos, bet viņa mūs (un ikvienu) tomēr mīļi sagaidīja ar smaidu – uz pavārgrāmatas *Living*

Raw Food vāka. Grāmata lepnī rotā restorāna administrātorā galdiņu, piemiņai no apmeklējuma restorāna viesi var saņemt vairākus suvenīrus, arī uzlīmīti ar mazo piliņu – tādu pašu, kāda rotā Sarmas plecu.

Grāmata, kas izdota šim restorānam un tā ēdiena stilam par godu, ir bieza un glīta. Tā ir lielisks apliecinājums, ka arī amerikāņi necenšas ēst tikai hamburgerus, bet spēj novērtēt ēdienu kā baudu, kā rituālu, kā daļu no patīkamas sarunas patīkamā sabiedrībā. Šim izdevumam ir vieta virtuves plauktā līdzās Dz. Zeberīnas, Ņ. Masilūnes, M. Krones-Baldumas un citu izcilu latviešu saimnieču pavārgrāmatām.

Latviešiem nebūs grūti Ņujorkas pilsētas kartē sameklēt Sarmas Melngailes restorānu – tas atrodas 54 Irving Place, NY 10003. Todien mums gan nepaveicās, jo visi galdiņi bija aizņemti... Varbūt nākamreiz palaimēsies!

Anita Mellepe, Astra Moora

UNITED STATES POSTAL SERVICE® (All Periodicals Publications Except Requester Publications)
Statement of Ownership, Management, and Circulation

1. Publication Title LAIKS, Inc.	2. Publication Number 301-500	3. Filing Date Sept. 29, 2012
4. Issue Frequency weekly	5. Number of Issues Published Annually 48	6. Annual Subscription Price \$136
7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Not printer) (Street, city, county, state, and ZIP+4®) 596 Middlesex Ave Metuchen, N.J. 08840		Contact Person D. Rudziņš Telephone (include area code) 516 375-7745
8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer) 596 Middlesex Ave. Metuchen, N.J. 08840		
9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not leave blank)		
Publisher (Name and complete mailing address) - 596 Middlesex Ave Metuchen, N.J.		
Editor (Name and complete mailing address) Ligita Koptuna Ausekļa iela 14-2 Rīga, Latvija LV-1010		
Managing Editor (Name and complete mailing address) Asta Moors - 6157 Carpenter Ave N. Hollywood, Ca. 91606		
10. Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of the individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a nonprofit organization, give its name and address.)		
Full Name DACE Rudziņš	Complete Mailing Address 596 Middlesex Ave Metuchen, NJ 08840	
11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box ☒ None		
Full Name	Complete Mailing Address	
12. Tax Status (For completion by nonprofit organizations authorized to mail at nonprofit rates) (Check one) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes: ☐ Has Not Changed During Preceding 12 Months ☐ Has Changed During Preceding 12 Months (Publisher must submit explanation of change with this statement)		

13. Publication Title LAIKS, Inc.	14. Issue Date for Circulation Data Below Sept. 29, 2012	
15. Extent and Nature of Circulation Latvian Newspaper	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Total Number of Copies (Net press run)	3200	3200
(1) Mailed Outside-County Paid Subscriptions Stated on PS Form 3541 (Include paid distribution above nominal rate, advertiser's proof copies, and exchange copies)	2500	2438
(2) Mailed In-County Paid Subscriptions Stated on PS Form 3541 (Include paid distribution above nominal rate, advertiser's proof copies, and exchange copies)	0	0
(3) Paid Distribution Outside the Mails Including Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, Counter Sales, and Other Paid Distribution Outside USPS®	0	0
(4) Paid Distribution by Other Classes of Mail Through the USPS (e.g. First-Class Mail®)	319	318
c. Total Paid Distribution (Sum of 15b (1), (2), (3), and (4))	2819	2756
(1) Free or Nominal Rate Outside-County Copies Included on PS Form 3541	100	100
(2) Free or Nominal Rate In-County Copies Included on PS Form 3541	281	314
(3) Free or Nominal Rate Copies Mailed at Other Classes Through the USPS (e.g. First-Class Mail)	0	0
(4) Free or Nominal Rate Distribution Outside the Mail (Carriers or other means)	0	0
e. Total Free or Nominal Rate Distribution (Sum of 15d (1), (2), (3) and (4))	381	414
f. Total Distribution (Sum of 15c and 15e)	3200	3200
g. Copies not Distributed (See Instructions to Publishers #4 (page #3))	0	0
h. Total (Sum of 15f and g)	3200	3200
i. Percent Paid (15c divided by 15f times 100)	88.09%	86.12%
16. Publication of Statement of Ownership ☒ If the publication is a general publication, publication of this statement is required. Will be printed in the Sept. 29, 2012 issue of this publication. ☐ Publication not required.		
17. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner		Date Sept. 20, 2012
I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including civil penalties).		

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU
Kārtojām nodokļu un citus maksājumus Latvijā!
Baltic Financial Services
 19 N. Mountain Ave.,
 Montclair, NJ 07042-1810

ADVOKĀTS
PĒTERIS JURJĀNS
 Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas, pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā, kā arī mantojuma jautājumus.
ASV 38021 Euclid Avenue Willoughby, OH 44094
 Tel.: (440) 951-6665
 Fakss: (440) 951-4797
 jurjans@prodigy.net
LATVIJĀ „Jaunvēji”, Salas pagasts, Rīgas rajons LV-2105
 Mob. tel.: (371) 29496870
 Fakss: (371) 67502251
 jurjans@apollo.lv
 Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

Lasiet tīmeklī!

www.laiks.us

MATĪSS KUKAINIS
 ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.
 ■ Mantošana.
 ■ Īpašuma pirkšana un pārdošana.
 ■ Meža apsaimniekošana un pārdošana.
Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE
 Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!
 Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: **www.lasl.com**

6

AMERIĀS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS
LATVIAN RELIEF FUND OF AMERICA
IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI JUMS UN JŪSU ĢIMENEI KOPŠ 1952. GADA
 215.635.4137
 info@LRFA.org
 www.LRFA.org

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 20. lpp.)

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** 30. sept. plkst. 8.30 dievk. ar dievg. **Leikvudā** (Igauņu bazn. 607 E. 7th St., Lakewood). Māc. I. Pušmucāne-Kineiko (Kineyko); e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** 30. sept. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** (254 Valentine Lane, Yonkers NY 11705) dievk, māc. J. Saivars; **Salas bazn.** (4 Riga Lane, Melville NY 11747) plkst. 10.30 Pļaujas svētku dievk, māc. L. Saliņš, pēc dievk. tikšanās ar Latvijas Valsts prezidentu Andri Bērziņu, Kārļa Vilciņa koncerts. 7. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk. ar dievg, māc. J. Saivars; **Katskiļu Brāļu kapos** (414 Bloomer Rd, Tannersville NY 12485) plkst. 12.00 kapusvētki, prāv. O. Sniedze. 13. okt. plkst. 2.00 **Manhatanā** (Seafarers & Intl House, 123 E 15th St, NY NY 10003) dievk, māc. L. Saliņš. 14. okt. plkst. 10.30 **Salas bazn.** dievk ar dievg, māc. L. Saliņš; pēc dievk. atklātā draudzes valdes sēde. 21. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; pēc dievk. Miķeļu tirgus; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš; Džamaikā (162-10 Highland Ave, Jamaica NY 11432) plkst. 3.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg, māc. L. Saliņš. 28. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš; **Īstoraņā** (Holy Trinity Lutheran Church, 153 Glenwood Ave, East Orange NJ 07017) plkst. 2.30 Pļaujas svētku dievk. ar dievg, māc. L. Saliņš; pēc dievk. Lailas un Lalitas Saliņu koncerts.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N. Elm Street): 30. sept. plkst. 1.00 jauniešu iesvētes dievk. ar dievg., prāv. L. Zušēvica un māc. R. Franklins. 21. okt. plkst. 1.00 dievk, māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. 11. nov. plkst. 1.00 dievk., Latvijas valsts dibināšanas atcere un mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. 23. dec. plkst. 1.00 Ziemsvētku dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. Dr. sekretāre Vija Āriņa, e-pasts: vija-arins@yahoo.com

• **Safrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave): 7. okt. plkst. 11.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. bazārs. 14. okt. plkst. 11.00 diev., māc. K. Žols. 28. okt. plkst. 11.00 dievk., mag. Rota Stone; pēc dievk. kafijas galds. Inf: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:**

katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. **Christ Lutheran** bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa; pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšn. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): 30. sept. plkst. 10.30 dievk.; pēc dievk. Bībeles stunda. 7. okt. plkst. 10.30 Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. pusdienas un programma nama zālē. Dalības maksa: \$15.00, bērniem, kas jaunāki par 12 gadiem, \$10. Lūdzu pieteikties pusdienām, rakstot vai zvanot I. Vistei: tālr.: 425-678-8774, e-pasts: intawiest@gmail.com vai V. Bensonei, tālr.: 206-232-3977. e-pasts: veltab@comcast.net 14. okt. plkst. 10.30 dievk. angļu val. ar dievg.; pēc dievk. Bībeles stunda. 21. okt. plkst. 10.30 dievk., pēc dievk. Bībeles stunda. 28. okt. plkst. 10.30 Reformācijas svētku dievk. ar dievg. Māc. D. Cilne, tālr.: 206 -674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Informācija timekli: www.seattlatvian-church.org

• **Skenektedijas latv. ev. lut. dr.:** 28. okt. plkst. 2.00 Pļaujas sv. dievk. Trisvienības bazn. (35 Furman Str.) Skenektedijā. Prāv. O. Sniedze, ērg. D. Vitušinska-Baltazara. Dz. grām. Pēc dievk. groziņu azaidis.

• **Sv. Pētersburgas latviešu ev. lut. dr.:** („Mūsu Pestītāja (Our Savior)” baznīcā, 301 – 58th Street S., St. Petersburg, FL 33707). 5. okt. plkst. 11:00 Biedrības namā valdes sēde. 7. okt. plkst. 11:00 Biedrības namā Pļaujas svētku svētkbrīdis ar pašu nestām brokastīm. Visi mīļi gaidīti! 14. okt. plkst. 11.00 Kapu svētki Royal Palm Cemetery, 101 55th Street South, St. Petersburg FL. 21. okt. plkst. 14.00 dievk. kalpojums. Dr. māc. Aivars Pelds, dr. priekšn. Aija Norbergs.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121, tālr. bazn.: 301-251-4151): 30. sept. plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; pēc dievk. kafijas galds un jubilāru sveikšana. 7. okt. plkst. 2.00 iesvētību dievk. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

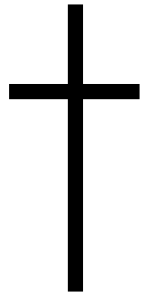
• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.** (76 Windham Rd., Willimantic, CT): 14. okt. plkst. 2.30 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., diak. I. Kaņeps; pēc dievk. svētku mie-lasts lejas zālē. Dr. priekšn. Vija Bachmute, tālr. 860-644-3268.

ATSAUKUMS

Laikraksta *Laiks* 2011. gada nr. 36 tehniskas kļūmes dēļ publicēta aplama sēru ziņa pa MIRDZAS GARŠKIS nāvi. Pareizā publikācija ir 2011. gada nr.35.

Atvainojamies tuviniekiem un mūsu lasītājiem!

Red.

Mūsu mīlais draugs
čellists

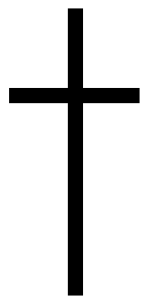
INGUS NĀRUNS

aizgājis mūžībā.

*Nāks rīta blāzma zvaigznes dzēst
Un dzirdēs vējus pūšam,
Bet skaistos mirkļus neizdzēst –
Tie paliks visam mūžam.
(Hugo Krūmiņš)*

Skumjās
ŽENIJA BĒRZKALNS
MINJONA UN JĀNIS KĻAVIŅI AR ĢIMENI

Dieva mierā aizgājis mūsu mīlais

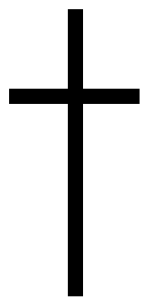
IVARS STIEBRIS

Dzimis 1932. gada 1. janvārī Liepājā,
miris 2012. gada 17. septembrī Ņūdžersijā

Mīlestībā un sērās viņu piemin
SIEVA RUTA, MEITA ANDA HODAPP, DĒLS VALDIS AR SIEVU DENISE
MAZBĒRNI HALEY UN TRAVIS, SVAINE BAIBA LENŠS AR VĪRU ANDRI
KRUSTMEITA KRISTĪNA MANFREDI AR VĪRU GARY,
LAURA OREFICE AR VĪRU MAT
RADI UN DRAUGI AMERIKĀ UN LATVIJĀ

*Tev zeme bija svēta, kur piedzimi,
Tev valoda mīla, ko runāji,
Tev tālos ceļos pagura kājas
Un svešā malā apstājās sirds.*

Mūžības dārzos iegājusi mūsu mīlā mamma, vecmamma un radniece

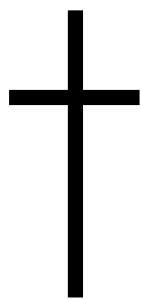
VELTA VASERIS, dzim. VĪGANTS

Dzimusi 1925. gada 8. maijā Valmierā, Latvijā,
mirusi 2012. gada 2. jūlijā Belleville, MI, ASV

*Tec, saulīte, pagaid' mani,
Ko es tevīm pasacīš':
Aiznes manai Māmuliņai
Simtu labu vakariņu...
T. dz.*

Skumjās un mīlestībā, kas mūs vienoja,
MEITA ILZE STRĪĶIS AR VĪRU GUNTI,
MAZMEITA DINĀRA STRĪĶIS-DE LA SOTA AR VĪRU INIGO,
DĒLS ANDRIS VASERIS AR SIEVU CATHY

Dieva mierā aizsaukts

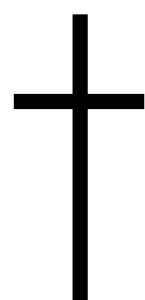

JĀNIS J. KRŪZE

Dzimis 1962. gada 25. februārī Bruklinā,
miris 2012. gada 30. maijā Bayside, NY

*Kā negrib sirds ticēt,
ka cilvēks var tā –
No gaišas dienas
aiziet mūžībā...*

Par viņu sēro
KRUSTMĀTE OLGA KRŪZE
MĀRIS KRŪZE AR ĢIMENI, RUTA STROBELE,
STRAUTMAŅU UN DOWLIN ĢIMENES

Dieva mierā aizgājis mūsu mīlais

OJĀRS SPŪLE

* 1937. gada 29. decembrī Liepājā,
+ 2012. gada 1. jūlijā Saginavā, Mičiganā

Mīlestībā viņu piemin

SIEVA SKAIDRĪTE, MEITA ĒRIKA, ZNOTS DANIEL

MAZBĒRNI CASH UN VIVIENNE

RADI MIČIGANĀ, TENESIJĀ UN KALIFORNIJĀ

Mīlestība nekad nebeidzas...
1. Kor. 13:8

Mūžībā aizgāja mans vīrs

EDUARDS KRESS

Dzimis 1915. gada 18. janvārī Jelgavā,
miris 2012. gada 15. augustā Kalifornijā

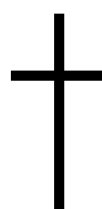
Par viņu sēro

SIEVA RUTA, MEITA EYDIE,

MĀSA IRMA AUSTRĀLIJĀ AR MEITU MARIKU,

MAZBĒRNI: MICHAEL AMERIKĀ,

GINTIS, EDĪTE UN EDUARDS LATVIJĀ

To koku sveicināt es gribētu,
Kas, zarus vīdams, man pār kapu augs
Un būs mans sargs un draugs.

To koku sen es velti meklēju.
Kas zin, kur viņš pret sauli galvu ceļ
Un mierīgs šalc un zeļ.
A. Bārda

Mūžībā aizgājusi
mūsu mīļā draudzene

VALIJA BEDRĪTE

mirusi 2012. gada 18. augustā Westerville, Ohaio, ASV

Par viņu sēro

DRAUGI LATVIJĀ

VIJA UN SAULVEDIS KLĪVE

NATĀLIJA UN ILMĀRS EMULOVĪ

BIRUTA BRĪDAKA

DĀVIS ŠTEINERTS

Vediet mani dziedādami,
Nevediet raudādami,
Lai iet mana dvēselīte
Pie Dieviņa dziedādama.

Mūžībā aizgājis mūsu jaunības draugs

ILMĀRS KIRŠTEINS

Dzimis 1924. gada 17. augustā Liepājā,
miris 2012. gada 10. septembrī Toronto

Viņu piemiņā paturēs

LIEPĀJAS VALSTS ĢIMNAZIJAS

KLĀSES BIEDRI

Ak, retākas rindas...

Mans draugs mūža gaŗumā

ANDRIS KADEĢIS

aizgāja 2012. gada 21. septembrī

Tev ir jau viss, Tu staigā zvaigžņu lokā.
Es Tev vairs dāvāt nevaru neko.

VAIRA

... bet paliek
Tavas domas, Tavi darbi,
Tavs smaids un Tava labestība.

DR. ANDRIS KADEĢIS

1933. gada 10. decembrī Liepājā,
2012. gada 21. septembrī Braunšveigā

LATVIEŠU KOPĪBA VĀCIJĀ

LATVIEŠU CENTRS MINSTERĒ

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS SAIME

DRAUGI MINSTERĒ UN PASAULĒ

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā
māsiņa un tanta

LAIMA E. BERGMANE

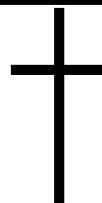
Dzimusi 1926. gada 23. augustā Katlakalna pagastā,
mirusi 2012. gada 22. augustā Mineapolē

Mīļā piemiņā viņu paturēs

MĀSA AINA UN VĪRS WILBUR

BRĀLIS KĀRLIS UN SIEVA KAREN

UN VISI MĀSAS BĒRNI UN BRĀĻA BĒRNI

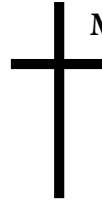
Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā 32. c. filistre

LAIMA BERGMANIS

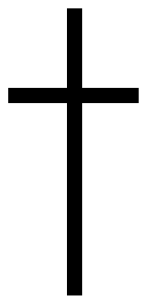
Dzimusi 1926. gada 23. augustā Katlakalna pag., Latvijā,
mirusi 2012. gada 22. augustā Mineapolē, Minesotā

Par viņu sēro

KORPORĀCIJA SELGA

Dieva mierā aizgājis
latviešu baptistu mācītājs

LEONARDS KRŪMIŅŠ

Dzimis 1935. gada 14. jūnijā Rīgā, Latvijā,
miris 2012. gada 23. augustā Colorado Springs, CO

Mīlestībā viņu piemin

SIEVA MAIJA

BRĀLIS EGONS AR ĢIMENI

DRAUGI AMERIKĀ UN AUSTRĀLIJĀ

RADI LATVIJĀ UN VĀCIJĀ

... ES ESMU augšāmcēlšanās un dzīvība;
kas Man tic, dzīvos, arī ja tas mirs.
Jāņa ev. 11:25

No mums šķīries mūsu filistrs

ANDRIS KADEĢIS, (1953-II)

Dzimis 1933. gada 10. decembrī Liepājā,
miris 2012. gada 21. septembrī Braunšveigā

Dziļās sērās

FRATERNITAS LETTICA FILISTRU BIEDRĪBA UN KONVENTS

SPORTS

Golfa sacensības, vakariņas un vasara zaiga

Sietlas latviešu golfa apvienība (SLGA) jau vienpadsmito gadu pēc kārtas rīkoja sacensības Džeksona parka golfa klubā. Šīgada sacensībām 8. septembrī pieteicās 49 dalībnieki, vairāki mēroja tālu ceļu no Kali-

Leitis. Jaunums bija, ka šogad uzvarētājiem nepasniedza trofejas, bet SLGA ziedoja naudu latviešu organizācijām.

Pirmā vietā ar 63 sitieniem (6 zem „par”): Pauls Berkolds, Kārlis Krastiņš, Niks Krastiņš un

un Kens Vots (Voth); SLGA ziedoja \$50 tautasdeju kopai „Trejdekšnītis”.

Gadskārtējās SLGA sacensības kļuvas par jauku tradīciju. Nav neparasti, ka pieredzējuši golfisti sacensās kopā vienā vienībā ar

No kreisās: Niks Krastiņš, Kristīne Krastiņa, Kārlis Krastiņš, Pauls Berkolds

fornijas, Arizonas, Ilinojas un Mičigenas, kā arī no mūsu pašu Rentonas. Saviesīgajā vakarā sapulcējas vairāk nekā simts viesu. Kārlis Grendze ar daudziem paļīgiem uzkodās viņiem piedāvāja paša ķertu tunzivi un vakariņas uz ogleņiem ceptu liellopa gaļu. Rezultātus tāpat kā citus gadus paziņoja sacensību rīkotāji Rolands Abermanis un Edmunds

Kristīne Krastiņa; SLGA ziedoja \$50 Rietumkrasta latviešu izglītības centram.

Otrā vietā (ar 65 sitieniem): Gunārs Bluķis, Niks Bluķis, Džeiks (Jake) Bluķis un Artūrs Overmanis; SLGA ziedoja \$50 Sietlas latviešu skolai.

Trešā vietā ar 68 sitieniem: Gunārs Meneks, Džims Baitmens (Jim Biteman), Andris Rogainis

Sacensību rīkotāji Edmunds Leitis, Rolands Abermanis

zaļknābjiem, kas tikai nupat iemācījušies, ar kuŗu nūjas galu jāsit bumbuņa; *scramble* noteikumi nodrošina, ka spēle rit raiti. Šogad īpaši patīkami bija pastaiģāties pa rūpīgi koptajiem zālieniem, jo laiks bija lielisks. Vakara viesībās smaidot uzdziedājām „Tā pagāja vasara zaiga...” Rudens klāt, atvaļinājums beidzies, bet vēl vienu pēdējo vasaras dienu varējām pavadīt kopā ar draugiem siltajā saulītē. Uz redzēšanos nākamgad!

B. Umbiņa

Foto: Helēna Abermane un Andra Atvara

No kreisās: Gunārs Meneks, Andris Rogainis, Džims Baitmens Kens Vots

No kreisās: Artūrs Overmanis, Džeiks Bluķis, Niks Bluķis, Gunārs Bluķis

Vrubļevskis saglabā LOK prezidenta amatu

Latvijas Olimpiskās komitejas Ģenerālās asamblejas pārskatāvēlēšanu sesijā par Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) prezidentu aizklātā balsošanā tika ievēlēts līdzšinējais LOK prezidents Aldons Vrubļevskis. Par Vrubļevski nobalsoja 62 delegāti, par otru kandidātu – Latvijas Bobsleja un skeletoņa federācijas prezidentu Jāni Kolu – tika atdota 31 balss.

LOK ģenerālsekretāra amatam bija izvirzīti trīs kandidāti – olimpiskais vicečempions Žoržs Tikmers, SIA Sportlat valdes priekšsēdis Gundars Upenieks un Latvijas Ūdens motosporta federācijas valdes priekšsēdis Modris Kalnciems. Par LOK ģenerālsekretāru tika ievēlēts olimpiskais vicečempions Žoržs

Aldons Vrubļevskis

Tikmers, kurš kopš 2004.gada bija LOK viceprezidents. Par

Tikmeru nobalsoja 77, par Upenieku – 13 balsis. Kalnciems savu kandidatūru bija atsaucis.

Savas tiesības pieteikt LOK amata kandidātus izmantoja 33 no 34 olimpisko sporta veidu federācijām.

Pēc LOK darbības atjaunošanas 1988.gadā tai bijuši divi prezidenti, no 1988. līdz 2004. gadam LOK prezidents bija Vilnis Baltiņš (amatā četrus termiņus), no 2004. gada – Vrubļevskis. Kopš 2004. gada LOK ģenerālsekretārs bija Einars Fogelis, viceprezidenti – Tikmers un Andris Feldmanis.

Pasaules Šacha olimpiādā – apmierinoši

Latvijas šachisti Pasaules šacha olimpiādā cīnījās ar mainīgām sekmēm. Turnīra 11 kārtās dāmas izcīnīja sešas uzvaras (pret Ta-džikiju un Jordāniju – 4:0, pret Dienvidāfriku, Jaunzēlandi un Slovēniju – 3:5:0,5, pret Baltkrieviju – 3:1), divas reizes spēlēja neizšķirti (pret Nīderlandi un Lietuvu – 2:2) un trīs spēles zaudēja (Slovākijai – 1,5:2,5, Peru – 1:3 un Kolumbijai – 0:4). Rezultātā – 18. vieta. Kungi guva septiņas uzvaras (pret Dominikānas republiku – 4:0, pret Gvatemalu – 3:5:0,5, pret Ugandu, Somiju, Paragvaju – 3,5;1,5, Peru un Turkmēnistānu – 2,5;1,5) un četras reizes zaudēja (Krievijai un Maķedonijai – ar 1,5:2,5, Nīderlandei – 1:3 un Kubai – 0,5:3,5), ierindojoties 28. vietā.

Vīriešu konkurencē pirmajā trijniekā ierindojās Armēnijas, Krievijas un Ukrainas šachisti, dāmām godalgas izcīnīja Krievija, Ķīna un Ukraina.

Individuālajā konkurencē kungu vienības līderis Aleksejs Širovs izcīnīja septiņus punktus (10 partijās) un pie pirmā galdiņa izcīnīja 14. vietu. Pie otrā galdiņa Normunds Miezis deviņās partijās izcīnīja 6,5 punktus (16. vieta). Dāmām pie pirmā galdiņa Dana Reizniece-Ozola ar 6,5 punktiem (no desmit) ieņēma 29. vietu.

Latvijas Šacha federācija (LŠF) ir apmierināta ar vīriešu un sieviešu izlašu startiem pasaules Olimpiādā. LŠF prezidenta Pēterā Šmidres ieskatā pirms turnīra izvirzītos mērķus izdevies sasniegt. Dāmām bija jāieklūst divdesmitniekā, kungiem – trīsdesmitniekā. Esam meistarīgāki ne tikai par kaimiņvalstīm Lietuvu un Igauniju, bet arī esam labākie visā Ziemeļvalstu reģionā. Izveidojusies laba vienība, sportisti cīnījies godam, domājot par Latvijas un šacha prestižu. Tāpēc ir labs pamats cerēt, ka nākotnē būs tikai labāk.

Pēc starptautiskā lielmeistara Alekseja Širova domām, šobrīd mums ir starptautiska līmeņa šachistu deficīts. Daudzi no jaunajiem vadošajiem valsts šachistiem ir aizņēmti ar studijām vai ko citu, tāpēc nevar šachu spēlēt profesionāli. Ja nākotnē gribam sasniegt augstākus rezultātus, šachistiem lielmeistara nosaukums

jāiegūst jau līdz 18 gadu vecumam, lai vēlāk viņiem būtu motivācija sevi veltīt šim sportam. Nedrīkstam apstāties pie šobrīd sasniegtā.

Vai šachs būs olimpiskais sporta veids?

Latvijas Šacha federācija (LŠF) nosūtījusi Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) prezidentam Žakam Rogem lūgumu iekļaut šachu olimpisko spēļu programmā. Lūgums nosūtīts pēc apstiprinājuma saņemšanas no Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK), kas izteica atbalstu Starptautiskās Šacha federācijas (FIDE) iniciatīvai par Olimpiskā sporta veida statusa piešķiršanu šacham un iekļaušanu Ziemas olimpiskajās spēlēs.

“Šobrīd esam piemirsuši par olimpisko spēļu pirmsākumiem, kad to pamatā bija fizisko aktivitāšu harmonisks apvienojums ar dažādu mākslu, spēka un intelekta izpaušmju kopumu. Šis harmonijas trūkums ir vērojams arvien vairāk, līdz ar cilvēces straujajām pārmaiņām. Tieši tādēļ mēs redzam šachu kā olimpisko sporta veidu, jo šachs ir gan sports, gan māksla, gan zinātne. Jau šobrīd esam gatavi uz Ziemas olimpiskajām spēlēm sūtīt mūsu labāko izlasi,” saka LŠF prezidents Pēteris Šmidre.

Modernā piecīņa

Latvijas sportisti Olga Šišlova un Pāvils Švecovs kļuvis par pasaules junioru čempioniem modernajā piecīņā jauktās stafetes sacensībās, izcīnot 5952 punktus. Viņi paukošanā un jāšanā sasniedza labāko rezultātu, peldēšanā bija trešie, skriešanā un šaušanā ierindojās 14. vietā.

Svarcelšana

Četrpadsmit gadus vecā Latvijas svarcelēja Rebeka Kocha pasaules jauniešu meistarsacīkstēs (U-17) izcīnīja ceturto vietu svara kategorijā līdz 44 kg. Raušanas un grūšanas summā viņa pacēla 128 kg.

Iepriekš Eiropas meistarsacīkstēs Rebeka ar tādu pašu rezultātu izcīnīja bronzas medaļu.

Riteņbraukšana

Pasaules meistarsacīkstēs riteņbraukšanā Nīderlandē 45,7 km garajā distancē 56 dalībnieku konkurencē Latvijas riteņbraucējs Gatis Smukulis ieņēma 43. vietu (+4 minūtes un 35,36 sekundes aiz uzvarētāja). Aleksejs Saramotins sasniedza 50. rezultātu (+6:19,04).

Armreslings

Brazīlijā pasaules meistarsacīkstēs armreslingā (roku divcīņā) Latvijas sportisti izcīnīja trīs medaļas. Jānis Amoliņš palika nepārspēts labās rokas disciplīnā, bet, laužoties ar kreiso roku, sasniedza otro labāko rezultātu savā grupā.

Žanna Čingule savu labāko rezultātu sasniedza sacensībās ar labo roku, iegūstot otro vietu savā svara kategorijā.

Spēka trīscīņa

Slovākijā pasaules meistarsacīkstēs spēka trīscīņā pasaules rekordu sasniegusi Latvijas sportiste Aļona Staņeviča. Latvijas sportiste, kas vēl ir junioru vecumā, summā sasniedza rezultātu 325 kilogrami. Pietupien viņa veica ar 125 kilogramiem uz pleciem, spiešanā guļus pieveica 60 kilogramus un vilkmē 140 kilogramus. Visi šie rezultāti ir gan Eiropas, gan pasaules rekordi.

P. Karlsons